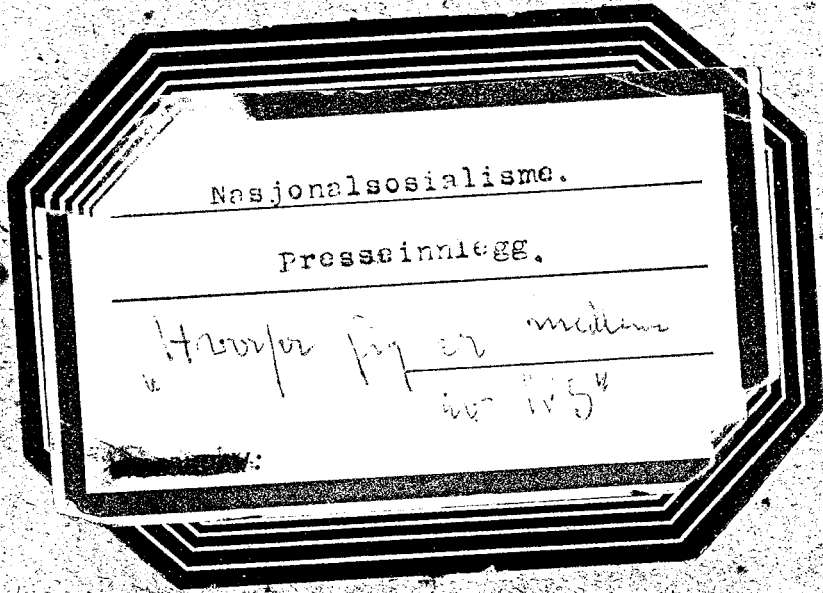

~~117649~~

117649

Cally Monrad.

FULGTE FØREREN

Av Cally Monrad.

Hvorfor jeg er medlem av N. S.

Ikke ga mig ro
A drømmens blide sfære
elle klippekyst.

rtapt. For hvad forsto
as strenge lov og lære —
vel i en alvorsdyst?

tapt. Min lagnads kvasse klo
en natt, jeg lå og drømte,
i Norges vinterland.

liv av frost i bitter sno.
bønfalt — men min lagnad dømte
til straff for uforstand.

inferno uten gnist av håp.
dukket opp ved avgrunnsranden,
te ondt og dukket ned igjen.

skulde en bli døpt med åndens dåp?
nkkelig. Her gikk en fra forstandens
ed mindre ettertanken blev ens venn.

Jeg reiste mig med møie — enno stiv
og uvant med de nye tankeveier
og ubeskyttet mot den kolde luft —

Jeg så tilbake på mitt drømmeliv,
jeg stirret fram mot endeløse heier
og lengtet sårt mot sol og blomsterduft.

.....
Jeg tok mig sammen til et tankesprang —
og tanken bar mig over sluk og kløfter
til helmen — den var stengt med slå og lås.

Fra ødemarken nådde mig en sang,
en sang om knuste håp og brudte løfter,
om børsnoteringer og «baisse» og «hausse».

Da kom et veldig vær med brak og dån.
Da lusket Fenrisulven rundt i uren,
og ild og fosfor freste fra dens svelg.

Var dette Norge? Nei — det var en hån,
et unaturlig angrep på naturen,
en Jøtulstorm fra Lokes blåsebelg.

A Norge, Norge — fattet du i dag,
at det jeg så var lek mot det, som kommer,
i fall du selger dig for Jøtul-gull. —

Da gikk du i dig selv tross hugg og slag,
Du lød din lagnad før den blir din dommer,
du høstet gull av rik og fruktbar muld.

.....

Jeg tok en snarvei over Haugastøl
til Høgevard — der jeg var van å vandre —
jeg hørte kirkeklokker — det var helg.

Jeg lyttet — salmesang? Nei, hæse brøl,
forbannelser og trusler om hverandre:
«Gi bud på Norge!» «Kvel det!» «Del det!» «Selg!»

Da runget det et «Nei!» i Norges navn.
Da raknet skodden — solen steg bak fjellet!
Ved varden sto en høireist, ensom mann.

Han sluttet hele Norge i sin favn.
Da blev det liv igjen i bakkehellet,
da blev det vår i Norges fagre land.

No vilde folket våkne lag for lag
og se den vei som fører fram til målet:
Et frigjort Norge uten plett og skam.

Men nei. De fleste sov i ro og mag
og drømte ønskedrømmer om det bålet
som ventet ham og dem som fulgte ham.

Det rystet mig, at slekt og venner lo
foraktelig. Enn mer at mine kjære
forlot mig en for en — men — hver sin lyst.

Jeg fulgte Føreren. Jeg så hans tro.
Det ga mig mot og styrke til å bære
mitt kors — og solkorsmerket på mitt bryst.

Skje hvad der vil. Jeg går den vei han går.
Hvorfor? Fordi jeg tror på Norges Fører.
Fordi han dagklart så, hvor landet lå.

Og det skal synges høyt om hundre år,
så hele Norge — hvis det lever — hører,
at han så veien, den vi måtte gå.

CALLY MONRAD

Hvorfør jeg er medlem av NS

Av distriktsoverlæge
Kjeld Stub Fridrichsen,
Kristiansand S.

Kjeld Stub Fridrichsen.

Etter 20 års lægevirksomhet rundt om i Norge, fra Nordkapp til Lindesnes, hadde jeg tapt all tro på vårt folks framtid. Ungdommen var etter min mening pilråtten. Uten disiplin og uten idealer. Og med den regjering vi hadde de siste år før krigen, ja ta Mowinckels med, så fortonet framtia seg så mørk at jeg i 1939 aktet å slutte som offentlig læge og emigrere. Jeg hadde den gang ikke hatt noen forbindelse med NS, og kjente lite til Quisling, som ellers ved sine aksjoner som statsråd hadde gitt meg litt håp om et rensligere Norge. Tyskvennlig har jeg alltid vært, men så ikke noe håp om redning derfra når russerne snart skulde inn her.

Da vår krig var over, gikk jeg ved første leilighet inn i NS, det kom så å si av seg selv. Endelig øynet jeg en sjangse til å skape folk av nordmennene — å få se disiplin og offervilje istedenfor den evige gjeip overfor alt som ikke var bolsjevisk anstrøket. Og siden har jeg aldri kunnet angre på det tross de plager det har medført. No har livet igjen en mening. Og jeg er så heldig å ha en urokkelig tro på vår framtid sammen med et seirende Tyskland. N.S. skal skape en ungdom med hendene ute av lommen og tro på oss selv og vår framtid.

Kjeld Stub Fridrichsen.

Major H. G. Hammer,
Kristiansand S.

Hvorfør jeg er medlem av NS

Av major H. G. Hammer,
Kristiansand.

Fordi jeg forstod at den pågående krig innleder et av historiens største tidevann hvor også enhver ansvarsbevisst nordmann må ta sitt standpunkt i klart valg mellom gammelt og nytt.

I Norge ødet vi vår kraft gjennom partistridigheter og klassekamp. Vårt næringslivs utvikling ble bestemt av snevre egeninteresser, og var på avgjørende områder under kontroll av en for den alminnelige mann usynlig, men dog allesteds nærværende internasjonal pen-gemakt. Det norske folk gled lenger og lenger ut i en materialistisk livsoppfatning.

Europa led under stadige konflikter mellom de enkelte stater eller grupper av stater, konflikter som ble næret kunstig av krefter som i et europeisk samarbeid så en dødelig fare for seg selv.

Nasjonal Samling vil ordne de spredte krefter i vårt eget land slik at de trekker sammen til hele nasjonens beste. Vi må bort fra den liberalistisk-materialistiske livsoppfatning fordi denne bare kan ende i bolsjevisme.

Nasjonal Samling innser nødvendigheten av vår aktive medvirkning i et europeisk samarbeid. Et samarbeid som vil bringe oss alle en blomstring av uanet omfang. Og nettopp i dag er et slikt samarbeid blitt en bydende nødvendighet, da kontinentet ellers går til grunne under trykket fra øst og vest.

H. G. Hammer.

Johs. Ringen.

Hvorfør jeg er medlem av NS

Av forbundsleder JOHS. RINGEN,
Norsk forbund for bygningsindustrien.

Jeg har jo i hele mitt liv vært sosialist og politisk interessert, men det var mange ganger det fortonet seg slik at de som mest snakket om å forbedre forholdet, ikke selv gikk denne veg.

For meg var begivenhetene i april-dagene 1940 og septembredagene 1941 av avgjørende betydning. Skulde vi fortsatt få noen innflytelse på forholdene i landet måtte vi handle og tenke nasjonalt. Det var ikke lenger plass for partitintriger og gruppeinteresser.

Dette sett i sammenheng med NS program om rett og plikt til arbeid for enhver, og om at ethvert ærlig arbeid skal aktes enten det er kroppsarbeid eller åndsarbeid.

Den enkeltes tiltak og eiendomsrett trygges. Arbeidsløsheten avskaffes etter en landsomfattende arbeidsplan. Enhver som har evner og anlegg skal få sin utdannelse enten han er født av rike eller fattige foreldre og få den plass som han tilkommer, — det er alt sammen ting som faller i tråd med min absolutte overbevisning. Da jeg oppdaget at dette var partiets mening falt det meg naturlig å slutte meg til NS.

Johs. Ringen.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Avgjørende for meg var særlig tre ting:

1) At arbeidslivet og dermed politikken var blitt fylt av klassekamp i stedet for samarbeid.

2) At hele det kommunistiske parti og en rekke av arbeiderpartiets ledere i denne samfunnskamp søkte støtte hos bolsjevikene, og åpenbart arbeidet for proletariatets — de mindreverdige — diktatur.

Jeg kan i denne forbindelse sitere en av våre kjente malere: «Det forekommer meg unaturlig at lærne skal regjere i stedet for hodet.»

3) At våre borgerlige partier viste en ynkelig unnfalighet i retning av å kjøpslå med kommunistene, såvel i forsvarsaken som hvor det gjaldt samfunnsordnen i det hele. Jeg tenker da særlig på de tallrike ulovlige streiker og maktmisbruk i forbindelse med disse. Videre på forfølgelsen — på og utenom arbeidsplassen — av arbeidere som ikke vilde slutte seg til de kommunist-anløpne organisasjoner. Vi hadde eksempler nok.

Den eneste veg jeg kunde øyne ut av dette uføre var nasjonalsosialismen.

Også vårt parti har sine vansker å komme over. Men vi har vilje og — jeg tror — også evne til å grele dem.

Andreas Mohr.

Høyesterettsdommer.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av major Aage St. Castberg.

Major Aage St. Castberg

Foruten at Nasjonal Samlings ideologi og program i det hele tatt forekommer meg helt ideelt, er det særlig tre ting som har vært avgjørende for mitt medlemsskap i NS

1. Hitlers utsagn om at Norges frigjørelse må gå gjennom NS. Dette gav også umiddelbart støtet til min innmeldelse i oktober 1940.

2. At vi ved nasjonalsosialismens skal bli kvitt de opprivende klassekamper med de årvisse streiker og lockouter og det dermed følgende hat mellom folkefeller.

3. At vi er lovet et samarbeidende Europa, hvor de forskjellige stater skal gå opp i en høyere europeisk enhet samtidig som nasjonen fritt skal kunne utvikle sin egenart og beholde sin politiske og økonomiske selvstendighet. Derved vil vi også for framtiden unngå den nedslaktning av Europas beste ungdom, således som hver generasjon i de seinere århundrer har vært vitne til.

Dette synes meg så store ting, at det er et offer verd.

A. St. Castberg.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Distriktslæge Karl Anton Halla. Ringebu.

Jeg var blitt lei av det gamle partivesen og søkte etter noe nytt og bedre. Det har jeg funnet i fullt menn i Nasjonal Samling.

Karl Halla.

Sporvegsdirektør Kielland.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av sporvegsdirektør Kielland.

Når De spør hvorfor jeg er medlem av Nasjonal Samling må jeg først takke Dem for at De derved gir meg anledning til åpent å bekjenne min nasjonalsosialistiske tro og min umiddelbare høyaktelse for bevegelsens fører.

Alle som har kjent meg og de som no har lært meg å kjenne, og som helt eller delvis har kunnet følge min ferd i det lange tidsrom jeg har virket i sporvegen, vil visstnok måtte medgi at mitt nasjonalsosialistiske sinnelag til enhver tid har ligget åpent i dagen.

Allerede i 1934 — den 24. august — har jeg etter en reise i Tyskland ved et innlegg i Morgenbladet uttalt meg om Hitlerstyrets fremragende resultater etter godt og vel et års maktovertagelse, og framhevet at dette måtte skyldes dyktige medarbeidere som gikk på med dødsforakt og med ungdommelig idealisme for å gjennomføre landets gjenreising, ved en nyordning, som i likhet med Nasjonal samlings program her i Norge, forutsetter en ny ånd og en ny mentalitet.

Til dem av mine gamle venner som lenge var antityske vil jeg si, at det bør de helst slutte med, bl. a. fordi de ikke kjenner det nye Tyskland. Det er bedre å begynne å forstå at Norges eneste

håp om å bli fritt forutsetter Tysklands seier.

De bør jo også snart forstå at alle som no i samdraktighet skjelvende bøyer kne for de røde og later som de ønsker at Finland skal tape, at de alle sammen tar så skammelig feil.

Jeg er med i NS fordi jeg er trygg på vår fører og vet at han er mann for å skape en effektiv bedring av de mindre bemidledes kår så snart krigen er vunnet.

Jeg er med i NS fordi jeg stoler på de tilsagn Tysklands fører har gitt Norges Fører, og fordi jeg har mistillit til løftene fra England, og fordi jeg er klar over hva slags paradisisarbeiderne, fiskerne, bønderne og borgerne kan vente seg av kommunismen.

Personlig tror jeg på nasjonalsosialismens idé fordi dens program bygger på menneskeverd og vennelighet, istedenfor på pengemakt og klassehat.

Dens grunntanke idealiserer livsmålet således at alle ungt følgende, søkende sinn, som ønsker å være med om å gjenreise en rettferdig verden, må legge seg i selen for å nå dette livsmål.

Vel er det så at dette ideelle mål enno synes fjernt, men vi arbeider oss framover, og vi når iallfall et stykke på veg, hvis vi søker å overvinne oss selv til å ville det gode.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av byrettsdommer
Solveig Stang.

I 1940 ble medlemskap i NS en samvittighetssak for meg, vesentlig fordi: Det gjaldt å berge Norge for nordmennene.

I Nasjonal Samling så jeg vegen til et praktisk-idealisk fellesskap mellom Europas levedyktige nasjoner, som bevisst bygger på heimene som sin naturlige grunnvoll, som vurderer og nytter individene etter evner og arbeidsinnsats og gir plass for samfunnssyn, fagkunnskap og handlekraft i offentlig styre og stell.

Solveig Stang

Fru. Gjyri Frølich Braathen.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av fru Gjyri Frølich Braathen.

Fordi nasjonalsosialismen gir meg sannheten etter min egen erkjennelse, og byr meg å bekjempe falskheten, hykleriet, overtroen og unaturen.

Fordi jeg kjenner ansvaret som mor og vil være med å skape den sosiale framtid og virkeliggjøre nasjonalsosialismens idealer i arbeid og kamp for et samfundssystem og en livsopfatning som har en fast bakgrunn i min egen natur.

Fordi jeg ut fra mitt kjenskap til årsaks- og virkningsloven forstår at en rase, et folk, bare har evig liv så lenge det erkjenner det rene blod som en forpliktelse, som en gave som må føres videre i en raseren slekt. Mitt forgjengelige «jeg» dør, men rasen må leve videre.

Fordi min Fører har bevist sin usvigelige kjærlighet til og tro på land og folk og et politisk klarsyn som ingen annen i Norges historie.

Kan det finnes en norsk mann eller kvinne som vil det gode og ikke i sitt hjerte slutter opp om ham?

Gjyri Frølich Braathen.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av fru Adelaide Welhaven.

Adelaide Welhaven

Politikk har jeg i grunnen aldri interessert meg for, men allerede i begynnelsen av 30-årene begynte jeg å forstå at det måtte være megen råtten-skap i vårt sosiale liv. Jeg så hvorledes menneskenes egoisme ble større og større for hver dag, hvordan ungdommens moral ble trukket lenger og lenger ned i smusset, kort sagt, jeg følte utglidningen på alle kanter.

Derfor skrev jeg i 1936 en artikkel med overskriften: «Hvor er det blitt av den norske samfunnsånd og brorkjærlighet?»

Da jeg første gang hørte Quisling tale, ble jeg grepet av begeistring og tenkte: «Her kommer redningen ut av uføret.» Jeg meldte meg inn i Nasjonal Samling.

Jeg tror en hel del nordmenn dessverre holder seg borte fra bevegelsen på grunn av at de er bange for å miste sine venner, men jeg håper at de to partier som no står så steilt mot hinannen, må komme til gjensidig forståelse, før det blir for seint. Vi er jo alle i samme båt og bør etter min mening heller søke å hjelpe hverandre i ulykken istedetfor å stå splittet. Et hvert hus som er spildaktig med seg selv, ligger øde. Men enighet gjør sterk.

Adelaide Welhaven.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av dr. Ragnhild Vogt Hauge, Arendal.

Stiftelsen norsk Ekspedisjons

Dr. Ragnhild Vogt Hauge.

Jeg har alltid vært sosialist av innstilling, har ment at det var urimelig at penger skulde avgjøre om barn fikk god ernæring og om ungdom fikk utdannelse for sine evner. Men jeg kunde ikke slutte meg til de sosialistiske partier, som var kristendomsfiendtlige, og som heller ikke forstod at personlig eiendomsrett og odelsrett var naturnødvendig.

Jeg har også i en menneskealder vært oppmerksom på det urimelige i at fagspørsmål ikke skulde avgjøres av fagsfolk, f. eks. at et Storting uten antydning til vitenskapelig innsikt skulde avgjøre saker vedrørende Universitetet og høyskole.

Dessverre fikk jeg imot all politikk på grunn av partiuvesenet, og var heller ikke våken nok til å oppdage N.S. før 9. april 1940, da jeg våknet til politisk bevissthet. Da fedrelandet var i den største fare, og der framstod en mann som mente at han kunde redde landet, måtte jeg i hvert fall undersøke om han var, og hva han hadde å fare med. Så får jeg vite, til tross for alle bakvaskelser, at mannen er idealist og geni, at programmet stemte med hva jeg selv hadde tenkt siden jeg ble voksen, og at gjennom N.S. kunde vårt fedreland igjen bli fritt og selvstendig.

I første gang jeg hørte et N.S.-foredrag (høsten 1940) gikk jeg til foredragsholderen med anklager over alt det gale N.S. foretok seg. Svaret var: «Når programmet er godt, og viljen er god, så hjelp oss å gjennomføre det på en rett måte.» Enno tok det meg et år før jeg meldte meg inn. Først måtte jeg lære å forstå N.S.-bevegelsen og ledernes idealitet, og skjelne mellom de store mål og den gode vilje på den ene side og de menneskelige feil som kleber ved enhver bevegelse på den annen side. Da så min mann reiste med den første norske legion mot bolsjevismen, ble jeg utsatt for et så motbydelig press fra kristelig hold, og en slik kulde fra slekt og venner, at jeg kunde i hvert fall ikke høre med til den del av det norske folk som bruker press og kulde og hat.

Jeg vilde gjerne stå forstående og forsonende midt imellom. Men til sist måtte jeg følge min trang til å gjøre positiv innsats for de idéer som jeg anser for livsviktige for vårt folk. Det vesentlige i disse idéer står for meg som

Ekspedisjonssjef Sigmund Feyling.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av ekspedisjonssjef Sigmund Feyling.

Da jeg den 9. april 1940 våknet i min prestegård like ved Egersund bygrense og fikk høre at byen sammen med en rekke andre steder langs kysten var besatt av tyske tropper, reagerte jeg annerledes enn det store flertall.

Denne min reaksjon som vesentlig bestod i at jeg følte og vel også til enkelte gav uttrykk for en viss lettelse ved at Tyskland vant kappløpet om besetelsen av Norge, medførte at jeg av flertallet med eller mot min vilje ble slått i hartkorn med N.S. og behandlet deretter.

Min reaksjon den 9. april var uvilkarlig, men den var også en naturlig konsekvens av en flerårig gjennomtenkning av de politiske begivenheter i Norge og i Europa forøvrig i tiden etter verdenskrigen. Som menighetsprest holdt jeg meg mest mulig unna partipolitikken, hva jeg som politisk interessert mer enn en gang følte som et offer.

Da det den 25. og 26. september 1940 av der Reichskommissar og Nasjonal Samlings Fører ble sagt fra om at veien til politisk frihet for Norge var Nasjonal Samlings veg, ble det for meg en selv-

følgelig plikt å ta åpent standpunkt for en politisk oppfatning og en livsanskuelse som jeg gjennom flere år hadde kjempet meg framover til. Forøvrig henviser jeg til min bok «Stat og kirke» som utkom i 1941.

Sokneprest og prost Ø. Hoem, Kongsberg.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av prost Ø. Hoem, Kongsberg.

Jeg ble tidlig partiløs. I tyve-årene støttet jeg bondepartiet. Men da Vidkun Quisling forlot partiet, forstod også jeg at bondepartiet aldri vilde bli et landsparti. Da Quisling organiserte sitt parti var jeg straks enig i hans program. Det som særlig tiltalte meg var den sosiale nyordning, forsvarsprogrammet og ikke minst at kristendommens grunnverdier skulde vernes.

Under verdenskrigen 1914—1918 forstod jeg at det vilde være til ubotelig skade for Europa, ja hele verden, hvis Tyskland skulde gå til grunne. Seinere forstod jeg også at Norges selvstendighet og vår kultur var avhengig av et sterkt Tyskland. Faren fra øst var atter blitt akutt.

Europas og dermed vårt lands redning ser jeg kun i en oppslutning om Tyskland. De andre europeiske nasjoner og Norge med dem har kun i forbund med Tyskland en framtid. At forbundet blir godt og Norge fritt garanterer der Führers ord og vår Fører.

Ø. Hoem.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av teatersjef
Gustav Berg-Jæger.

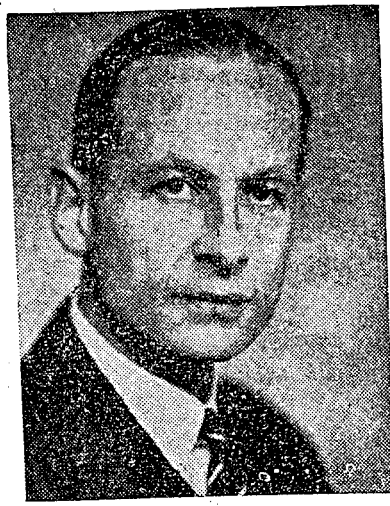

Gustav Berg-Jæger,
Nationaltheatrets sjef.

Siden jeg ble så voksen at jeg begynte å reflektere har jeg — uten tidligere å være medlem av noe parti — vært sosialist. Den internasjonale sosialisme, slik vi kjenner den, bygger på misunnelse, hat og klassekamp. Intet godt kan gro opp av det. Den nasjonale sosialisme derimot suger krefter av menneskenes beste egenskaper, offervilje og kjærlighet til land og folk, den er positivt byggende. Jeg ser i nasjonalsosialismen den eneste mulighet for den ideelle virkeliggjørelse av sosialismens idé. Det av Quisling uttrykker klart sin for Nasjonal Samling uttrykker klart sin norske egenart, og Føreren personlighet borger for tankens redelige gjennomføring. Derfor er jeg medlem av NS. Enhver tenkende nordmann burde være det.

Gustav Berg-Jæger.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Forfatteren Finn Halvorsen.

Ved en ytterst beklagelig om-
brekningsfeil var siste halvdel
av Finn Halvorsens artikkel i
morgennummeret falt ut. Vi
hitsetter nedenfor artikkelen i
sin helhet.

JEG HAR ALLTID hatet kapitalismen med sitt iskalde blikk på de fattige som den har stjålet sin rikdom fra. Tidlig lærte jeg også å hate den forfalskning av altruismen — det ideelle fellesskap — som kalles bolsjevisme. Mitt samfunnsideal var det gamle kristne brorskap. Men dette idealet ble trampet i støvet såvel av kapitalistene i det liberalistiske demokrati som av bolsjevikene. Ja, det så en stund ut til at de sammen skulde greie å trampe hele Europa i stykker. Og nesten ingen protesterte, ikke engang prestene som var de nærmeste til det. Idealet stammet jo direkte fra den Herre og Mester de var satt til å tjene.

Så var det jeg i Italia ble vitne til hvordan en ny sosial og politisk bevegelse bremset opp for både kapitalistene og bolsjevikene. Siden da har jeg av hele mitt hjerte vært fascist, selv om jeg ikke har stått i partiet. Mussolini er da også den mann i min samtid jeg har beundret høyest. I et skuespill «Diktator», som jeg skrev i 1933, nyidet jeg den uegennyttige patriotisme han representerte. Tre år før hadde jeg i en roman, «Mot Dag», forsøkt å karakterisere den halvintellektuelle bolsjevikingdommen her hjemme etter fortjeneste. Hverken skuespillet eller romanen falt i noen særlig god jord.

Det var heller ikke å vente, så blindt som nordmennene raste sin egen tragedie i møte. Når jeg tenker tilbake på

disse årene, står de for meg som et forvirret mareritt, hvor man hver for sin kjøper kjempet for ideer og meninger, uten å tore tenke på den dag i morgen. Da Nasjonal Samling dukket opp gav jeg ved stortingsvalget i 1933 min stemme til Vidkun Quisling. Men den svake tilslutning bevegelsen fikk, gjorde meg mistrøstig og tok troen fra meg på at nasjonalsosialismen hadde noen framtid i Norge. Ved neste valg lot jeg være å stemme i det hele tatt.

Den 9. april 1940 kom. At Quisling i landets skjebnetime, uten hensyn til den personlige risiko, våget å stille seg i spissen for det, fylte meg med ubegrenset respekt for ham. For første gang så jeg ham helt og fullt som han er. Og så gas det jo ingen annen veg enn å melde seg inn i Nasjonal Samling. Jeg hadde aldri før vært medlem av noe parti. Jeg har i det hele aldri svermet for partier, men beundret dem som stod alene. Men her gjaldt det noe meget mer enn alt det jeg før hadde slåss for. Her gjaldt det Norge. Her gjaldt det lykken og friheten for alle nordmenn. Jeg oppdaget forresten nokså snart at det å stå i Nasjonal Samling ofte kunde være det samme som å stå alene. Oppdagelsen virket slett ikke bare ubehagelig på meg.

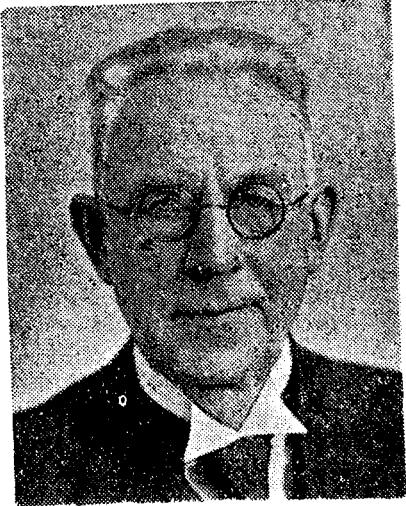
Hvorfor ble jeg så medlem av Nasjonal Samling, og hvorfor er jeg det fremdeles? For det første, fordi jeg tror at Vidkun Quisling er den eneste som kan redde Norge og gjøre det fritt og selvstendig igjen innenfor rammen av det europeiske fellesskap. For det annet, fordi nasjonalsosialismen er den sosiale bevegelse som kommer altruismen nærmest. Og hvis noen ikke vet hva altruisme går ut på, så tillater jeg meg å henvise ham til Jesus fra Nasaret, som lærte at menneskene skal leve i et hellig fellesskap, hvor alle deler likt med alle, og hvor den ene ikke kan gjøre seg ster på den andres bekostning, fordi han er rikere.

Det er denne lære Europas store revisere og frihetkjempere — Mussolini, Hitler og Quisling — i dag har tatt opp. I hele verdenshistorien kjenner jeg ingen jeg heller vil følge.

Finn Halvorsen.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av skuespilleren Sigurd Eldegard.

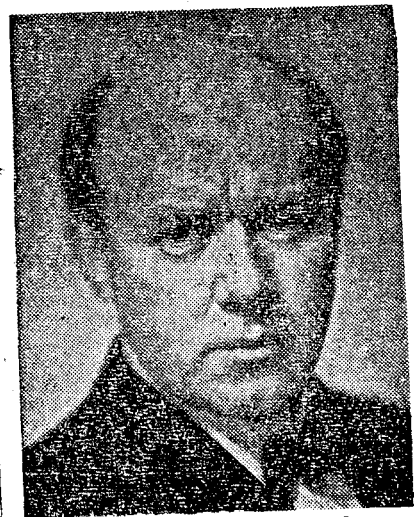

Skuespilleren Sigurd Eldegard.

Fordi jeg i nasjonalsosialismen, og i samarbeid med Tyskland, ser den eneste mulige redning for Norge. Det er ingen annen.

Sigurd Eldegard.

Hvorfor jeg er medlem av NS.

Komponisten David Monrad Johansen.

Fordi jeg tror den nasjonale sosialisme er det eneste som kan redde vårt land og vårt folk, ikke bare politisk, men kanskje særlig når det gjelder vårt åndelige liv.

Om vi har en slik frelse behov? Ja, så sant et folk noensinne har hatt det! At det enno bare er et fåtall som forstår og erkjenner dette, ligger i sakens natur. Men jeg må si med dikteren at «sæl er den som ser, usæl den som ikkje ser».

Det er i lengden skjebnesvangert for et folk å steine sine profeter. Vi har nå i over hundre år med vekslende hell drevet denne idrett her i landet.

Men i dag er det farlig, for i dag gjelder det vår eksistens som folk.

David Monrad Johansen.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av distriktslæge Sverre Røise, Gaular.

Distriktslæge Sverre Røise, Gaular.

Det er ikke så helt enkelt å svare på dette spørsmålet, men jeg vil forsøke å samle grunnene i forskjellige momenter:

1) Jeg har alltid vært «tyskvennlig» og har aldri kunnet fordra den nedrakning av Tyskland som alltid har funnet sted i vår presse siden forrige verdenskrig. Jeg har med stor interesse fulgt Adolf Hitlers kamp for å gjenreise det tyske folk, og etter å ha lest «Mein Kampf» har jeg ikke kunnet innse at denne boken er skrevet av en psykopatisk dilettant, som bl. a. min kommunistiske bror hånlige uttale i samsvær med de fleste norske aviser.

2) Etter flere sammenstøt med mine marxistiske brødre, har jeg innsett hvilken farlig gift marxismen er — også for norsk ungdom. I de gamle partier kunde jeg ikke finne antydning til noen virkelig motgift mot kommunismen.

Det syntes meg ikke nok bare med et politisk parti, det måtte også ligge en virkelig livsanskuelse bak parti-programmet. Og denne fant jeg hos Adolf Hitler.

3) Vidkun Quisling og Nasjonal Samling kjente jeg så å si bare av omtale — og slett ikke smigrende. En holdt jo de aviser som brakte mest pikant stoff — og da ble det Dagbladet eller T. T. eller Arbeiderbladet. Først den 9. april 1940 begynte det å falle skjell fra mine øyne, da jeg måtte være fullt enig i Quislings forsøk på å komme til forståelse med tyskerne, istedenfor den meningsløse kamp etter at vårt forsvar var blitt systematisk ødelagt, særlig av venstre og arbeiderpartiet.

Etter at denne meningsløse krig i Norge var slutt og etter de begivenheter vi kunde høre om utover sommeren 1940, fant jeg det høsten 1940 helt naturlig å melde meg inn i N.S.

Når så altfor mange gode nordmenn enno står utenfor partiet, ja endog motarbeider det, så finner det sin naturlige forklaring i den norske naturs «trofasthet». For de aller fleste faller det naturlig nok ikke lett å snu opp ned på alt som de tidligere har sagt og ment og trodd klippefast på.

Sverre Røise.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av fylkeslæge John Aasen, Mandal.

Fylkeslæge John Aasen, Mandal.

Fra gymnasiedagene av var jeg sosialt interessert, idet jeg mente det på mange måter ble begått urett mot den arbeidende klasse, og ikke minst mot fiskerne (Jeg er prestesønn fra Lofoten). Jeg mente å finne løsningen innen sosialistpartiet, og jeg var medlem av dette, seinere av arbeiderpartiet.

Den 9. april 1940 var jeg læge ved Trondheim sykehus i utdannelsesøyemed. Jeg ble forferdet over de uttalelser jeg der hørte overfor tyskerne og ikke minst overfor Nasjonal Samling. Etter den «fred» som ble påtvunget Tyskland i 1918 hadde min sympati vært helt ut på tyskernes side.

Jeg hadde ikke tidligere satt meg inn i Nasjonal Samlings program, men fant da at det var den eneste redning for Norge, hvortor jeg anså det som min plikt å gå inn i partiet, og etter beste evne arbeide for N.S. og for et lykkelig Norge.

John Aasen

Hvortor jeg er medlem av NS

Av distriktslæge F. Fossum, Lillesand.

Distriktslæge F. Fossum, Lillesand.

Forfallet i Norge før 1940 var tydelig i mange retninger, eksempelvis ble forsvaret i lang tid ledet av en mann som arbeidet under det brukne geværs symbol.

Bare én bevegelse tok avgjort avstand fra denne utvikling, og det var N.S.

Den falske norske nøytralitetspolitikk brakte Norge i krig «på den rette siden», og unge nordmenn ble mobilisert omsider med de skrupelige midler som det brukne geværs politikere, for det meste eldre, hadde å by på. De selv drog ikke i felten.

Det var etter 9. april 1940 bare én norsk bevegelse som ikke kunde sies å være medansvarlig for de ulykker som landet kom opp i og som hadde moralsk rett til å forsøke å berge det som berges kunde, og det var N.S.

Derfor mente jeg at det var riktig og nærmest en plikt å slutte meg til N.S. og forsøke å arbeide etter dets retningslinjer.

F. Fossum.

Lørdag 22. januar 1944

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av dr. E. Husebye,
Kongsvinger.

Hvortfor jeg er nasjonalsosialist? Hva skulde jeg ellers være? Kan et noenlunde menneske med litt dømmekraft og en smule kritisk evne, som siden forrige krig har fulgt litt med i verdenspolitikken, godta en annen innstilling?

Kan et menneske, som ikke lar avisene tenke for seg, godta den avskyelige nedrakningstrafikk som jøder og bolsjevikere i 30-årene drev mot de hederligste og beste menn i Europa? Skulde man ikke kunne beundre Hitler og hans menn, som i 1933 også reddet Norge fra bolsjevismen? Kan man rope hurra for England, som i april dagene 1940 narret norsk ungdom i døden for seg med det ene løftet falskere enn det andre?

Kan man glemme det jødestyrte Englands skitne historie? Har et middel noen gang vært for simpelt, eller en forbrytelse gemen nok når det gjaldt for dette lands ledere å fremme sine interesser? Har disse interesser vært annet enn plyndring og rov?

Og bolsjevikene! Kan disse lystmordere i det hele tatt diskuteres av normale mennesker? Skulde jeg vist min utaknemlighet mot menneskehetens største nulevende velgjørere, Adolf Hitler og Vidkun Quisling, og sluttet meg til jøssingene, jødedommens og bolsjevismens representanter og redskaper i vårt land?

Skulde jeg for jødisk gull eller løfte om sådant forråde de menn som vil redde oss fra bolsjevismens helvete? Skulde jeg la meg trekke hit og dit etter nesen av forbryterske jøder, hvis forfedre allerede for 1900 år siden viste seg som djevleisk raffinerte mestere i falsk propaganda?

Kunde jeg gjøre meg så dum og godfjottet at jeg trodde på de tåpelige rykter som jødedommens agenter sprer ut? Skulde jeg etter jødiske direktiver slå meg på mitt bryst og kalle meg norsk nordmann, og lukke øynene for at fedrelandet befinner seg på avgrunnens rand? Skulde jeg rope hurra for halvfollet ungdom, som går omkring med nisselue og geiteragg?

Skulde jeg nekte å tenke, nekte å bruke fornuft, benekte realitetene og lulle meg inn i en uvirkelig drømmeverden? Skulde jeg la meg trus til en «overbevisning»? Skulde jeg la meg fullstendig primitivisere, opptre uhøflig og udannet eller rett og slett som en pøbel? Skulde jeg dyrke de lågeste instinkter?

Skulde jeg søke all min viten om nasjonalsosialismen hos dens sjofleste motstandere? Eller skulde jeg slutte meg til den store fåreflokken som av samvittighetsløse ledere lar seg innbille at kristendommens interesser best blir ivaretatt av den antikristelige jødedom eller den gudløse bolsjevisme? Kunde jeg ikke like gjerne søke det gode hos den onde?

Dårskapen og enfoldigheten synes å være så stor hos en mengde av disse mennesker, at det ikke skulde undre meg om de en dag lar seg innbille at Kristus er kommet tilbake i Stalins skikkelse.

Dr. E. Husebye, Kongsvinger.

I sin grenseløse stahet og fanatisme tror mange jøssinger at de arbeider for fedrelandet, mens de tvert i mot i sin uvitenhet gjør alt for å styrte det ut i elendigheten. Kan man med god samvittighet gjøre seg medskyldig med disse, som ved sin opphisselsestrafikk har skapt tusener av små tragedier i vårt folk? Kan man vente at Tyskland under sin heroiske kamp for menneskerettighetene vil la seg trække på tærne av disse individer? Vilde ikke en engelsk besettelse etter all hittidig erfaring med hensyn til dette land, blitt ti ganger verre enn den tyske?

Skulde jeg kunne gjøre meg enno mer naiv og godfjottet og tro at England vilde gi oss noen som helst frihet? Kan jeg som nordmann moralsk forsvare å være så nasjonalegoistisk at jeg arbeider for en så utopisk mulighet, når jeg vet at i tilfelle vil en rekke andre folkeslag styrtes ut i elendigheten?

Eller skulde jeg kanskje ikke tone flagg? Skulde jeg slutte meg til de passive og unnskyldte min feighet ved alle mulige påskudd? Skulde jeg kanskje si at jeg ikke kan kjempe for nasjonalsosialismen fordi jeg ikke, kan godta den og den enkeltperson i partiet, og samtidig gjøre meg blind for at jeg sjøl sitter i en sump spekket med mindreverdige individer?

Skulde jeg si at jeg ikke er interessert i politikk, og likegyldig se på at der forberedes et helvete for mine barn? Skulde jeg trekke på skuldrene og smile dumt og mot bedre vitende si at jeg ikke tror at bolsjevikene er så farlige? Skulde jeg gi etter for hordeinstinktet, la meg fullstendig terrorisere og ydmykt som en hund krype for jødepisken i den innbilning at jeg derved har reddet mitt usle liv.

Nei! Og tusen ganger nei! I den gigantiske strid mellom sivilisasjonen og den sadistiske jødedom vil jeg stå på min rases side. Jeg bøyer aldri kne for råttenkapen. Som min Fører Vidkun Quisling vil jeg kjempe for det gode, for orden, rettferd og fred, for et samfunn som er ordnet som ethvert velordnet foretagende med sakkyndighet og dyktighet i spissen og rettferdigheten i høysetet.

Til siste åndedrett vil jeg om nødvendig kjempe mot jødedommen og dens avarter: storfinansens, storsvindelen og bolsjevismen. Jødenes gull skal ikke lenger legges alle folkeslag i lenker. Jeg er lykkelig fordi jeg ser klart. Jeg kjenner nasjonalsosialismens styrke og vet at den vil seire. Denne gang vil det gode seire over det onde.

E. Husebye.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av medisinaldirektør
Th Østrem.

Medisinaldirektør Th. Østrem.

Ved storstreiken i 1921 ble det klart for meg, hvilken fare kommunismen under dekke av arbeiderpartiet representerte.

På samme tid kom jeg over en liten bok: «Den nye verdenskeiser», som gir nøkkel til forståelse av hele jødeproblemet. Boken, som er skrevet i 1905, trekker opp linjene for jødenes framgangs måte til oppnåelse av verdensherredømmet og forutsier bl. a. så å si nøyaktig det som seinere skjedde i Russland.

Da Quisling i 1933 framla sitt program for Nasjonal Samling var det øyeblikkelig klart for meg at der — og der alene — lå redningen fra kommunisme og kaos med jødenes verdensherredømme som sluttresultat.

Utviklingen siden har tilfulle bevist, at Quisling hadde rett. Men den anglo-jødiske propaganda forstod allikevel å fortegne Nasjonal Samling og dets program, så storparten av folket i det så en fare større enn bolsjevismen.

Det er min tro, at alle nordmenn med tiden vil forstå og vurdere Nasjonal Samling og dets innsats for landet. De vil også se, at Nasjonal Samling er i stand til å sikre Norge den posisjon i det nye Europa, som vårt folk rasemessig og kulturelt er berettiget til.

Th. Østrem.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av major Jørgen Bakke.

Major Jørgen Bakke, Oslo.

I en verdensbrann er nasjonalsosialismen folkenes redning. Jeg har vært medlem av bevegelsen siden den ble grunnlagt, og nasjonalsosialist siden sommeren 1927, da jeg oppholdt meg i Køln. Medlemskap av NS er forøvrig bare et ytre og meget usikkert merke for ens innstilling. En kan hverken begynne eller slutte med å være nasjonalsosialist. — Jeg har i mitt arbeid ofte støtt på folk som ikke er medlemmer av NS, men som allikevel er hundre prosent nasjonalsosialister. Hele «den menige del» av det norske Arbeiderpartiet var og er i virkeligheten nasjonalsosialister.

Det er galt å tale om gammel og ny sosialisme.

Sosialismens grunntrø — solidaritetsideen — vil til evige tider være den samme. Ideen var bare en tid kommet på avveger. No har vi fått den heimlen. Den er blitt nasjonal. Før var den internasjonal. Før hevdet den klassesolidaritets — klassekamp. No derimot læren om hvorledes hele vårt folk må innrette seg for å få det godt, — altså solidaritet uten begrensning.

Den dag alle norske arbeidere i praksis ser at det er norsk sosialisme vil gjennomføre i Norge, står hele tyngden samlet om oppbyggingen av et norsk, sosialistisk folkesamfunn.

Det er tegn som tyder på at solen er ved å bryte gjennom det tåkesørkrigen legger over nyordningen. Kjens-

gjerningene begynner tross alt å tale. Løsning av rent praktiske spørsmål er dagens politikk. «På frukten skal treet kjennes.»

Vi er på rett veg, landsmenn! Den nasjonalsosialistiske idé, satt ut i livet av hederlige, positive norske menn og kvinner, svarer fullkomment til mitt livssyn. Derfor er jeg medlem av Nasjonal Samling. For idéens skyld er jeg medlem. Jeg vil råde alle med denne innstilling til no å bli med i rekkene. Vi trenger hvert hederlig menneske i dette land i dag. La ikke flere arbeidstimer gå tapt!

Jørgen Bakke.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av major Jan Kielland.

Major Jan Kielland.

Jeg har alltid vært en uforsonlig motstander av kommunisme og demokrati. Da Føreren i 1931 startet «Nordisk Folkereisning» sluttet jeg meg til bevegelsen og har allerede den gang solkorsmerket.

Seinere forsøkte jeg gjennom «Unge Høyre» som ikke var så stivbeint som det gamle parti, å få en sammenslutning istand med Nasjonal Samlings program som basis. men dette var selvsagt forgjeves

Da så ulykken brøt inn over Norge i 1940 var jeg straks klar over at N.S. var landets eneste redning, og meldte ræig inn i partiet så snart som krigsfangenskap med påfølgende sykdom gav meg anledning til det.

I virkeligheten har mine politiske anskuelser alltid vært i overensstemmelse med N.S.s grunnprinsipper.

Jan Kielland.

Av oberstløytnant Anders J. F. Haneborg, Nærland.

Oberstløytnant Anders J. F. Haneborg.

Kommunisme — bolsjevisme — er en farlig lære for et lands eksistens. Særlig for et lite folk vil en kommunistisk politikk uvilkårlig føre til dets utslettelse som fritt og selvstendig.

Vårt arbeiderpartis ledelse gikk i helt kommunistisk retning og resultatet av deres politikk opplevde vi i april 1940.

Det er rimelig at enhver nasjonalsinnnet nordmann som vil hjelpe folket ut av den elendighet som arbeiderpartiet har ført det ut i, slutter seg til den fylking som tar opp kampen mot kommunismen, og som ser faren ikke alene fra den ytre fiende — den russiske bolsjevisme — men som med kraft motarbeider den fare som representeres av dem som innen landets grenser har et unasjonalt og kommunistisk sinnelag.

Før å kunne tjene mitt fedreland på den beste måte i denne vanskelige tid, finner jeg det er min plikt å tilhøre NS.

A. J. F. Haneborg.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av major H. Sundlo, Mosjøen

Major H. Sundlo, Mosjøen.

Fordr Vidkun Quisling er den eneste norske politiker som klart og tydelig har påvist den bolsjevistiske fare for vår kultur og som fryktløst og uten kompromis fører kampen mot denne største pest i vår tid.

Quisling kommer stadig tilbake til betydningen av den dødelige fare som en russisk seier i den no pågående jettekamp på de russiske sletter vil innebære for oss alle. Han sier således i sin Jonsoktale etter krigsutbruddet mellom Tyskland og Russland: «Vår siekt er kommet til å leve i Ragnarokk da Fenrisulven og Midgarsormen er sluppet løs. Midgarsormen er verdensslangen, den jødiske kapitalisme, og det er Fenrisulven som gaper der borte i det røde Russland».

Når bolsjevismen er likvidert, for å bruke dens eget uttrykk, så kommer turen til å gjennomføre Nasjonal Samlings program som jeg enno ikke har hørt at noen er uenig i.

H. Sundlo.

Hv
m
A
So
jeg f
sjeme
Jeg o
flasjo
social
ismen
opphy
etter
mang
den k
het a
Nobel
bryter
tidlig
i Nor
være
i Tys
Jeg
og hø
ling t
mann
gram
tikker
ca. 40
og k
med e
uveger
me el
Jeg
polit
i sep
Nasjo
So
Opera
Norsk
skrift
mann
litsma
gjorde
støtte
krigst
støtte
dens s

Hvorfor jeg er medlem av NS.

Forfatteren Lars Hansen.

Jeg har tilhørt NS siden den første dag partiet ble stiftet.

Da Vidkun Quisling som Norges forsvarsminister 1932 av storting og regjering forlangte å få bevilget beløp til gjenreisning av vårt ødelagte forsvar, — fra det øyeblikket har jeg vært hans mann.

Det norske folk, som i et halvt tusen år hadde ligget som treller under andre nasjoner, dette norske folk kunde likeså litt bruke en forsvarsminister som vilde forsvare Norge, som det kunde bruke noen av oss andre, som forlangte det samme.

Så langt tilbake som fra 1814, da Norge ble overlevert til Sverige og dermed på en urettferdig måte ble berøvet sine biland, Færøyene, Island og Grønland, har tusener nordmenn forlangt uretten gjort god igjen.

Men Norge har vært taus. Trelen bøyer nakken under uretten og er taus. De norske biland gjorde Norge stort. Vi i Nasjonal Samling forlanger dem tilbake. Vi får se om ikke også våre jøssinger snart får øynene opp for at også de bør være med på å ta et tak for å løfte Norge opp til gammel heder og verdighet. Vi skal ikke bli tyskere, men tyskerne skal lære oss å bli nordmenn.

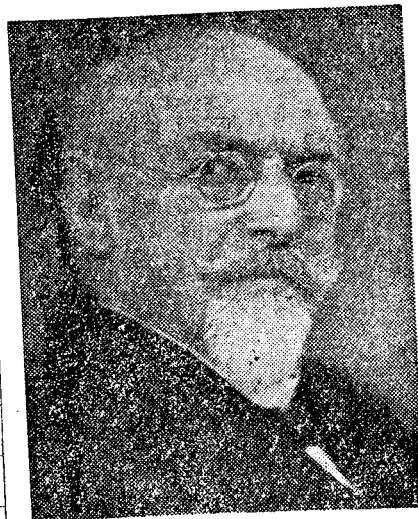
Med hilsen, en norsk hilsen til mine venner blant jøssinger som blant Nasjonal Samling.

Lars Hansen.

Torsdag 27. januar 1944

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av Tollef Kilde.

Tollef Kilde, Rena.

Jeg tror på det norske folk og dets beståen og nærer den største beundring for det tyske folk, hvor jeg har flere venner og for Ministerpresident Quisling og hans politikk, som bl. a. har opptatt den 150 år gamle plan om Glåmas kanalisering, hvor man ved fornuftig behandling av skogene vil forbedre disses massetilvekst med 100 prosent.

På disse premisser er jeg medlem av Nasjonal Samling.

Tollef Kilde.

Operasanger Henry Alf.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av operasanger Henry Alf.

Som de fleste av våre operister har jeg fått min utdanning og mine engasjementer i Tyskland og på tyske scener. Jeg opplevde bl. a. etterkrigstidens inflasjon og sammenbrudd, det nasjonal-socialistiske partis kamp mot kommunismen, og seinere deres systematiske gjenoppbyggingsarbeid av det tredje rike, etter kaos. Jeg opplevde også, som så mange nordmenn i Tyskland den gang, den himmelropeende diplomatiske dumhet av våre heimlige myndigheter, at Nobelprisen blir tildelt en politisk forbyrter i det nye Tyskland og nesten samtidig får en mann som Trotsky asylrett i Norge. Da var det ikke morsomt å være nordmann, langt mindre kunstner i Tyskland og Italia.

Jeg sang i 1933 på et valg møte i N.S. og hørte da for første gang Vidkun Quisling tale, og sa til meg selv at her var mannen, og forstod straks at hans program var det eneste riktige. Partipolitikken i Tyskland med så vidt jeg husker ca. 40 partier, styrtet Tyskland i ulykke og kaos, og partipolitikken her heime med etter forholdene enda flere, vilde uvegerlig også bringe vårt land ut i samme elendighet.

Jeg har aldri før vært medlem av noe politisk parti, men da meldte jeg meg i september 1933 inn som medlem av Nasjonal Samling.

Som mangeårig formann i Norsk Operaforbund og stifter og formann i Norsk Solistforbund har jeg i årevis i skrift og tale forsøkt å gjøre meg til talsmann for de kolleger i Norge, hvis tillitsmann jeg er. Den gang i fredstid gjorde våre myndigheter ingenting for å støtte oss vokalkunstnere. I dag og i krigstid gjøres alt hva gjøres kan for å støtte og hjelpe kunsten og kulturen til dens selvfølgelege plass i solen.

Henry Alf.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av bonde Johan Pedersen Gran, Snåsa.

Fordi jeg er helt overbevist om at Nasjonal Samlings veg er Norges eneste veg til frihet og selvstendighet.

Fordi N.S. program bygger på de fundamentale næringer som statsgrunnlag.

Fordi Nasjonal Samlings ideologi og gjennomføringen av N.S. program vil skape grunnlag for rettferdige forhold mellom arbeid og lønn, mellom ansvar og plikt, og dermed sosial rettferd for alle.

Fordi vi har Førerens ord for at programmet skal gjennomføres helt og fullt.

Johan Pedersen Gran.

Hvortfor jeg er medlem av NS.

Forfatteren Asmund Sveen.

er spiritualist og idealist og ser på oppjøret med materialismen som vårt århundres historiske innebyrd. Dette bruddet med fire hundrears rasjonalisme ytrer seg for første gang som historisk-politisk bevegelse i de folk som har fått et nasjonal-sosialistisk førerskap. Denne bevegelse må gjenfå den hvite manns verden, ellers er aftenlandet dømt til undergang. At Vestens økonomiske liberalisme som har utartet til hemningsløs kapitalisme, no står foran avskaffelse, må enhver innse. Østens ateistiske sosialisme, bolsjevismen, er den filosofiske materialisme i praksis. En kunde kanskje tenke seg at marxismen vilde gi seg andre utslag i Vest-Europa enn i Russland, jeg tror den vilde leve seg enda frykteligere ut hos oss. Ett er sikkert, den betyr overalt hatet til Gud og opprøret mot det guddommelige budskap. Folkenes eneste redning fra dette demoniske kaos er en ny idealistisk bevegelse som søker åndelig erkjennelse og springer ut av elementær religiøsitet. Med bevegelse mener jeg ikke her noe slags politisk parti, jeg mener en ny-skapende historisk idé, en Guds tanke, en veldig bølge i historiens hav. For meg står det klart at de nasjonalsosialistiske rørsler er de første krappe krusninger på denne bølgen. Men der hvor de første vitnesbyrd skjer, der vil jeg være med.

viltsasjones utvikling — demokrati, ingen, industrialiseringen, teknikkens fantastiske utfoldelse — har ført oss med lynfart fram til et punkt hvor helt nye muligheter for menneskenes ytre liv åpenbarer seg. Dermed står vi midt oppe i veldige kriser som i alle fall i første omgang forlanger maktkonsentrasjon og en viss sosialt samvirke. Vi må inn i en eller annen form for sosialisme. Men her kommer individets selvfølelse i fare, og tross alt er denne rasjonalismens frukt en verdifull arv til den nye tiden. For å berge den og hindre personligheters nivellering må vi realisere politisk prinsippet om utvelgelse og førerskap. Derved vil sosialismen bli innblåst fantasi, handlekraft, ånd. På samme måten må vi hindre at den nye verdensviltsasjon nivellerer nasjonene. Vi har muligheter for å nå fram til en høyere verdenskultur, men for å virkeliggjøre den må vi ikke utrydde det nasjonale, tvert imot må vi igjennom nasjonalsosialismen. Folkeåndene må manifestere seg i nasjonal selverkjennelse før folkene universalisme kan bli skapt.

Ut fra dette syn er nasjonalsosialismen uomgælig. Den er i armarsj i alle land, vil muligens fullbyrdes i Amerika — men det er i Tyskland, riket i midten, den bryter fram med skjebne for alle hvite folk. Jeg tror at den kommer til å klarne av i Norden, vårt program borger meg for denne utvikling. Men programmer er till for å oppfylles — og dermed sprenges. Når det nye først er organisk utvokst, vil meget som i fødselstimen synes nødvendig, bli overflødig og uønsket.

Mange tenkende mennesker, av de som har størst betydning, har ført

krig i Norge. Kongehuset og den tidligere regjering har søkt tilflukt hos vestmakterne og kaller seg deres allierte. Da kan vi umulig støtte tyskerne, hverken moralsk ved å erklære oss som nasjonalsosialister eller materielt ved å gå inn på noe slags samarbeid med dem. Jeg kan ikke se det slik. Det ytre ansvaret for Norges ulykkelige stilling legger jeg på det tidligere regime som forsværte forsvaret og hverken kunde eller vilde føre en ærlig nøytralitetspolitikk. Selvsagt følger enhver nordmann mange ubehageligheter og frittasjoner ved okkupasjonen, og vi lider alle når det går landsmenn ille. Men når jeg tenker på forholdene i Russland eller Sør-Italia, Algerie eller Iran, takker jeg likevel skjebnen for at vi har sloppet så nådig fra det. Og jeg er stolt over å vite at dette ikke bare skyldes den tyske soldatens faste disiplin og ledelsens vennlige holdning overfor oss nordboer, det skyldes også at nordmennene, trass i alt jøssingprat, i grunnen er et klart og sindig og fornemt folk. Det gir håp om at alle disse uverdige, moralske terror ikke vil få uopprettelige følger.

Jeg tenker stundom selv med en slags forundring på at jeg er medlem av NS.

Lenge ante og følte jeg det samme som no er min overbevisning. Først undertrykte jeg det, så tidde jeg med det. Det passet meg bedre å stå utenfor alt dette: jeg er ikke noe organisasjonsmenneske, jeg kan vanskelig marsjere, jeg vil være i fred med mitt arbeid, og sist men ikke minst — jeg liker ikke å bli gjenstand for alminnelig kulde og hån. Men høsten 1940 kom jeg til å gå igjennom alt hva Vidkun Quisling til da hadde skrevet og uttalt offentlig om politikk. Dermed ble min oppfatning av Nasjonal Samlings fører klar og hel, ja delvis fullstendig forandret. Jeg møtte en politisk tenker som bare trer fram en gang hvert hundre år på våre breddegrader, en lederpersonlighet som i seg forener statsmannens intellekt med idealistens hjerte. Og da jeg så opplevde det underlige at en hel verden gikk løs på denne mannen med tåpelige og ondskapsfulle beskyldninger, da kunde jeg ikke annet enn å gå med ham. Slik ble det på en måte NS' fiender som puffed meg over. Hos dem hørte jeg ikke helme, det måtte jeg vise meg selv og verden.

Så meldte jeg meg ut av hatets forening. Og det har jeg ikke angret på. For den terror som utøves og det hat som spres av den underjordiske politikk i Norge i dag, er farligere for folkets legeme og sjel enn mangel på middagsmat og innskrenkninger i presserfriheten. Intet bereder jordbunnen bedre for bolsjevismen enn dette hatet.

Hva jeg her har skrevet skulde vel gi grunn for et medlemskap i NS. Likevel sitter jeg med kjenslen av at det blir noe igjen som jeg ikke får sagt, en irrasjonell rest. Og jeg tenker at den dypeste grunn er like skjult som den er åpenlyst. Ingen kan si forlaga fly — det måtte vel så være.

Asmund Sveen.

Generalkonsul Carl Stephanson

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av generalkonsul Carl Stephanson.

Mitt svar på Deres spørsmål må bli:

1) Fordi jeg etter Englands krenkelse av vår nøytralitet mente, at det kun var én veg å gå for å gjenvinne vår frihet nemlig sammen med Tyskland, som i sin nasjonalsosialistiske regjeringsform bød den eneste garanti mot plutokratismen.

2) Fordi jeg gjennom Reichskommissars tale den 25. september 1940 så denne min oppfatning styrket.

Da jeg dertil helt siden 1933 var sterkt influert av Hitlerske synsmåter, falt det helt naturlig for meg å søke medlemskap i NS.

Carl Stephanson.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av maleren Roar M. Bye, Trondheim

Av maleren Roar M. Bye, Trondheim.

Det er alle rett-tenkende nordmenns plikt i dag å slutte opp om et parti som har som motto: Orden, rettferd, fred, og hvis mål er en nasjonal samling av vårt folk.

Roar M. Bye.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av rektor dr. phil Almar Næss.

Rektor Almar Næss.

Fordi jeg mener på den måte best å kunne tjene norske interesser

Almar Næss.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av rektor H. F. Bang, Kongsberg.

Rektor H. F. Bang, Kongsberg.

Da jeg som ung student kom til Tyskland, følte jeg meg straks heime der. Dette var jo mitt eget folk, blod av mitt eget blod, bare alt så meget større og gjevere enn heime i Norge. Ikke så å forstå at jeg kom til å se ned på og ringeakte det som var norsk, tvertimot lærte jeg no å se det som ledd i en større sammenheng, et nødvendig og for meg som norsk meget betydningsfullt ledd.

Siden den gang — det er no 40 år siden — har jeg gjort mitt til å skape større forståelse og sympati for alt tysk her heime på berget, hvor vi har så lett for å være oss selv nok. Denne isolasjon mot syd, som for en kortere tid selvforkyldt har kostet oss vår selvstendighet, må det bli slutt på hvis vi fortsatt skal eksistere som et lykkelig, fritt og selvstendig folk. Det har Vidkun Quisling sett og derfor følger jeg ham.

H. F. Bang.

KVIFOR EG ER MED I NS.

Av lærer Tore Bergstøl, Nore.

Lærer Tore Bergstøl, Nore.

I dei siste 30 år har eg som lærer i soge ved ein ungdomsskule lese ikkje så lite heimsoge. Og eg vart snart klår over at det er med styreformene som med alt anna som kjem inn under utviklingens og livets lov. Dei har sin fødsel, barndom, manndom, alderdom og død. Den styreforma me hadde, vart eg meir og meir klår over hadde nådd sin alderdom og måtte snart døy. Den hadde hatt si ungdoms og manndoms tid og utretta store ting for det norske folket, men når så alderdomen kjem, veiknar kreftene. Einaste løysinga eg kunde sjå, var å gå over til førar- og ansvarsprinsippet, og då eg vart kjend med at Nasjonal Samling representerte dette prinsippet, tok eg konsekvensen av det og melde meg inn i partiet.

Tore Bergstøl.

Karl Holter.

Hvortfor jeg er medlem av NS

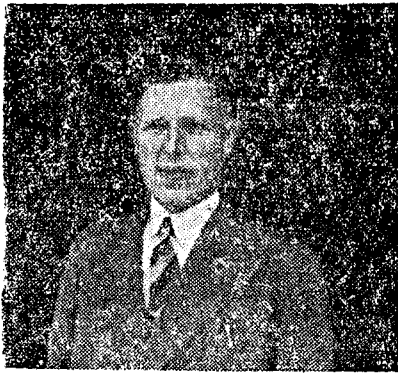
Av Karl Holter.

Jeg er medlem av N.S. fordi jeg i dette partiets retningslinjer ser den eneste veg ut av det ufore som våre forhennevende ledere forte oss opp i. Vår gamle kultur kan bare reddes og vokse videre innen et sterkt samband av germanske folk.

Karl Holter.

Kvifor eg er med i NS.

Av bonde Hans Fosshagen, Leikanger.

Bonde Hans Fosshagen, Leikanger

Når verdi steng framfor etti tidevende som ved utbrotet av heimskrigen 1939—?, so noydest nokon kvar til å gjera sitt val.

Den 9. april 1940 vart Noreg sin tunge lagnadsdag. Styresmaktene våre gjorde sitt val — klengde seg til det som måtte falla.

Fåe var dei som såg framtidslinorne ut for seg, men mellom desse få var det då likevel ein — vår Førar Vidkun Quisling — som våga å taka støyten i den ålvorsdyst som stod fyre. Ikkje av von om eigi vinning, men av plikttruskap mot folk og fedraland.

Som militær kunde han rekna med den politiske utvikling, og som kjennar av åndsstraumane i dei store folkedjup, visste han, at her var berre tvo vegar å gå: Lat-skura-lina (dødslina) eller Strid- og arbeidslina (livslina).

Han valde den siste, der mottoet er: For orden, rettferd, fred.

For vanlege menneskje er det ikkje alltid so greidd å sjå framtidsvegen. Men alle hadde me ei kjensla av, at det var noko nytt i kjømd. Likevel klengjer massen sek til «flertalet sin hellige rett».

Eg var nok ein av deim som hadde mist trui på det gamle system. Eg var klar over at det er individet sin sergjevnad som fører menneskja opp og fram. Fleirtalet, massen, berre jamnar ut, og tenderar nedover. Soleis såg eg ei ginsvon for folket vårt ved at Quisling var den siste førarfana.

Raseproblemet tok til å verta synberert for mange. Dei politiske parti kappast om å bjoda fram sine reformer, som diverse alle konkluderte med kunstig oppjamning av dei mindrevverdige element. Det var so langt kome at tenande, ansvarlege menneskje kvidde seg for å stifta familie, avdi det såg ut for at samfunnet hadde nok med å halda dei mindrevverdige flytande.

Det materialistiske livssyn var i ferd med å bryta alle stengje. Den marxistiske læra om kor alt avheng av økonomiske goder og seksuelle drifter, hadde teke overhand hjå folket, og ein åndeleg revolusjon måtte koma.

Ein revolusjon som fører folket attende til urkjelda for all kultur, religionen. Som det stend i vårt program: «Grunnverdiane i kristendomen skal vurdslast.» Eg vart NS for å vera med på Livslina i folket.

Hans Fosshagen.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av fisker og bonde Kristoffer Angelsen, Borge i Lofoten.

Bonde og fisker Kristoffer Angelsen, Borge i Lofoten.

I 1933 lot jeg meg stille på bondepartiets liste for Nordland til årets stortingsvalg, og ble valgt som første varammann. Våren 1934 ble jeg innkalt til å møte på Stortinget. Under mitt sete i tinget ble jeg klar over, at det demokratiske styre ikke maktet å oppfylle de krav som hele det norske folk stilte til sitt storting. Bare få av stortingsmennene satte noen kraft inn på å løse de mange oppgaver som folket reiste. De fleste var partislaver som bare søkte å fremme sin egen og partiets vinning.

Da krigensølger skyllet inn over vårt land og konge og regjering pakket sine effekter og for fra landet, skjønte jeg at bare en nasjonal folkereising kunde berge oss fra undergangen. Jeg så da i Nasjonalsamling denne folkereising. Med hele sitt program og med et enig og sterkt riksstyre, kunde Nasjonal Samling bli det styre som hele det norske folk hadde ønsket seg i mange år.

Selv om store deler av vårt folk i dag motarbeider Nasjonal Samling er jeg ikke i tvil om å ha valgt det rette.

Kristoffer Angelsen.

KVIFOR EG ER MED I NS

Bonde Albert Lie, Namdalseid.

Eg såg alt tidleg som ungdom den skrikande sosiale urett som rådde i vårt samfunn. Ein urett som fyrst og fremst gjekk utover all ungdom i tronge kår kringom i bygdane våre. Harde økonomiske kår og arbeidsløysa drev ein stor part av den mest framtaksame landsungdomen ut av landet eller inn til byane og industristroki til skam og skade for den norske bondestand. Eg såg og dei mange og store arbeidskonfliktar, som truga arbeids- og samfunnslivet vårt utan at statsmaktene kunde bli samde om å løyse flokane sosialt og nasjonalt.

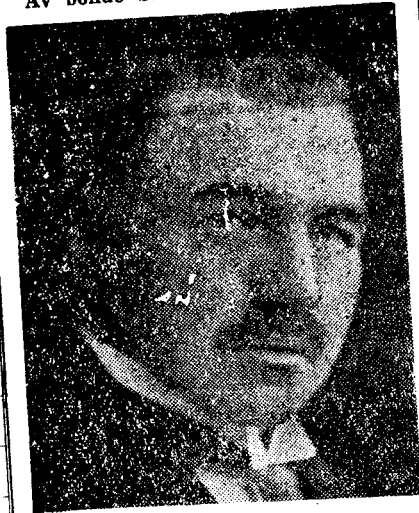
Eg såg den store hop av vår ungdom, som gjennom arbeidarungdomslagi stilte seg i opposisjon til alt norsk og nasjonalt og som i vanvyrnad for vår religion, strauk korsmerket ut av vårt flagg og «heiste det raudt og reint» under tonane til «Internasjonalen». Eg sa ofte til meg sjølv og andre: Denne utvikling går ikkje lenger, anten får me borgarkrig, eller også må me få ei nasjonal vekkjing.

So kom verdskrigen og skylde sine bårer ogso innover vårt land og skapte eit politisk kaos. Berre ein mann — Vidkun Quisling, berre eitt parti — Nasjonal Samling — berga fattninga. I kraft av sitt program sende so Nasjonal Samling som det einaste parti som ikkje hadde noko ansvar for det som til då hadde hendt, gjennom sin fører ikkje berre eitt men mange ålvorlege opprop til alle landsmenn, om å slutte op om N.S. som den einaste trygging av Noregs framtid og sjølvstende. Eg fylgde straks dette ålvorlege ropet på alle ærlege nordmenn, og eg er viss om at me berre gjennom ei samling under nasjonal-socialismens ånd og vilje kan bygge eit samfunn med sosial rettferd og tryggja vår framtid som sjølvstendig nasjon.

Albert Lie.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av bonde S. H. Sæther, Oppdal.

S. H. Sæther, Oppdal.

Da jeg ble så pass gammel, at jeg hadde fått noe erfaring som bonde, ble jeg snart klar over, at den verserende partipolitikk med dens unasjonale tendens vilde undergrave landets hovednæring, jordbruket, hvorved vi ble mer og mer avhengig av import og dermed gikk en økonomisk fallitt i møte.

Dessuten så jeg en fare i de pågående streiker og arbeidsløsheten, som seint eller tidlig vilde føre vårt folk inn i kommunismen.

Ved så å studere Nasjonal Samlings program fant jeg at denne bevegelses politikk var den eneste redning for vårt land, både økonomisk og sosialt, med selvbergningstanken som grunnlag sammen med fellesnyttens kontra egennyttens.

S. H. Sæther.

Hvorfor jeg er medlem av NS.

Under den russiske vinterkrig mot Finland i 1939 følte jeg som de fleste i vårt land, at en aktiv innsats burde komme også fra norsk hold, men jeg var dessverre ikke blant den lille skare frivillige som reiste, jeg nøyde meg med å sende ryggsekk og klær, som så mange andre — for å døyve samvittigheten.

Men da man så for annen gang kalte på oss — til kamp for Norge mot bolsjevismen i Finland, syntes jeg ikke det var mulig å være passiv lenger, og jeg meldte meg straks til Den norske Legion — uten å være medlem av Nasjonal Samling.

Fra tidligere hadde jeg flere gode venner i NS, og i Legionen kom jeg sammen med mange helstøpte mennesker som mente det alvorlig med å sette livet inn for sin overbevisning, deriblant var det ikke få hirdmenn, som jo fra jøssinghold særlig ble betegnet som det verste utskudd, og som man nok ved given leilighet skulde ta livet av, langsomt men sikkert under de mest djevelske pinsler. Disse karene viste seg å være ganske annerledes rimelige i sin dom over jøssingene, det var ikke på langt nær det hat hos dem, for ikke å snakke om mordlyst, selv om man nok ønsket å gi den ene eller den annen av sine motstandere en herlig omgang juling, som takk for all hånen og den bitre forfølgelse de hadde vært utsatt for.

Det var som jøssingene ble så små for oss der vi forberedte oss til å sette livet inn, også for dem, og det falt ganske naturlig at jeg tok skrittet helt ut, og ble medlem av NS, den bevegelse som så lang tid i forvegen uttrykkelig hadde framholdt hvilken fare som truet oss fra øst, og hvis leder så visjonært hadde forutsett den katastrofe som vilde ramme vårt land om vi ikke rustet oss til å kunne forsvare vår nøytralitet.

Jeg har tidligere ikke tilhørt noe politisk parti, det var så lite oppløftende å være vitne til alt det kjegl og all den strid som de mange partiene hadde, både seg i mellom og dets egne medlemmer innbyrdes, at jeg ikke ble fristet til aktiv deltakelse.

Dessverre så jeg ikke klart nok den gang hvilken betydning det arbeid hadde som NS gikk inn for, jeg kunne ikke tenke meg muligheten av at det var så alvorlig at landets selvstendighet stod på spill og at det kunde være fare for hver enkelt innbyggers liv, som man framholdt. Men den 9. april 1940 om morgenen måtte jeg erfare den bitre sannhet, og de som var satt til å styre land og rike og som hadde fått oss opp i elendigheten, fullbyrdet sitt forræderi ved å stikke av.

Så når vi no gjennom NS har fått tilsagn om at landet vårt igjen kan bli fritt og selvstendig, mens det fremdeles i høyeste grad dreier seg om liv eller utslettelse — etter som bolsjevismen be-seires eller seirer — synes jeg ikke det kan være tvil om at valget må bli NS. Jeg er i hvert fall hellig overbevist om at det bare er én veg å gå, og det er den veg NS har stukket ut — den veg som er selve livslinjen — og som i dag er den eneste garanti her heime for at det ikke blir satt et punktum for det norske folks historie.

Dagfinn Carlsen.

Hvorfor jeg er medlem av NS

Av Hans Engnestangen

Hans Engnestangen.

Jeg ser i nasjonalsosialismen Norges eneste redning. Uten den tror jeg at Norge aldri mere blir fritt og selvstendig.

Nasjonalsosialismen vil gjøre alt for at det ærlig arbeidende norske folk ikke skal behøve å frykte arbeidsledighet og fattigdom, men leve trygt og leve godt.

Vi vet at det gjennom denne bevegelse vil vokse fram noe langt bedre enn det som var før, og folk vil komme til å forstå at gjennom enighet og samarbeid vil Norge og den enkelte vokse seg større og friere enn noen gang tidligere.

Som idrettsmann vil jeg si: Jeg har vært så heldig å få lov til å representere Norge og det norske flagg i utlandet. Dette har vært noe av det største i mitt liv.

Gjennom Nasjonal Samling har Norge igjen fått sjansen til å sende norske gutter ut i verden — gutter som igjen kan bringe det norske flagget til topps. Og dette flagget skal bli helt rent — ikke mere rødt enn det skal være og uten antydning til den aller minste jødestjerne.

Hans Engnestangen.

Hvortor jeg er medlem av NS

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Av lensmann Georg Skogen, Lier.

Lensmann Georg Skogen, Lier.

Allerede under Finnlandskrigene ergret det meg når jeg i fransk kringkasting hørte uttrykket: «les sales neutres» (de skitne nøytrale) — spesielt myntet på Norge—Sverige som ikke vilde la allierte tropper få fri «gjennommarsj» — og jeg fikk et levende inntrykk av at denne gang unngikk vi ikke å bli dratt inn i det store oppgjør.

Da jeg i morgenavisene leste om tildragelsen i Jøssingfjord fikk jeg — som vel så mange andre nordmenn — allikevel et sjokk. No var saken klar: om kort tid var vi oppe i det.

Allikevel hadde jeg den tillit til vår regjering og vårt Storting at de nødvendige forholdsregler måtte bli tatt, så langt som råd var.

Desto større var skuffelsen den 9. april 1940 og den nærmeste tid deretter. Alt var kaos.

Jeg glemmer aldri de hundrer og atter hundrer av ivrige unge og gamle menn som den 9. april og følgende dager meldte seg ved lensmannskontoret til tjeneste for landets forsvar. Og her hadde vi bare ett svar å gi: Enno ingen mobiliseringsordre mottatt. Det var forblidde ansikter å se og mange vondrod å høre om landets styre i de dager.

Det største slag for meg var allikevel at konge, kronprins og regjering rømte fra landet og overlot oss til å greie oss som vi best kunde.

Enhver måtte skjonne at no var land og folk i den ytterste nød. Noen måtte gjøre noe. Det nyttete lite å knytte nevene i bukselommen og vente på at andre skulde hjelpe oss. Det gamle system hadde bevist sin uduelighet og klippet i det avgjørende øyeblikk. Noe nytt måtte til — bygget på plikt og ansvarsfølelse — og fedrelandskjærlighet.

Jeg har aldri tilhørt noe politisk parti — men etter Terbovens tale den 25/9 1940 meldte jeg meg — som en naturlig følge av det jeg foran har nevnt — inn i Nasjonal Samling den neste dag. Jeg anså ikke Nasjonal Samling som noe politisk parti i egentlig forstand, men som en folkebevegelse som skulde gi vårt land friheten tilbake. Dette skritt har jeg aldri angret på, og etter hvert som tiden går blir jeg mer og mer overbevist om at Nasjonal Samlings prinsipper er de riktige. Fellesnytte foran egen nytte er ikke en tom frase, men den retningslinje som vårt folk styres etter i dag.

Georg Skogen.

Lensmann Tallak Dale, Amlå.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av lensmann Tallak Dale, Amlå.

Jeg er medlem av NS fordi bevegelsen er sprunget fram av den nasjonal-sosialistiske livsideologi — som er en åndelig kraft og fylde til stor velsignelse for ethvert folk som tar imot den. Jeg er medlem av NS fordi bevegelsen har 3 hovedkilder som kan fylle et folks liv, nemlig:

Nasjonalisme. Sosialisme. Religion.

Jeg er medlem fordi NS bygger på det nasjonale liv og det norske folks egenart, og vil skape en mentalitet og kultur som kan hevde seg med ethvert annet folk i verden.

Jeg er medlem fordi NS vil gjennomføre en sosial ordning i samfunnet, og skape et sunt økonomisk og sterkt folk, med en stålsatt vilje til å hevde elske og forsvare sitt fedrelands frihet og suverenitet.

Jeg er medlem fordi NS erkjenner det kristne livs store betydning i samfunnet og vil verne om kristendomsundervisningen i skoler og heimer, og gjenreise den norske statskirke til en åndelig oase med dyktige og åndsfulle prester og biskoper som kan og vil spre evangeliets lys og salt blant vårt folk.

Tallak Dale.

Lensmann J. O. Vikøren, Vik i Sogn.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av lensmann Olaf Welde, Beitstad.

Jeg har alltid vært politisk interessert, men fant meg dårlig til rette i de gamle partier, og deltok derfor ikke aktivt i politikken.

Etter at de gamle politiske partier var oppløst og etter Reichskommissars tale den 25. september 1940 ble det med en gang klart for meg hva jeg burde gjøre. Det ble her sagt fra så tydelig at det ikke kunde misforståes, at den eneste veg til frihet og selvstendighet for det norske folket gikk gjennom NS.

Jeg så det som min absolutte plikt under de eksisterende forhold å melde meg inn i NS selv om jeg forstod at dette skritt krevet meget både av kamp og arbeid. Jeg meldte meg med, og har ikke angret det. Etterhånden er det blitt mer og mer klart for meg, at den som skal være tjenestemann i stat og kommune i første rekke må slutte opp om det statsbærende parti i landet. En tjenestemann plikter å foregå andre med et godt eksempel og vise at han daglig søker å leve etter partiets sosiale program: «Fellesnytte foran egen nytte.»

Når denne læren blir alminnelig praktisert i livet vil det ikke vare lenge før folket atter forener seg til felles løft for idealstaten under mottoet: Orden, Rettferd, Fred.

Olaf Welde.

Kvifor eg er med i NS.

Av lensmann J. O. Vikøren, Vik i Sogn.

Alt fleire år før landet vårt vart drege inn i den krigen som no rasar, var eg merksam på det forfall som meir og meir breidde seg i vårt offentlege liv. Eg såg korleis folket kløyvde seg i flokkar som kvar og ein stridde for å fremja sin eigen bate, medan ingen tenkte på fellesbaten. Eg så den sosiale urett som rådde og som dreiv bondene ut i armod og ungdomen ut i arbeidsløyse. Eg såg korleis hatet voks millom dei ymse samfunnslag i folket, og ingen av dei politiske parti som skiftevis hadde makti såg ut til å ha korkje evnen eller viljen til å føra vårt folk ut av det uføre som det var falle i.

Eg såg alt dette og eg vart gripen av vonløyse for vårt folks framtid.

So kom krigen og slog alt det gamle overende. Våre gamle styresmaktar rømde landet og overlot folket til sin lagnad. Alt såg ut til å bryta saman.

Men då i den verste naud stod det fram ein mann som tok landets og folkets styre i si hand, og det var Vickun Quisling.

Eg hadde nok tidlegare høyrte denne mannen nemnt, men eg hadde ikkje ana kjennskap til han og det partiet han hadde skapt enn det som eg hadde fått vita ved å lesa ei dagspressa som var fiendsleg innstilt mot han. No vart eg tvinga til å søkja opplysning på anna hald om denne mannen og partiet han hadde skapt: Nasjonal Samling. Eg las om mannen og eg las det han sjølv hadde skrivne, og eg vart gripen av dei tankar og idear som han bar fram. Eg fekk tak i Nasjonal Samlings program og eg såg at der var vegen utstaka som folket vårt må gå for å finna inn att til seg sjølv. Kva anna kunde eg då gjera enn å gå inn i Nasjonal Samling?

J. O. Vikøren.

Hvortor jeg er medlem av NS

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Av redaktør Kjell Saxvik, Namsos.

Redaktør Kjell Saxvik, Namsos.

For meg var det en slik selvfølge å bli medlem av Nasjonal Samling, at det nesten er vanskelig å fortelle akkurat hvorfor.

Jeg ble nasjonal i den barneoppdragelsen jeg fikk, jeg kom tidlig ut og fikk se mye av Norge, og har alltid følt at min egen skjebne var uløselig knyttet til fedrelandets.

Men sosialist ble jeg først da jeg så mine nærmeste lide under mange års arbeidsløshet i en tid da det skulde være mere enn nok å ta fatt på. Da oppdaget jeg hvor urettferdig og gammeldags vårt samfunnssystem var.

Gjennom mitt virke som pressemann ble jeg også oppmerksom på humbugen i det folk kalte «den demokratiske frihet», og hvordan råttenheten og småligheten fikk bre seg i vårt offentlige liv. Tidlig ble jeg overbevist om at det liberalistisk-demokratiske Norge var i forfall og at marxismen undergrov samfunnet og rev ned det beste i menneskene. Jeg så med redsel det land som hørte min framtid til, seile mot undergangen, og speidet bare etter en redning. Under en studiereise i Tyskland i 1937 ble jeg klar over at nasjonalsosialismen var det eneste som også kunde redde mitt Norge.

Etter begivenhetene i Norge 9. april og 25. september 1940 forstod jeg at Vidkun Quisling var den eneste mann jeg kunde og vilde følge. Jeg følte meg så draget til hans sak at jeg ikke kunde ofre følgene av dette standpunkt for min egen person en eneste tanke.

Ingen spesiell programpost var det som fristet meg. NS' program er vel så godt som et norsk nasjonalsosialistisk program kan formes. Nei, det var en stadig voksende tro på nasjonalsosialismen som vårt århundres store idé og en nasjonal gjenreisning av Norge som fikk meg til å gå inn i Nasjonal Samling, og her blir jeg til seierens dag.

Kjell Saxvik.

Hvortor jeg er medlem av NS

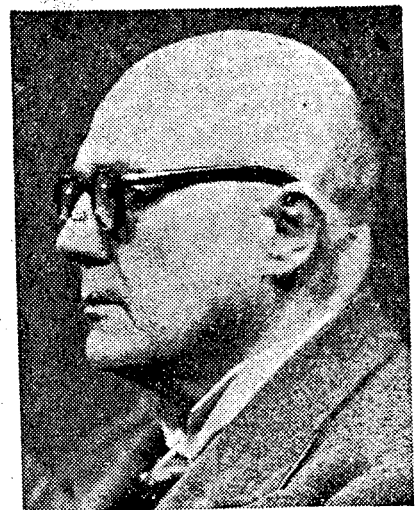
Av redaktør Sigurd Skaun, Skien.

Redaktør Sigurd Skaun.

Nasjonal Samling begynner ikke i 1933 — linjen fører atskillig lenger att- over. Grunnloven av 1814, det rene norske flagget, unionsbruddet i 1905, Fedrelandslaget, Det frisinnede folkeparti — alt dette er etapper på vegen mot den nasjonale samling av vårt folk. Fra jeg fikk stemmerett tilhørte jeg Det frisinnede folkeparti. Og da så Nasjonal Samling kom, var intet naturligere for meg enn å slutte meg til denne bevegelse. Det som skjer no er en fullbyrdelse. På grunn av omstendigheter som vi selv ikke har rådd med — eller satt oss selv i stand til å rå med — har den fått karakter av en revolusjon. Men som de fleste revolusjoner er den i virkeligheten en evolusjon, en naturlig utvikling. Det er min faste overbevisning at en gang vil 1940 være like selvfølgelig for alle nordmenn som 1905 og 1814 er blitt det.

Sigurd Skaun.

Redaktør Johan Woll.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av redaktør Johan Woll.

Tre milepeler i mitt liv viste vegen til nasjonalsosialismen og det germanske fellesskap:

I. Da jeg leste «Zarathustra» etter å ha besøkt Nietzsche-arkivet i Weimar i 1914.

II. Da jeg hørte Adolf Hitlers tale på Königsplatz i München i 1922.

III. Da jeg overvar Vidkun Quislings oppgjør med marxismen i Stortinget i 1932.

Bare gjennom Nasjonal Samling kan den nasjonale sosialismen gjennomføres i Norge og vårt land nå den posisjon det bør ha i det germanske Europa.

Johan Woll

**Forbundsleder Birger Aamodt,
Norsk Jern- og Metallforbund**

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av forbundsleder Leiv Bjerke,
Norsk forbund for Nærings- og
Nytelsesmiddelindustrien.

**Forbundsleder Leiv Bjerke,
Norsk forbund for Nærings- og
Nydelsesmiddelindustrien.**

Hvortfor jeg er medlem av NS

Avgjørende for meg er bare en ting: Kamp mot de urettferdige forhold som er en følge av det kapitalistiske samfunnsystem, og til forsvar for institusjoner og organer med sosialt innhold.

Født av en arbeider møtte jeg allerede før konfirmasjonsalderen den murplutokratene hadde bygget opp til forsvar for sine røvede rettigheter. Men menneskene ble ikke vurdert etter ytelser, men etter sin fars bankkonto.

De mindreværdige ble i mange tilfelle i kraft av denne konto satt inn i landet som dets øverste råd. Loven var laget av og for disse. I bruk ble tatt universitetet, skoler, kirker, kunst og litteratur. Fremst i forsvaret stod advokater, dommere, professorer, lærere, prester og vinkelskrivere.

Som motvekt mot disse kreftene som var organisert i frimurerlosjer og andre fast lønnede organisasjoner, måtte arbeidene danne sine egne organisasjoner. disse var sosialistiske i sitt innhold, var like klart som at de andre var aso-

side. At det forekom ulovlige konflikter, var ikke til å unngå i et samfunn hvor loven var bygget på hensynsløse egente. Arsaken måtte ha denne virkning.

Arbeidere som ikke sluttet opp om de organisasjoner som vernet deres egne interesser, ble betraktet som naturlige motstandere. Det var eksempler nok på at de bar ved og vann for det bestående.

Troen på arbeiderfjernes evne og vilje til gjennomføring av sosialismen ramlet sammen for meg og tusener andre den 9. april 1940 da arbeidernes representanter i landets fremste råd dannet enhetsfront med internasjonale plutokrater og narrefigurer med kongekroner.

Jeg tror ikke demokrati kan redde verden fra krig og elendighet. En stat må styret etter ansvarsprinsippet av uegennyttige folk med kunnskap om de ting de representerer.

Dette er overensstemmende med NS' program, derfor ble jeg medlem. Om det skulde finnes medlemmer i NS som er av motsatt mening, bør de nærmere studere dets program og retningslinjer.

Birger Aamodt.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av forbundsleder Arthur Hansen,
Norsk forbund for hotell- og restaurantvirksomhet.

**Forbundsleder Arthur Hansen,
Norsk Forbund for Hotell- og
Restaurantvirksomhet.**

Jeg er NS fordi: NS kjemper for en likelig sosial fordeling — for nasjonalitetsfølelse — for ansvarsprinsippet, — for å avskaffe klassekamp, som jo er innført av dem som vil så splid og herske. Fordi idéen innebærer kamp mot kapitalisme og frimureriet, som egentlig har styrt verden på grunn av at pengene har vært makten. Fordi jeg har tro på at Norge kan bli et selvstendig og rikt land, og at norske folk er i besiddelse av de egenskaper som kan gjøre det til et slikt land, bare vi vil være enige og stå samlet.

Arthur Hansen.

Allede som unggutt kom jeg i kontakt med brytningene mellom kapital og arbeid — mellom kapitalismen og den enkelte arbeider. Ved selverfaring lærte jeg samfunnet å kjenne fra dets skyggesider. Streik, lockout og arbeidsløshet var noe vi ungdom ble møtt med, og for den som vilde arbeide, vil enhver forstå at det føltes dobbelt urettferdig slik samfunnet var.

Hva var da mere naturlig enn at jeg tok konsekvensen av dette og snaresst meldte meg til Førerens tjeneste? Det var jo nettopp førertypen, idealet av et mannfolk vi ungdom så fram til, Korruptjon, udugelighet og ugiddelighet hadde vi fått nok av. Jeg var derfor stolt den gang som jeg er det no over at jeg fikk lov å være med og kjempe fram vårt nye program.

Hva er mere naturlig enn at jeg har funnet som mitt naturlige arbeidsfelt i NS å søke å rette på den sosiale uforstand eller urettferdighet som hersket over til dels hersker enda? Jeg vil vie all min kraft og energi i partiets interesse for å få et samfunn med større sosial rettferdighet enn det vi hadde.

Det har vært slik at det aldri har vært riktig fint å arbeide for å hjelpe den i samfunnet som hadde det vondt eller trengte ens hjelp. Det var så meget gildere der hvor overfloden glimret. I dag er det motsatte tilfelle. No må det være en æressak å få lov å rette på det i samfunnet som er skjævt og vrangt. Det er nettopp dette som gir vårt program, vår sak, storhet og innhold og som gir oss noe å kjempe for. Det er viljen, trangen til å ville det gode som må være det bærende prinsipp for oss alle. Og først da har livet fått mening og mål.

Dette er Førerens bud til alle NS'folk og forøvrig alle villende nordmenn.

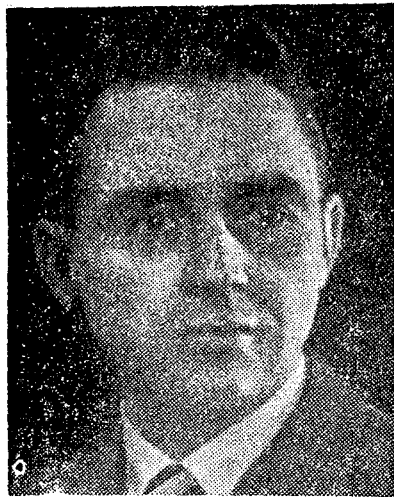
Leiv Bjerke.

H
me
Av fyl

Sc
hadde
ne op
og der
nasjonal
Et
her h
Tredj
arbeid
ser je
De
med
den
av v
lagn
ne, g
de h
skaf
løsh
men
den
ford
mes
I
beid
kris
skj
slå
lerp
plil
Qu
å f

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av fylkesleder Erling Leister, Sarpsborg.

Fylkesleder Erling Leister, Sarpsborg.

Som en av de få norske arbeidere hadde jeg det store hell før krigen å kunne oppholde meg en årrekke i Tyskland, og der oppleve og se forholdene under det nasjonalsosialistiske styre.

Etter alt det jeg hadde hørt og lest her heime om de fryktelige forhold i Det Tredje Rike med terror og vold mot det arbeidende folk, var det med bange anelser jeg reiste.

Det jeg imidlertid fikk oppleve og se med egne øyne, overbeviste meg om at den hatefulle agitasjon som ble drevet av våre aviser og politikere var oppdiktet løgn og vrøvl. Den tyske mann og kvinne, gammel som ung, var glade over at de hadde fått en statsledelse som hadde skaffet ro og orden og avskaffet arbeidsløsheten. Jeg opplevde nasjonalsosialismen i Tyskland og ble overbevist om at den bygger på det beste i mennesket, og fordi jeg selv tror på at det gode i mennesket vil seire, er jeg nasjonalsosialist.

Da det hadde lyktes vår tidligere arbeiderpartiregjering å få Norge med i krigen «på den rette siden» og da landets skjebne etter den tapte krig ble kjøpslått mellom de demokratiske hestehandlerpolitikere, anså jeg det som min enkle plikt å gå inn i NS, og under Vidkun Quislings førerskap å yte min skjerv til å få Norge fritt igjen.

Erling Leister.

Hvortfor jeg er medlem av NS

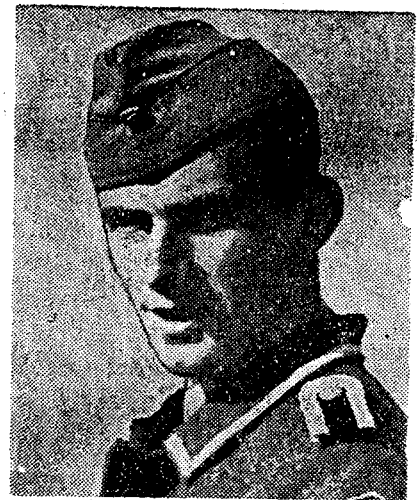
Av fylkesleder E. Wenaas, Vestfold faglige Samorganisasjon.

Fylkesleder E. Wenaas, Vestfold faglige Samorganisasjon.

Helt fra jeg ble interessert i politikk har jeg vært nasjonalsosialist. Da er det jo, også en selvfølge at jeg er medlem av Nasjonal Samling. Jeg har fra år tilbake sett den faren som har truet Norge og også hele Europa, nemlig faren fra øst. Jeg har satt meg inn i NS' program, for dette er nemlig et mønsterprogram for et folk. Det norske folk som før 9. april 1940 var blitt ført bak lyset av sine partipolitikere, kan i dag være den tyske nasjon takknemlig for at de tok kampen opp for å bevare oss mot bolsjevismen.

E. Wenaas.

Avdelingsleder Reidar Ludwigsen, Oslo.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av avdelingsleder Reidar Ludwigsen, Oslo

Fordi jeg av mine foreldre fikk en streng nasjonal oppdragelse og fordi jeg helt fra guttedagene lærte å forstå sosialismen. Dertil var jeg fagorganisert og deltok i studiecirklar og diskusjoner. Derfor kom jeg tidlig fram til den overbevisning et bare gjennom en nasjonal og sosialistisk bevegelse kunde vi bedre arbeidernes kår. Det var og er for å verne om arbeidernes interesser at jeg er medlem av Nasjonal Samling. Og fordi NS er en uforsonlig fiende av det kommunistiske system, som jeg kjenner fra andre land, blant annet fra Sovjet-Samveldet. Alle arbeidere hører heime i Nasjonal Samling.

Reidar Ludwigsen.

Forbundsleder Michael Berg.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av forbundsleder MICHAEL BERG, Norsk Forbund for Handel og Kontorvirksomhet.

For di det ikke er noe annet valg for våkne, ansvarsbevisste nordmenn enn å slutte opp om det parti som vil innføre orden, rettferd, fred. For å komme bort fra den politiske forblindelse som vårt såkalte demokratiske styresett og frie presse hadde ført våre landsmenn inn i. Det sådde hatets flammer mot de menn som våget å fortele sannheten Ordspråket: «Fortell sannheten og ingen vil tro deg» stemmer med førkrigsmoraliteten.

For di innføring av ansvarsprinsippet, fagstyret og arbeidets lov vil samle hele folket i et folkellesskap, hvor tillitsmennene handler under personlig ansvar. Klassekampen førte folket ut i en permanent indre strid, som fratok oss evnen til felles innsats og umuliggjorde vår nasjonale samling

Michael Berg.

Du som **sier** du elsker vårt land

Har du svar?

Cally Monrad leste noen av sine siste dikt i Kringkastingen torsdag kveld. Stemningsfullt og vakkert som vanlig tolket kunstnerinnen sine fengende og innholdsrike vers for lytterne, og vakte sikkert både gjenklang og begeistring rundt hele vårt vidstrakte land. Med forfatterinnens tillatelse gjengir vi en av perlene blandt disse dikt:

Du som sier du elsker vårt land,
hvert dalstrøk, hver fjord,
hver fjellknaus her nord —
men forbanner din sønn,
og fordømmer hans virke, hans skjønn —

Du som øver utålelig press
på søster og bror
og forhåner din mor
og forakter din far
for det syn og den mening han har —

Du, som sier du elsker vårt land,
men svikter din venn —
Du som stener de menn
som har gjort sig til tolk
for et gryende håp i vårt folk —

Du — som vader i sladder til knes,
du som møter hver dag
med din misstro, ditt nag
og besudler vår jord
og bespytter det nye, som gror. —

Du, — som sier du elsker vårt land.
Hvad med dem da, som bor
i det landet? Din bror,
din mor og din far,
din sønn — din venn — har du svar?

Du på tyve, på førr og på tress.
Jeg må spørre dig nu:
Er det jeg eller du
som er gal? Er vårt land
bare ditt? Gi mig svar, om du kan,
du — og alle de nidkjære «du-er»,
som sier de elsker vårt land.

De som kjemper med åpent visir
mot formummede fjes —
— hvor ditt fjes og vil ses;
når først masken er vekk — —
de forlanger å se dine trekk!

Når de møter ditt selvgode flir,
ditt iskalde blikk,
din forlorne replikk,
din totale fallitt —
ja, da ser de mot hvem, de har stridt.

De som går uten frykt mot vårt mål,
— det å opstå igjen. —

De som handler som menn,
de som tror på vår rett
til å trygge vårt land og vår ætt.

De er døve for selvoptatt gnål
de som ofrer sig selv
for det almenes vel,
de som kjemper for fred
tross alt, som vil trække dem ned.

.... Du som sier, du elsker vårt land
men strør salt på dets jord. —
Når det kimer og gror
vil du sanne en dag
i hver reisning, hvert lag —
du — og hele din flerhet av «du-er»
hvem det er som har elsket vårt land.

.... Du som tviler, men gjerne vil tro. —
Åh — til dig vil jeg si:
Gjør dig fri!
Ikke ri
på den frasen om antipati!

Du som sørger — men elsker vårt land,
du vil gledes igjen
med din bror, med din venn,
med din mor og din far,
med din sønn, — alt det skjønne som var.

Du vil hilse på minnes bro,
det forgangne — det ny
i et skapende gry. —
Du har helligste rett
til å vorde til ett
med det store som ånder har sett —
Du og jeg —
og den samlede enhet av jeg'er og du'er
som ærer og elsker vårt land.

CALLY MONRAD.

Lørdag 25. januar 1941.

LYSFRØ

AV CALLY
MONRAD

A slite som en trell
fra gry til sene kvell
å streve gledesløst for livsens føde
å gråne dag for dag
i gremmelse og nag
er trellekår og legger hjertet øde.

Men herrekår har den
som er sitt yrkes venn.
Han sanker frø fra åndens forrådkammer.
Hvert lysfrø i hans hånd
vil vidne med hans ånd
om kjærligheten lys, hvorfra det stammer.

Med lysfrø er det slik,
at avlingen blir rik
så sant den rette grobunn er å finne.
Når solen først får makt
og alt er underlagt
dens velde, sprenger spiren frøets hinde.

Er hjertegrunden go,
så vil nok frøet gro
og våren grønnes etter vinterkulden.
For det er lysets bud
at kjærlighet fra Gud
gir spirekraft til frøst under mulden.

A død — hvor er din brodd?
Den gode sed er sådd.
Og livets store under er forhånden.
Ja — la det være sagt
påny: Det er fullbragt.
En skuer alt oppstandelsen i ånden.

Oppstandelse og fred.
for hver en sjel som stred.
Oppstandelse for landet vårt, det kjære.
for hver en helt som falt.
Oppstandelse i alt —
i hvert et frø som gror til lysets ære.

Påske 1942.

Cally Monrad.

Minister. dr. Gulbrand Lunde
og frue

In memoriam.

En helt kan aldri dø.
Som lys befrukter frø
vil heltens ånd befrukte folkesjelen
i pakt med fjell og skog,
i pakt med harv og plog,
i pakt med solen, som får bukt med telen.

Velsignet være hun,
som gav fra første stund
sitt liv til ham og fulgte ham i døden.
A død, hvor er din brodd?
Den gode sæd er sådd —
I barnesinnet spirer første grøden.

Cally Monrad.

REGJERINGEN

Av KNUT HAMSUN

Nørholm. 23/4 40.

Hr. Redaktør.

«Regjeringen». — «Regjeringen» — (Se Nationen for 22/4).

Den gav Ordre til Mobilisering og rømte. Den visste at vi ikke hadde noget at berge os med overfor nogen, men den gav Ordre til Mobilisering og rømte. Nu dør norsk Ungdom for «Regjeringen».

Vi hadde Bruk for voksen Ung-

dom til andet just nu end til at streike i Jordbruket og at dø for «Regjeringen» Deres. Hvad saa — alt andet maa vike. Her ved Kristiansand tok Tyskerne saa at sie med bare Hænder 2000 Mand og 160 Öffiserer. Mange Mand-skaper hadde ikke engang Börse.

De husker nok at Spanien ogsaa hadde «lovlig Regjering».

De synes at savne «Regjerin-

gen» Deres, De synes ikke at ha noget imot at faa den igjen. Og den vil paa sin Side kjende sig lettet ved at De ikke vil lægge Sten til den tunge «Byrden» den bærer paa.

Men borti Bondehjemmene er Fædre og Sønner nu kommandert ut for at dø.

Knut Hamsun.

ften Aftenposten 28. mars 1942

„Jeg bier på at våre studenter skal storme fram og være med“, sier Knut Hamsun til de norske studenter.

Knut Hamsun er blitt spurt om han hadde tid å skrive noen ord til et norsk-tysk studenthefte. Hans svar offentliggjøres også i Huginn, det utmerkede studentblad i Oslo:

Jo, om jeg har Tid? Ingen har saa god tid som jeg nu, jeg gaar bare og bier paa noget.

Det er jo ikke Smaatteri det som gaar for sig i Livet nu, og jeg bier paa at vaare Studenter skal storme frem og være med.

Hvad er den norske Student blitt til? Jeg læser at selv egyptiske Studenter reiser sig i Masse og blør for sit land — de norske har mere beskjedne Interesser. For nogen Aar siden gik de Mand av Huse med sine Underskrifter for at en tysk Landsforræder skulde få Nobels Fredspris. De gik sammen med Tranmæl, Fredrik Stang, Mowinckel og Koht og den Slags. Siden har ikke de norske Studenter vist sig offentlig.

I over to Aar har det nu vært talt og skrevet og demonstrert og bevist hvad Nasjonal Samling er for vaart Land og hvad vi har at gjøre for at bli med som et frit og gjenreist Folk i Europas Nyordning — har det kaldt de norske

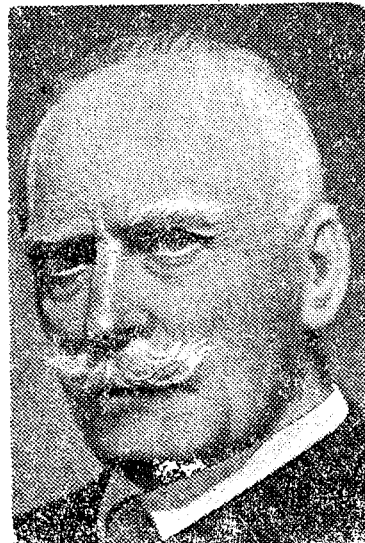
Studenter frem? Har de forstaat at vi er traadt ind i en ny Tidsalder, og er gaat ut for at sprede Kundskap herom? Egypten og Norge har idag felles Fiende, de egyptiske Studenter har for længe siden møtt op paa sin Front.

Skulde det være helt spilt paa vaare Studenter det som Ministerpresident Quisling og alle vaare Ministre nu har dunket ind i vaare Hoder i aarevis? Har de ikke hørt en Forelesning eller støtt paa et av de talrike Skrifter av Herman Harris Aall? Manden er Professor ved Universitetet, med en uhyre Lærdom, med den fornemme og rene Personlighet, med det overlegne Kjendskap til Politik, Folkeret og Samfundsordning som han har dyrket et helt Liv.

Hvad om Studentene endelig slaar Hoderne op og lytter! Den nye Tid er over os, vi kan oppi at vente den gamle tilbake. Ingen Bolsjevikler paa den østlige Front og ingen Yankee'er paa den vestlige Halvkule kan redde den gamle Tid i Europa. Hvad om Studentene nu indser dette en Dag! Jeg gaar og bier.

Knut Hamsun.

En hilsen fra
Knut Hamsun.

Knut Hamsun har sendt følgende telegrafiske hilsen til Presseklubbens Finnlands-aften:

Jeg var engang i Finnland og levet et år i landet. Det var i Bobrikoffs tid, da finnene skapte det store eksempel på fedrelandskjærlighet.

Siden er mitt hjerte hos dette folk. Jeg har fulgt dets skiftende skjebne gjennom årene, og alltid sett at Finnland har holdt ut.

Finske redaktører sender meg stadig sine blad og orienterer meg. Jeg leser deres meldinger fra fronten. Jeg har kartet over landet på min vegg.

Hva no? Intet nytt vil skje. Finnland vil i dag som før holde ut.

Knut Hamsun.

Hans Bollingmo,
Kvål.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av bonde og poståpner
Hans Bollingmo, Kvål.

Fra den første tiden jeg ble med i norsk idrett— jeg var meget ung dengang — har den tids krav til idrettsmannen også vært mitt ideal: «Real og grei kar tversigjennom», det passer for gutten og det passer for mannen.

Seinere ble Noregs Ungdomslags krav til en vakent ungdom: «Uppsed deg, slik at inkje framant møter deg» et slags åndelig ideal for mi tru og min interesse. Det siste kravet er så stort at det ikke kan oppfylles, men det gir sin mann en uro i sinnet til alltid å søke etter sannheten.

Da jeg så for lenge siden møtte mannen, Føreren, som i all sin ferd var en real og bra kar tvers igjennom, og da Nasjonal Samlings tanker, krav og ideologi ble helt kjent for meg, ble jeg nasjonalsosialist, og har vært det siden.

Hans Bollingmo.

KVIFOR EG ER MED I NS

AV BONDE IVAR ROMØREN,
Romøyri i Fjærland.

Bonde Ivar Romøren,
Romøyri i Fjærland.

Med røtene i ei gamal bondeætt frå Sogn og Fjordane var det naturleg at eg vart opplært i bondekultur.

Då eg var so gamal at eg kunde gjera mine egne synsmåtar gjeldande, var det og rimeleg at eg gav mi røyst ved vali til dei som lovde å fremja bondeyrket. Eg skyna snøgt at dei byrja å gli ut i uføret, difor vende eg meg hit og dit for å sjå um det kunde vera ioke parti som stod fast på norsk grunn. Men di meir eg leita, di meir så eg at dei alle meir hell mindre var fletta inn i den kommunistiske veven.

I 1932 førde lagnaden meg inn i stortingsgalleriet den dagen då Vidkun Quisling helt si vidjetne tale. Det var lett å skyna at han ikkje tala for å tala Ordi kom frå ein brennande harme over folkets svevn og djupe fall, men og ein innerleg lengt etter å føra det attende til sin rette plass.

Før valet i 1933 fekk eg tak i NS program. Orden, rettferd, fred. Slutt på lockout og streik, vern um grunnverdiane i kristendomen m. v.

Ja, kven vilde vel ikkje vera med på dette?

På eit møte i Venstres Hus i Oslo i 1936 var det fyrste gongen eg hadde høve til å helse på forfattere av programmet. Eg signa den handi som hadde skrivi det — og eg tykte eg las ut or augo hans ein vilje til å gjennomføra det.

Då lovde eg atter meg sjølv å halda ved til min døyande dag, hjelpa til alt eg evna so dette programmet kan verta ei signing for heile folket.

NS program høver for kristenfolket i alle samfunn. Vær difor med av all den kraft De eig i bøn og arbeid. Slå ring um programmet og Føreren Vidkun Quisling, som eg trur Gud har reist upp midt i millom oss som redningsmannen vår — med Gud attåt.

Ivar Romøren.

Kvifor eg er med i NS.

KVA SKULDE EG ELLES VERA I DAG?

Av bonde Nils Flom, Førde i Sunnfjord.

Når eg vert spurt um dette og beden um og bera svaret fram i pressa, så må eg ærleg vedgå, at eg ser ingen annan og betre veg ut av det uføret vi er oppe i i dag. Som næringsdrivande bonde og langt framme i støvets år, har røynsla meir og meir halla til den kanten, at vil eg finna noko godt må eg leita etter det i mindretalet. Eg har aldrig set anna, når loa skal reinskast, enn at agndungen vert størst i oppres medan kornet fær romsleg plass i sekken. Er det ikkje slik med menneskja ogso? Jau — massemenneskja liknar på agndungen. Det høyrest gjerne noko vulgært dette, men det er røyndom. Det er ikkje massen som finn opp kruttet, det er heller ikkje massen som ber det gode i livet framover. Det er negativiteten som ropar: «Gjev oss Barrabas fri.»

Mi politiske utvikling kan sjå noko vinglande ut, men då og alltid har leita etter det kvalitative, har eg ikkje kunne roa meg som partiryttar. Desse har sume tider sprunge ifrå meg. I unionstida var eg vinstremann og knytta difor gjerne neven no og då over Kjølens rand Innanrikspolitikken var toleg den gongen og difor fikk vi vel ogso ei fredeleg nasjonal løysing på striden, men etter 1905 vart det vending i valsen. Klassestriden og parti ulma fram som paddehattar, og demokratiet ebba ut til eit parti for statstestemenn og fastlønna til det nærpå sprengde heile statsbudsjettet. Etter dette vart eg bondepartimann for motvekt måtte vel til, tenkte eg, men då dette ikkje vart til den klippe som marxismen skulde strand på, eller til den vona som bøndene hadde venta seg, vart eg partiløus. Men om ei tid fann eg mine sosiale og nasjonale samfunnsideal att i nye politiske rørsler: t. d. i Brochmannismen og skreiv difor ikkje so ratt lite i pressa um denne rørsla, men heldt meg elles avventande. Og so kom syndfloden og krigen, og med den Føreren vår, Vidkun Quisling. Programmet hans var godt, kva annan veg var det då enn å gå inn og slutta seg til? Slik som før kunde det aldri gå, og lovnaden frå Terboven var, vel ikkje å sputta etter? Kven andre kunde vi lita meir på? Kan ikkje det sunne vetet vedgå dette? A vera seg sjølv nok er ein stordom som det aldri vil bløma av, korkje her eller der.

Kvifor eg i dag er nasjonalist og sosialist kan eg samla i dette:

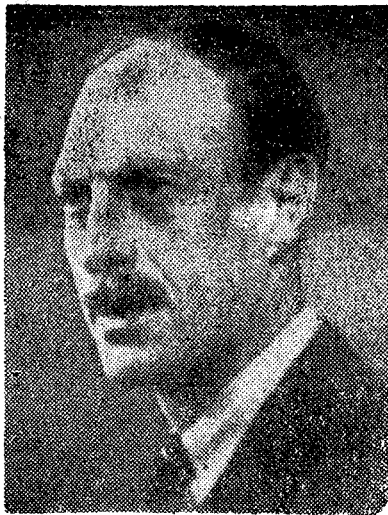
1) For fedrelandet, folket og framtida si skuld

2) For at Norig i samband med rasefeller kan slå jødedom, kommunistiske flokser og anna uærlegdom ned til bate for eit samla og einigt folk på det europeiske kontinentet og for manneætti i det heile

3) For at næringslivet, særleg i dei fundamentale næringarne kan få reisa seg og veksa fram til sjølvberging og jamstelling.

4) For vyrdnaden og sympatien for det tyske og finske broderfolket som gong etter gong må kjempe so hardt for sitt frie tilvære og fordi at berre denne kraftkleida kan berga oss frå dei ville asiatiske hordar og deira allierte.

Nils Flom.

Revisjonssjef Ø. Saxlund.

Fordi jeg er fedrelandskjær og tenker på mitt lands nutid og framtid. Fordi jeg tar avstand fra fortiden, den vanviddets verden, der som kronen på sitt nasjonale ødeleggelsesverk satte antimilitaristen opp som forsvarsminister. Den dag ble dødsdommen over Norges frihet og selvstendighet avsagt.

Fordi jeg tror på en rettferdigere samfunnsordning og en bedre og sunnere verden med høyere idealer enn den som f. eks. gav seg uttrykk i Russeprogrammet for 1936, hvor den mannlige russ' opprop til sine kvinnelige kolleger bl. a. lød:

«Synderinner. Ypperstepresterinner i Satans tempel. Det står i deres makt å ta knekken på bluferdigheten. Ingen dydsret sofastreik må tåles. Hvert døgn må bety nye ofringer på Satans alter, osv.

Det verste var befolkningens totale mangel på sunn reaksjon. Samfunnet var råttent. Store deler av ungdommen marsjerte under Sovjets åndelige faner uten selv å vite om det.

Fordi jeg ser faren for bolsjevismen og Asias folkevandring inn over Europa.

Fordi jeg begriper, at man foruten å være nordmann, også må være europeer for overhodet å ha sjangse til fram gjennom tidene å kunne fortsette å være nordmann.

Fordi jeg skjønner at vegen til Norges frihet og selvstendighet går gjennom Nasjonal Samling.

Fordi jeg tar avstand fra det saueflokkinstinkt som motsetter seg selvstendig tenkning. Men i stedet underkaster seg den terror, der lyser alle i bann, som våger å forsøke å tenke saklig, i steden for blindt å tro på all løgn og alle rykter. De tenkende blir kalt for «stripete», i steden for med sitt rette navn — «sannhetssøkende».

Fordi jeg ser at statsskipet Norge er ute i storstorm, og etter feilaktig navigering er gått på undervannsskjær. Rær er brukket, seil er blåst i filler og skips-offiserene har tatt livbåten og gått fra borde.

En mann, en født navigator, har overtatt kommandoen, og som en sann «Ulabrann» sliter han med å få skipet flott og loset det i havn. Passasjerene skjønner ingenting, fremdeles sover og drømmer de i sine mer eller mindre lukurløst utstyrte lugarer.

Dette til tross for at losen i åretall forut, med sann profetisk kraft har latt sin advarende røst lyde. Men det norske folk vilde ikke vekkes, det vilde ikke åpne sine øyne for den gale kurs og realitetene. I stedet ble den mest gemene løgnpropaganda satt i sving — korsfest — korsfest. —

Quisling har talt. Tiden har talt. Quislings profetier har holdt stikk.

Fordi jeg vet, at likeså sant som dag følger på natt, vil solen avløse mørket.

Denne sol ser jeg symbolisert i solkorsstet og Nasjonal Samlings program.

Bankbokholder Erling Solberg, Holt

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av bankbokholder Erling Solberg, Holt.

Mitt svar kan sammenfattes i følgende 10 punkter:

1. Jeg la merke til det klikk- og intrigevesen som florerte i det politiske liv, både i stat og kommune.
2. Det stadige lefleri av de borgerlige partier med de marxistisk innstilte.
3. I skolestyre og herredsstyre måtte en høre på alt det vrøvi som der kunde presteres av talerne under såkalte debatter.
4. Den behandlingsmåte som måtte benyttes der for å få en sak igjen og resultatet av sakenes behandling.
5. Den norske regjerings handlemåte, som våren 1940 var helt skandaløs.
6. Den gjennområtne militære fadese som britene laget i Norge våren og sommeren 1940 og forøvrig mange andre steder både da og seinere.
7. Prestenes bolsjevikkvinnelige og kristendomsfiendtlige innstilling og handlemåte de siste 4 år.
8. Det daglige sprøyt som serveres av Nasjonal Samlings motstandere, og som kvalifiserer dem som besittere av den egenskap som professor Gjelsvik en gang satte et treffende navn på.
9. Endelig kommer så det synlige resultat som det nasjonalsosialistiske styre på kort tid har kunnet oppnå i Tyskland, i motsetning til den sosiale elendighet som det engelske og russiske styresett i deres respektive heimland har bihrakt det alminnelige folk.
10. Til slutt, og for oss det vesentligste, må framheves Nasjonal Samlings utmerkede program. Selv ikke de gamle «Dagblad»s-beundrere har godt for å finne noe å utsette på det.

Erling Solberg.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av ekspedisjonssjef Ketil Harnoll.

Ekspedisjonssjef Ketil Harnoll.

Nasjonalsosialismen er det 20. århundres politiske ide og er skjebnebestemt til å seire. Det er en trobekjennelse, fornet av Vidkun Quisling.

Men hva enten man er for eller mot nasjonalsosialismen som politisk system, forekommer det meg at den som overalt og i alle saker vil sette Norges interesser først, og som samtidig vil vurdere dagens situasjon saklig og nøkternt, ikke kan finne noen annen veg ut av vårt lands trengselstid enn den NS går. Tenker man bare på sitt eget personlige velgående, er det klart at det er forsiktigst å holde seg utenfor.

Forøvrig er det ikke godt mulig for den enkelte å ha noen selvstendig personlig mening om alle dagens foreteelser eller om de midler som det er nødvendig å bringe i anvendelse for å nå målet: det norske folks heder og velferd. Her er det intet annet grunnlag for ens holdning enn tilliten til Vidkun Quisling, men det er til gjengjeld et grunnlag, hvor jeg føler at jeg kan stå trygt. Man kan både leve og dø på det.

Ketil Harnoll.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av direktør I. Wetlesen. Oslo.

Direktør I. Wetlesen.

Jeg føler meg overbevist om at Nasjonal Samling er den eneste retningsplanke i det hav av økonomiske, sosiale og politiske problemer som vår generasjon er nær ved å drukne i.

Det ble jeg klar over da den 9. april 1940 brøt inn over vårt land — takket være de alliertes flagrante krenkelse av vår nøytralitet, som nødvendig gjorde de lynsnare motfoldsregler fra Tysklands side.

I den vanskelige situasjon som der ved oppstod var det en plikt å ta et klart standpunkt. Avgjørende for meg ble en rekke ideologiske diskusjoner med en av mine nærmeste, som lenge hadde vært en glødende nasjonalsosialist. Han gjorde det helt innlysende at en kaotisk verdens redningsmenn er Adolf Hitler og Vidkun Quisling.

Jeg brente alle broer, gikk aktivt inn for Nasjonal Samling og avla faneeden til vår Fører. Det er et skritt som jeg aldri et øyeblikk har angret. At den store idealist, som hadde ført meg inn i den nasjonalsosialistiske tankeverden, fant døden i kamp mot bolsjevikene kort etter den norske lejonsinnsats på østfronten, har forpliktet meg enno mer til urokkelig å holde min plass i Quislings fylking.

Når krigen no antagelig snart er over og vi av full kraft kan gå inn for helt å gjennomføre vårt partis ideelle program, tror jeg det ikke skal drøye lenge før de nasjonalsosialistiske tanker har slått rot i hele det norske folk og en når fram til en virkeliggjørelse av Quislings store mål — Nasjonal Samling!

I. Wetlesen.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av tidligere formann i Norsk Murerforbund, Aksel Schultz.

Aksel Schultz.

Hvorfor? Ja det er i grunnen kort fortalt: Fordi nasjonalsosialismen er det beste program for samfunnsstyrer som har sett dagens lys siden de første sosialister for mer enn 150 år siden framsette tanken om et brorskapssamfund.

Jeg var nok fanget, jeg som andre, i forestillingen om at nazisme var noe fælt noe og at i Tyskland, der rådet selveste satan i all sin velde. Men da Johan Nygårdsvold og hans kamerater rømte, og tyskerne ikke — som det var profetert — ødela våre fagforeninger, da begynte jeg å undersøke hva NS virkelig var, og jeg ble nasjonalsosialist.

Jeg er sikker på at det blir folket — jeg sier ikke arbeiderne, fordi vi alle blir arbeidere og nødt til å arbeide når nasjonalsosialismen er gjennomført — jeg er sikker på at folket vil få en god tid når NS er gjennomført.

Det er folkets vel det gjelder, ikke noen enkelt klasse. Folket som lever med meg på en dag som P. A. Munch sier: «Det er mitt fedrelands lyst og naturen er skjønn kun ved hjertenes slag.»

Til slutt vil jeg nevne at det falt meg lett å slutte meg til NS da jeg først ble klar over hva NS var. Har nemlig aldri vært fanget av Marxismens ideer, kanskje mest fordi at jeg helt fra min ungdom i marxismen så en kristendomsfølger, og det vet jeg, at kristendommen er den beste vegleder for alle dem som vil et brorskapssamfund.

Det som vi også ganske sikkert får, når NS er gjennomført.

Aksel Schultz.

Hvortor jeg er medlem av NS

Rådmann P. E. Vorum, Rena.

Jeg sluttet meg i sin tid til Arbeiderpartiet, fordi det sa seg å være nasjonalt og sosialt. Det utviklet seg til å bli ingen av delene, og jeg kom i opposisjon i flere viktige spørsmål. Særlig reagerte jeg mot forkjetringen av Hitler og Quisling. Hitler gjennomførte sosialismen i Tyskland. Det kunde ikke være tvil om at Quisling vilde gjøre det samme i Norge, om han kom til makten.

Den parlamentariske forsumpingen som jeg som stortingsmann hadde god anledning til å studere, førte meg også mer og mer over til nasjonalsosialismen. Forhandlingene i september 1940 om en ordning med Tyskland viste evneløsheten og stakkarsligheten hos de gamle partiene og deres representanter i Stortinget. Da så de gamle partiene ble oppløst, fant jeg det som en selvfølgelig og en plikt å melde meg til tjeneste hos det parti som helt og fullt hevdet det som alltid hadde vært kjernen i mitt politiske syn: norsk sosialisme.

Men selv om jeg ikke hadde hatt denne sosialpolitiske innstillingen, måtte jeg ha støttet N.S. For en ting er sikkert: Uten Nasjonal Samling kan Norge ikke reddes. Det burde enhver opplyst nordmann forstå. Iallfall burde ledende politikere være klar over det og handle deretter. Intet har skuffet meg mer enn at de som snakket høyest om sin kjærlighet til land og folk, de sviktet i nødens stund. Historiens dom over dem vil bli hard.

P. E. Vorum.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av skogsarbeider Kåre Vassengen, Eidsfoss.

Skogsarbeider Kåre Vassengen, Eidsfoss.

Mine landsmenns nesegruse tilbedelse av England i 1940-41 var fælt, kriminelt var det! Den naturnære skog- og landarbeider og den heilstøpte norske anleggsarbeider var imidlertid hele tiden den del av den norske befolkning som var mest positivt innstilt og ikke blindt lot seg rive med av Englandstilbederne. Det er da også helt naturlig, idet norske grovarbeidere enno har langt større æresbegreper i behold enn de dannede (!) og noble engelske demokrater som alltid kommer til folk skjult bak vennskapets maske. Når en norsk skog- eller anleggsarbeider vil slåss med en han har noe utestående med, blander han aldri en tredjemann inn i oppgjøret selv om han skjønner han taper. Han tar et nederlag med ære og som en mann, og således ender alltid et oppgjør blant ekte mannfolk med at begge parter får oppreisning i sine egne og andres øyne. Her gjelder det mann mot mann. Når engelske demokrater sine «evige interessers» skyld vil slåss med en annen nasjon, føler de seg ikke mer stive i hornene enn at de alltid må blande en rekke mindre og større nasjoner inn i oppgjøret på sin side. Etterpå slår så England seg på brystet og sier: Vi seiret til slutt.

Det var selvfølgelig mange andre grunner til at jeg i 1941 gikk inn i NS, men den sterkeste grunn var at jeg vilde demonstrere min dype — ja dypest — forakt for alt engelsk hykleri i historisk og nyere tid. Hadde England blitt angrepet av Tyskland denne gang, kunde det enda vært en tanke moralsk berettiget for England å blande et fremmed kontinent inn i Europas indre anliggender. Men Adolf Hitler tilbød seg jo gang på gang å komme til enighet med England på fredelig basis, idet han tross alt så de vest-europeiske land som bærere av en viss kultur. Men England interesserte seg ikke for kulturen. Det fikk hisset det stakkars Polen opp til å ta krigen med Tyskland for Danzigs skyld i 1939. Denne Polens vanvittige krig tjente jo utelukkende engelske interesser. Historisk innsikt er ikke grovarbeidernes sterke side, men intet virker mer frastøtende på ekte mannfolk med en åpen og særlig innstilling til livet enn alt som har med hykleri å gjøre. Dette får da også begeret til å flyte over for fler og fler norske grovarbeidere. Og de ser ingen oppreisning for England mer uansett hvem som vinner krigen.

Så har vi Russland. Jeg har hittil aldri hørt at 200 millioner russiske mennesker har beundret kommunistenes hensynsløse oppriktighet idet de i motsetning til England aldri befattet seg med politisk hykleri. Men Stalin har no gjort seg latterlig med sin pro forma oppløsning av Komintern og sin pro forma gjenoppretelse av en russisk kirke. Hele verden tar ikke dette for annet enn det det er: hykleri og tegn på indre svakhet.

Forøvrig river den russiske kommunismen sjelen ut av folk og forflater tilværelsen. Det hjelper ikke om vi får noe mer å spise og drikke når vår opphøyethet og verdighet som menne-

sker blir brakt ned på et trin, som endog ligger under dyrenes i sjelelig og åndelig henseende. Vi skogsfolk har lært, at selv trær og planter og dyrene i skogen kan elske og sørge, ja til og med tenke og gi uttrykk for sjelelige egenskaper. Vi som ser det guddommelige i naturen og tror på det guddommelige i oss selv som mennesker, — kan vi finne livet verd å leve når vi reduseres til mekaniske robotvesener, hvis hele livsinnhold består i å arbeide og spise og drive kamerat-ekteskap med hverandre?

Kåre Vassengen.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av fylkesagronom T. Rigstad Kristiansen, Indre Namdal.

Fylkesagronom T. Rigstad Kristiansen, Indre Namdal.

1. Fordi jeg forlengst klart og tydelig er blitt overbevist om det sterke undergravningsarbeid som var satt i gang av utenforstående krefter, for å svekke vårt folk og land i den hensikt å gjøre oss til et lett bytte for bolsjevisme og for utbytting ved hjelp av det internasjonale gullet.
 2. 12 års virke i Nord-Norge, særlig i grensestrøkene i Øst-Finnmark, åpnet mine øyne helt med omsyn til faren fra øst.
 3. Fordi jeg så at «de borgerlige partier» stod helt maktesløse overfor de oppløsende krefter på grunn av splittelse.
- Vårt lands fiender hadde klart å realisere slagordet «Splitt og hersk» overfor oss nordmenn.

T. Rigstad Kristiansen.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av forstmester Wilhelm Hals, Namsos.

Forstmester Wilhelm Hals, Namsos.

Jeg ble medlem av NS fordi Førerens personlighet gav meg ny tro på at vi etter vilde kunne arbeide oss ut av den sump som de tidligere politiske partier hadde brakt oss ned i, og fordi jeg var klar over at NS' program ikke bare innebar tomme løfter, men var et reelt program, som virkelig var satt opp for å gjennomføres til lykke for vårt folk og vårt land.

Wilhelm Hals.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av kontrollør Aksel Ludvigsen, Oslo Sporveier.

Kontrollør Aksel Ludvigsen, Oslo Sporveier.

Det resultat jeg er kommet til etter mange års studium av landets politiske styre, er at det må være ett parti, så hele folket kan stå samlet om en regjering som bare vil hele folkets beste, både händens og ändens arbeidere. Det kan bare gjennomføres etter vår Fører Vidkun Quislings program.

Jeg er glad i landet mitt. derfor er jeg NS.

Aksel Ludvigsen.

Hvortor jeg ble medlem av NS

AV KONTROLLØR BJØRN LAGERAAEN, OSLO SPORVEIER.

Kontrollør Bjørn Lageraaen, Oslo Sporveier.

Fordi min plass som arbeider nettopp er i Nasjonal Samling. Jeg, som alle andre arbeidere, må slutte opp om den samfunnsordning som kan skape et sunt arbeidsliv og som trygger oss mot streik og arbeidsløshet. Da arbeidets lov bannlyser streik mellom arbeider og arbeidsgiver, ser jeg fram til den dag da vi alle skal slå ring om arbeidsplassen, fra den overste til den nederste og videre rundt mellom landsmenn.

Man hører i dag at det er mange som kritiserer oss for de forskjellige tiltak, som til dels kan virke litt strenge, men det er jo krigens lov og den skal da ikke være evig. Men mine ord, landsmenn, skal være: «Kast luftkastellene ut av hodet og se realt på tingene. Hva som var kommer aldri igjen, her er det enten bolsjevisme eller nasjonalsjovialisme som seirer, og da synes jeg ikke det skulde være vanskelig for enhver ærlig nordmann å velge — et nasjonalt — sosialistisk Norge.»

Bjørn Lageraaen.

Professor Skarphagen.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av professor Hans Skarphagen.

Enhver som fulgte begivenhetene etter forrige verdenskrig med ettertanke var nødt til å bli nasjonalsjovialist. Den himmelropende urettferdighet som ble begått mot Tyskland, måtte hevne seg. England og Frankrike mente dengang at de for alle tider skulle kunne sjalte Tyskland ut som bestemmende makt i Europa ved å frata Tyskland den større del av dets råstoffer — kull og jern —, tusener av kveg, lokomotiver som de ikke kunde bruke og derfor ble stående og ruste bort, osv. Skulde alt tas med, ble det en hel bok. De forstod ikke at de ruinerte seg selv når de tvang ca. 100 millioner tyskere ned i fattigdom, så de ble ute av stand til å delta i den europeiske handel.

Så kom Adolf Hitler og satte en tykk strek over alle deres «intelligente» manipulasjoner. Nasjonalsjovialismen hadde seiret, og dermed begynte bedre tider, ikke bare for Tyskland, men også for hele Europa. Her hos oss begrep man ingen ting. Det var «tidene» som

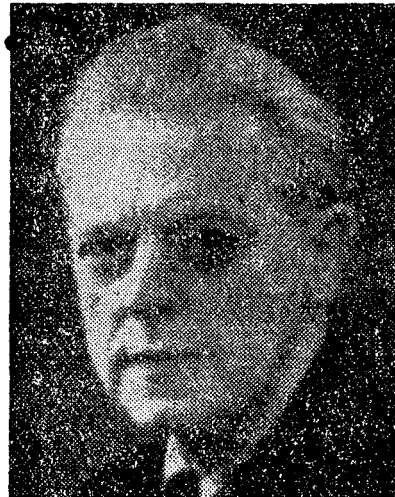
Hvortfor jeg er medlem av NS

Av ferjeskipper Olaf Skarbø, Alesund.

Ferjeskipper Olaf Skarbø, Alesund.

Av kjemigraf Reidar Isaksen.

Kjemigraf Reidar Isaksen.

Når en tenker på alle de politiske manøvrer som ble drevet her i landet i den «gode gamle tid», er det vel ingen som kan være i tvil om at de var til ubotelig skade for det norske folk. Tenk bare på det falske spillet som England drev med Norge under forrige krig. Vi fikk riktignok en gullkalv, men både vi og kalven måtte danse etter Englands pipe. Og tenk på hvordan våre norske seder og skikker ble undergravet, tenk på det moralfordervede levestoff som oversvømmet heimene, tenk på alle de politiske patentmedisiner som førte til arbeidsløshet, barnebegrensning, nedrustning o.s.v. Til slutt var vi blitt så unorske og så splidaktige med oss selv at vi helt glemte at vi var en ten og våpenløs nasjon, og da det store verdensoppgjøret kom, fikk regjeringen trukket oss inn i krigen. Og så rømte både kongen og regjeringen av landet!

Når en tenker litt over alt dette, så er det bare én ting å gjøre for den mann og kvinne av norsk rett som vil bygge og bo i Norge. Det er å slutte opp om Nasjonal Samling og vår Fører Vidkun Quisling, som vil kaffe det norske folket en god og trygg framtid og samle oss alle til felles loft for landet.

Olaf Skarbø

Fordi jeg i Nasjonal Samlings program ser en mulighet for å få gjennomført alt det som jeg har gått og håpet på i mange år, og som jeg i sin tid trodde at Arbeiderpartiet skulde makte, nemlig at det arbeidende folk skulde få sine kår forbedret, at evnerik ungdom ved statens hjelp skulde kunne nå høyt opp i samfunnet, og at det kapitalistiske utbytningssystem, som er roten til alt ondt, skulde fjernes.

Alt det som førte fram til den 9. april 1940 og regjeringens flukt fra landet, viste meg at jeg hadde tatt feil i min tro på Arbeiderpartiet.

Derfor meldte jeg meg inn i NS. Reidar Isaksen.

Heisefører Olaf Jonassen, Oslo.

Hvortfor jeg er medlem av NS

Av helsefører Olaf Jonassen, Oslo.

Som arbeider er det en selvfølge at jeg er sosialist, og denne min sosialistiske innstilling har jeg aldri firt på og vil heller aldri gjøre det.

I og med de store begivenheter her i Norge i 1940 og etter de erfaringer jeg hadde høstet som arbeider før dette år, følte jeg at jeg uten å gå på akkord med min sosialistiske overbevisning kunde gå inn som medlem av Nasjonal Samling.

Jeg har aldri angret på dette skritt, og det er min helligste overbevisning at nasjonalsosialismen er det store arbeidende folks eneste mulighet for et bedre, et friere og et rettferdigere samfunn.

Olaf Jonassen.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av Karl Kleve, Lårdal i Telemark.

Karl Kleve, Laardal, Telemark.

Som bonde og tillitsmann i bondepartiet har jeg alltid vært interessert i en bedring av landbefolkningens levevilkår, da jeg anser dette som grunnlaget for et sunt og harmonisk samfunn. En sunn og økonomisk velstillet bondestand er ryggraden i folket og sikkerheten mot kommunisme og bolsjevisme.

Jeg hadde i lenger tid vært klar over at arbeiderpartiets landsskadeige politikk måtte føre til en katastrofe, men håpet stadig at folkets sunne fornuft skulde seire over all agitasjon, slik at det ble dannet en samlingsregjering som kunde rydde opp i forholdene. Dette kunde jeg stadig skuffet, og jeg fikk større og større sympati og tillit til N.S., dets Fører og program.

Reichskommissar Terbovens meddelelse den 25. september 1940, at veggen til Norges frihet og selvstendighet utelukkende gikk over Nasjonal Samling, gjorde at jeg straks meldte meg inn i partiet.

Karl Kleve.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av Einar Irgens Loe.

Einar Irgens Loe.

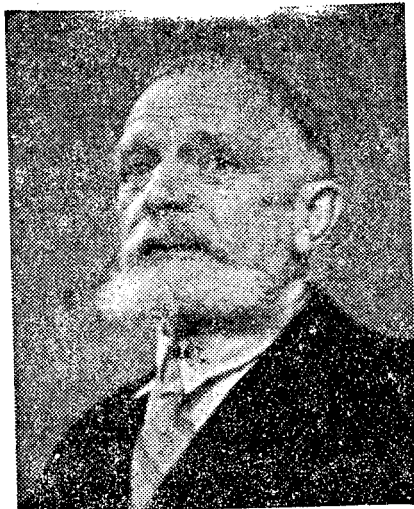
Etter å ha vært på omtrent alle de møter hvor Føreren talte, og hvor han stadig kjempet for et sterkt norsk forsvaret og trakk opp retningslinjene for en klok utenrikspolitikk, kom jeg til den overbevisning, at her var den rette mann til å styre Norge. Med sine eminente kunnskaper, sitt varme hjertelag, og som ekte nordmann, oppfostret i en av Norges eldste bygder, hadde han alle egenskaper. Han kunde redde landet. De som satt med makten og melet sin egen kake, var bare marionetter for storkapitalen og bolsjevismen.

På Nytorget hvor Føreren ofte talte for den forblindede hop, var det også mange snabelnesede individer som hyldet ham med råtne egg og forskjellige andre uhumskheter. Men han gav ikke opp. Han arbeidet uførtrodd videre for Norges sak. I dag viser det seg stadig tydeligere at faren fra øst, med alle dens redsler har vært overhengende, men takket være Adolf Hitler og Vidkun Quisling vil Norge, Tyskland og Europa sikkert bli reddet, og Norge vil gå inn i en stor framtid i det germanske fellesskap. Jeg skulde ønske at alle norske kvinner og menn fikk skylappene vekk, så de så situasjonen som den er.

Einar Irgens Loe.

Hvortor jeg er medlem av NS

Av Hj. Øiestad, Jar.

Hj. Øiestad, Jar.

St. Hanskvelden i år blir det 50 år siden jeg hadde de prominente medlemmer av det gamle nasjonale «Venstre», W. Konow (h.) og lagmann Lindboe som gjester. Den siste av disse to erfarne politikere spurte meg, om jeg — som den gang ung mann — ikke «huset framtidsideer» for norsk nasjonal politikk. — Jeg tillot meg å framholde som min rent private oppfatning av vårt folks situasjon, at vi, «når vi kanskje om 10—12 år har gjennomført unionsstriden» — da burde restituere grunnloven av 17. mai 1814, få en korporativ regional folkerestitutasjon, jødernes utvisning og rasehygiene med ekteskapskonesjoner.

«Disse ideer oppnår nok ikke De, lagmann, og jeg å se resultat, men kanskje hr. Ø.», sa Konow. — Så gikk det. Ideene fra min ungdom var like levende i meg, også da jeg i 1931 forsøkte å stifte et norsk folkereisningsparti, som grunnlag for Quislings «Nordiske Folkereisning». Og når no disse ideer har vist seg levedyktige i 50 år og er gjennomført av N. S., så tror jeg de er verd å bygge vår framtid styresett på.

Hertil kommer at — tross det gjenntagende har vist seg at jeg i noen grad er visjonær — så var mine ungdomsideer langt fra visjonære. Jeg var derimot tidlig blitt dem innpodet av min farfar (som var Eldsvollsmann), og av min kloke, framsynte mor. Begge av urgamle norske bondeætter, som i sitt betydelige — ofte store — administrative arbeid med nøysomhet så livets velsignelse. Dette er også en grunn til, at alle nordmenn no bør forstå den nasjonale tradisjonsbyggende verdi og derfor bør gå inn i N. S. som kampfeller.

Hj. Øiestad.

Kvifor eg er med i NS.

Mauritz Aarflot.

Volda.

Avdi eg kjenner mitt ansvar som nordmann. Etter lenge å ha sett med otte på kva veg det bar med landets styre kom ikkje hendingsene i Jøssing-fjord og seinere uventa. Og då konge og regjering til sist rømde landet saman med dei engelske «venene våre», var det berre ein ting å gjere for den som kjende ein smule ansvar og ikkje berre tenkte på sitt eige velvere: å slutte seg til den mannen som på høvdingvis stod fram og stillte seg til teneste for land og folk, og som — slik sioda var — på bakgrunn av sitt klarsyn og sitt program var den einaste som kunde berge det som var råd å berge — Vidkun Quisling. Kvar har det vorte tydelegare kva stor sak dette er — for Noreg og for heile sl. villasjionen.

Maurits Aarflot.

VI FOR ER MED I NS.

Av Anders Underdal.

Anders Underdal.

Fordi NS er Noregs knyttneve mot kommunisten. Og var eg ikkje ein del av den knyttneven kunde eg ikkje seie folk i augo — eg måtte vandre meg sjøl.

I over 25 år har eg lege i strid med denne jødiske avgrunnspesten: Kommunismen. Kjempa av all kraft med våpen som er meg gjeve: det vera penn og penn.

Formalt i fyrste verdensbrannen vart det seg i tanken: Marxist-kommunismen spøkjer med å bli Noregs ungdomsgang.

Det var kommunistmøte på Kongsvinger torg. Masseprotest mot vepnarssvar.

Motetalaren briska seg med eit avøte miniatyrgevær i trøyepuuppslaget. Men kom med ei slags historisk uttale om norsk vernevilje og forsvar. Det på ein slik måte at møtelyden ikkje teke fanten og trysta honom ned. Emma og helde honom der til han forsvand hadde mist lysti til å skamskøv seg dædsverk og vernevilje.

Men kva fekk eg vel uppleva? Jau, kongen, marxistmassen storfagna honom med ei triumferande baid han til kongen: De som er mot rekker opp seg!

Ingi hand å sjå? Jau so menn, ei minaste Skoyarfantent hylte då ut: ei, se den ensomme händen! Altså, stemme mot.

De lo lattersalvene innover den forstaste je — og det var meg. Men det er nær på eg hadde vorte slegen med ein oppstøt og hatfylt folkemasse — for å villdyr! Men pyntelege demokratarkvinstremenn stod på fråstand. heng med mulen, og tagde Meinste som: Var det bryet verd å opponera mot kommunistvøvet! Det skulde koma til syna seg at det hadde vore bryet verd.

Men eg tenkte med meg. Denne eine temma skal bli brysam nok. Og eg er for dyrt og teilagte. Kamp på liv og død mot bolsjevismen og alt dess vesen! Og den lovnaden hev eg halde og vil halda solenge det tarrar liv i meg.

Den fyrste store kraftprova mellom veggjande og nedbrytande krefter verd der enda diverre med vinst for myrkeraktane, den raude kommunistnesten og det jødiske finansveldet.

Og Noreg fekk sitt. Den innskrumpna krona vart dreven i pari, aksjonshambaren small — konkurs, fallitt over alt. Ragnarok gjekk herjande over landet. Sjølv var eg ein av dei som til fallnads fekk smaka den blodulka finansskioi, og styremakti — folkebedrøvelsklikken — gav seg England i vald, mot Judasgull av Sovjet, let forsvaret smuldra upp, og styrdia og oppmuntra med rund hand nedbrytande verksemd. Ja so langt kom det at Judstru og ellers alt av mannadygd

Og gjennom åri framover, med eg var og gjenom åri framover, med eg var kommunistgull at seg inn frå ystete og til innste skogsgrend. Ei redslitone tok på å murra og mala i hugen min. Me går til grunne, me går til grunne! Og alt strev syntes vera fæfengt.

Men midt i ørvæna og motløysa var det likesom det kviskra og sa meg. Gjev ikkje upp, eit under vil henda.

Og so hende det underbare! Mannen, Føraren — som Noreg hadde venta på so lenge — stod der. Og Føraren syntleiddi og la til rette. Og dei vakne mil-lom nordmenn samla seg kring honom. Med det hadde me den nasjonalsosialistiske fylkingen: Nasjonal Samling.

Og so lagast det for opponenten fra Kongsvinger torg. No stod han ikkje lenger einsam, famlande og makteslaus — han hadde Forar og kampfeller. Det song og det jubla i heile honom. Noreg skal bergast!

Men myrkekraftene er sleipe og trasokne — so djevelske i sitt vesen at alt av ånd og kultur skal øydst og ut-slettast. Og kjem det til å kunne skjje, då veit eg vegen der eine. Kjempa og falla.

Eit jøderide og bolsjevistikstyrt Noreg er ikkje for slike som meg. Og anten det går mot vinning eller tap fylgjer eg Føraren. Han som kom med lysning utor myrket. Han som gav meg siger-von og foryngande kampkraft.

Tanken fell på Jämtlandskjempa Arnljot Gelline slagdagen på Stiklestad. Arnljot fikk den æra å fora kongens fanevakt. Og den utstøytte kjempeka-ren frydar seg. Han skal få «falle for ham som ham hadde løftet opp av det tomme givet ham en eneste dag».

Men med Føraren, Vidkun Quisling, vart det ikkje berre denne dagen — men mange — ja fleire år. Og menneskja spør men Gud rår!

Enno er striden om Noreg ikkje avgjort. Og er gled meg til kvar den dag eg får kraft til å vera med.

Anders Underdal.

Hvem er barbar? --

Det er konsert i Aulaen. Generalmusikdirektør Hering dirigerer. Det er Bruckner i aften, — den fjerde av Tysklands store «B»-er, Bach, Beethoven, Brahms og Bruckner.

Mens hans fjerde symfoni fyller Aulaen, går tankene tilbake på alle de konsertser som i årenes løp har funnet sted her i Aulaen. Jeg huske rpå alle Filharmoniskes glimrende konserter, under norske og utenlandske dirigenter. Sannelig har vi her et orkester vi kan være bekjent av.

Hvad er det nu det har spilt i alle disse årene? Først og fremst våre egne komponisters verker kanskje. Siste år var Svendsen den mest spilte av alle, leste jeg nylig. Og deretter —? Jo, så alle de tyske, selvfølgelig, de fire «B»-er, Mozart, Haydn og en rekke andre.

Jeg minnes besøk av Berliner Philharmoniker, Furtwängler, Kulenkampff og andre tyske dirigenter og solister i rekke og rad. — Kunde i det hele tatt vårt musikliv, ja, hele verdens, tenkes uten tyskerne? Kvalitativt og kvantitativt utgjør tyske komponister tyngden i ethvert musikkprogram verden over. Hvad har ikke Tyskland betydd for våre komponister, som i en avgjørende utstrekning, har fått sin utdannelse der nede. Og våre malere, for eksempel, de store fra forrige århundre, har de ikke alle fått sin vesentligste utdannelse i Tyskland? De senere års surrealistiske utskeielser undtatt. — Når det blev trangt for våre store diktere hér hjemme, var det Tyskland som tok imot og gav nye impulser. Tenk bare på Ibsen!

Men det har jeg da hørt jevnt og trutt i de siste år at Tyskland det er «barbariets hjemland», hvorfra de uciviliserte horder velter utover og trækker ned med jernskodd hæl hver kulturell gnist de måtte finne på sin vei.

Og her sitter jeg altså likefullt midt i krigens tredje år i et besatt land og hører Tysklands evige kultursprog, musikk, fylle vårt gamle Universitets haller, med en tysker som gjestedirigent.

Men hvordan er det nu med England, tenker jeg. Når tyskerne er barbarer, må vel engelskmennene stå på et hittil ukjent høit kulturelt nivå? Jeg forsøker å minnes en engelsk komponist som har stått på filharmoniskes program, men nei. Ja, de har nu for eksempel Coates og Elgar, men selv disse har vel sjelden eller aldri nådd op på Filharmoniskes konserter. Og engelske kunstnere, solister og dirigenter? Ja, det har vel oppriktigt talt været nok så tynt og etterlater seg ikke noget savn under «blokaden».

Jeg forsøker å minnes et engelsk innslag her i Aulaen. Jo, nu har jeg det. Det kan vel ha været 4 år siden, kanskje. Jeg var ikke selv tilstede, men har fått det beskrevet av en venn:

Aulaen er fullstappet av ungdom, for en av Englands tydeligvis mest kjente musikere og hans orkester gjerer byen: Joe Daniels «and his hot shots in drum-matics».

Hr. Joe Daniels selv gjør sin entre — i en skidden, forhenværende hvit genser og «konserten» begynner. Det er engelsk musikk, d. v. s. siste nytt fra junglen og Haarlem. De unge rives med av saxofonens hese jungleskrik og Joes egen berserkergang på batteriet, og nikker, disser og tramper med for vise at de har oppfattet takten. Joe selv er en svær, fet fyr. Tam—tam—arbeidet tar på ham og svetten siler. Uten å genere seg tar han op en boks talkum og mens han slår takten på boksen pådrer han seg i ansiktet og under armene.

Etterhvert som stemningen stiger, begir Joe seg ned fra podiet. Først begynner han å slå takten på en av de marmorbyster som står (stod) oppe ved siden av podiet. En av vårt åndsliivs mest fremtredende menn blir her vist den siste ære a ven gentleman fra «civilisasjonens hjemland». Så begir Joe seg nedover mellom benkeradene mens han snart slår takten i benkene, snart i publikums hoder —

Det må ha været dette som har inspirert uttrykket «ku i Aulaen», den «engelske gentleman» i vårt Universitets hellige haller.

Per Reidarson.

Min mening om Den norske Legion.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Ewald Sundberg.

skyttet. Eller reagerer en ikke overfor «medisinaldirektør» Evangs anslag mot det norske folks liv? Ja, for betydde hans og hans likesinnes arbeid noe annet?

Det var lettvent den veien det gamle systems menn og kvinner anviste den unge slekt som folket i sin helhet... nå ja. Det er jo alltid lettvent å ake utfor bakken. Men denne lettvente «livsmåte», den vraker de unge «nazistene». Den vil ha idealer. Og de vet at det å virkeliggjøre idealer, det krever kamp. De vil ha en ende på «systemet», de vil ha ren luft i stua, og med Ole Bull sier de: Livet er kamp.

Vær hilset, unge norske legion! Jeg ønsker dere signing og kraft i deres store kamp for verdens sak, for fedrelandets sak.

Ewald Sundberg.

Likesom Nasjonal Samling er Den norske Legion et uttrykk for det norske folks livsvilje.

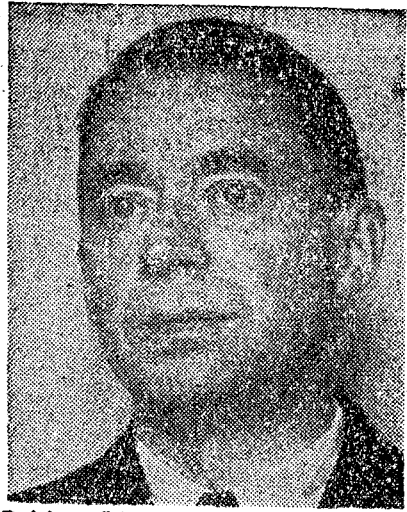
Den forrige «æra»s menn og kvinner hadde gjort sine skumle saker godt. En blev iblandt grepet av en maktstjelende frykt for at deres undergravning av de bærende idealer hadde gjort hele folket til en ansvarelsløs og holdningsløs masse, hvis innstillings konsekvens var død og ubønnhørlig undergang. Men så kommer de, disse mandige, målbevisste unge med motets og håpets fakler i hendene og syner oss at de forstår hvad det gjelder, forstår det til fulle:

Det fyller en med stolthet og glede, selv om tåren rinner når en leser eller hører at de har segnet derute på oppgjørets mark, midt i sin ungdoms blomst.

Samtidig spør en seg selv: Men mengden av våre andre landsmenn, forstår de da ingen ting? Kan det være mulig at noen er blind for hvad marxismen og dens broderretninger bolsjevismen og kommunismen betyr? Ja, og hvad den ånd vi kunde kalle «amerikanismen» betyr? Har de i den grad latt seg berøve evnen til å tenke, til å vurdere, at de ikke ser at disse «åndsretninger» er bygget på det ondes prinsipp, og at deres virkeliggjørelse er de samme som kaos — det vil igjen si undergang.

Kan noen tvile på at nasjonalsocialismen, fascismen, falangismen, jerngardens bevegelse, Nasjonal Samling — disse søsterbevegelser — betyr verdens kanskje siste chance til å vinne fram til sikrere og lysere tider? Så de da ikke all unaturen som fulgte med det gamle system? Så de ikke hvordan til og med perversiteten blev tolerert? Hadde systemet fått lov til å fortsette, hadde sikkert perversiteten blitt fullt lovlig be-

Hvorfor jeg er medlem av NS

Redaktør Johannes Knudsen, Trondheim.

Jeg hadde i mer enn 30 år arbeid i et med Nasjonal Samling beslektet parti, det frisinne folkparti, da ulykkene brøt inn over landet vårt. I årene forut hadde det vært stadig kontakt mellom de to organisasjoner, og da de politiske partier ble oppløst, stod det klart for meg at Nasjonal Samling som det eneste og det statsbærende parti var veien til gjenreisning av landets selvstendighet på et nasjonalt grunnlag under et faglig folkestyre. Jeg understreker det faglige styre, fordi jeg gjennom årtiene hadde opplevd et partistyre, hvor ansvaret ble pulverisert og den faglige innsikt døyvet av halvlærthet og intrigespill.

Jeg tror på Nasjonal Samling fordi dets fører Vidkun Quisling, er en klar-seer, og fordi bevegelsens mål er oppsummert i et program hvis gjennomførelse betyr orden, rettferdighet og fred, og dermed samling, ikke bare grensemessig, men samling til et bevisst nasjonalt tenkende og handlene folk.

Etter min oppfatning av utviklingen går det en ubrutt linje fra mitt gamle parti over i Nasjonal Samling. For meg var det således ikke en revolusjon, men en naturlig utvikling som ble påskynnet av krigshendelsene, og som gjør det mulig for oss å bygge opp igjen vårt samfunnsliv under fagstyre og ansvar fra øverst til nederst. Dette er ikke gjort på en dag eller et år, men grunnen er lagt, og da er det bare å arbeide videre i skjerpene krav til vår egen faglige yteevne og vår troskap til Nasjonal Samlings retningslinjer.

Vi byr alle positive krefter til håndslag. Vi har bruk for alles handlekraft, og jeg har den tro, at får vi føst våre landsmenns forstand med, vil også hjertet følge etter. Dermed er seleren vår, og landet kan gå en ny grotd i møte.

Johannes Knudsen.

Til alle europeere!

Av dr. Sven Hedin.

Hva er det som kjennetegner den nuværende verdenssituasjon? Å svare riktig på dette spørsmålet krever meget, og det er ingen som kan klare oppgaven fyldestgjørende. Men på den annen side kan spørsmålet også besvares med noen ord: Hele verden brenner, hele menneskeheten er grepet av et epidemisk vanvidd som brer seg over hele jorden med unntagelse av det islagte antarktiske kontinent.

Den annen verdenskrig har overtruffet den første såvel i varighet som i uforsonlighet og i geografisk utbredelse. Hvor komplisert denne alles krig mot alle er blitt, framgår eksempelvis av de to siste konferanser mellom de ledende statsmenn fra de fire allierte stormakter. Stalin reiste ikke til Cairo, fordi han ikke vilde møte Chiang Kai-shek som naturligvis er hans venn men samtidig Japans dødsfiende. Og Japan er forbundet med Russland gjennom en ikke-angrepspakt. Av samme grunn kunde Chang Kai-shek ikke reise til Teheran og møte Stalin, for han står i vennskapelig forhold til Japan. I Cairo kunde Chiang Kai-shek, Roosevelt og Churchill møtes fordi alle tre er Tysklands og Japans dødsfiender.

Sovjet-Russlands mål i denne krigen er å virkeliggjøre drømmen om verdensrevolusjonen og bolsjeviseringen av hele menneskeheten etter parolen: «Proletarer i alle land, slutt dere sammen».

Det nærmeste mål er derfor å tilintetgjøre Tyskland, som står i vegen for virkeliggjørelsen av dette store mål. Hvis det lykkes å knuse Tyskland, står vegen åpen for å flytte sovjetrepublikkens grenser fram til Kanalen, Atlantikkhavet, Østersjøen og Middelhavet.

Det mest absurde og fornuftsstridende i denne krig er de angelsaksiske stormakters hjelp til Sovjet-Russland, Englands og Amerikas fornemste krigsmål er det samme som Russlands å ødelegge Tyskland. Deres egne krefter strekker ikke til. De er overlegne på sjøen og i luften, men Tyskland er like som Russland en fastlandsmakt, og derfor kan ikke angelsakserne beseire Tyskland uten Sovjet-Russlands hjelp. De uoverskuelige russiske legioner og russernes tekniske og motoriserte krigsmakt som forberedte denne krig i årevis, kjemper nå Englands og Amerikas kamp på fastlandet, understøttet gjennom engelske og amerikanske tilførsler.

Under gjensidig hjelp arbeider altså disse tre stormakter for å nå det felles mål, nemlig Tysklands undergang. De to vestmakter hjelper Sovjet-Russland med å utbre bolsjevismens barbari over hele Europa, og de ser ikke at hvis dette lykkes vil de også selv stå for tur.

I et bolsjevisert Europa vil det ikke vare lenge før England blir et lett bytte. Det motbydelige ved dette skuespill er at to nasjoner på høyden av vesterlandsk kultur, anstrenger sine krefter til det ytterste, ofrer materiell og mennesker for å tilintetgjøre et kontinent som har vært den vesterlandske kulturs arnested og høyborg. Det sykelige og vanvittige i denne krig ligger i det blinde raseri hvormed vestmaktene forbereder sin egen undergang. Hunnernes herjinger i det 4. århundre og de mongolske horders plyndringstog i det 12. århundre var ten barneleik i sammenlikning med den barbarisering av kontinentet som nå forberedes med engelsk og amerikansk hjelp. De sår som tidligere ble gitt kunde med tiden bli læget, men de nå planlagte ødeleggelser vil aldri kunne heles, fordi de betyr en total utryddelse av kulturen. Tyskland er den eneste makt som kan redde ikke bare Europa, men hele menneskeheten fra den største ulykke og den frykteligste skjensel som noen sinne har eksistert.

Det tyske folk lærte gjennom Wilsons 14 punkter hva et løfte er verd, og i Versaillesfredens paragrafer lærte det hva det har å vente etter en tappt krig. I utallige taler fra angelsaksiske talerstoler under de forløpne år, har man med hatefull fantasi utmalt hvordan det tyske folks skjebne vil arte seg etter et nytt nederlag. En av disse talere har foreslått å sterilisere hele det tyske folk. En annen har bebudet at Tyskland skal betale 2000 milliarder riksmark i krigsskadeerstatning. Tysklands oppstykkning og forvandlingen av folket til trelser er et alminnelig tema. 10 millioner tyske arbeidere skal sendes til Russland for å bygge opp igjen alt det som er ødelagt under krigen.

Man har og talt i det vide og brede om en europeisk «nyordning» som skal skape et tydelig vakuum, et forarmet, avmektigt og lammet Europa, som vilde bli et lett bytte for de bolsjevisiske horder. Stalins mening om Europas «nyordning» røper han gjennom sin taushet. Han vet at han er så sterk at han ikke trenger direktiver fra sine allierte. Gjennom sitt hat til Tyskland er angelsakserne helt blinde for konsekvensene av hans politikk. Deres innstilling til Tyskland er den samme som en Skylocks.

Gjennom konferansene i Moskva, Cairo og Teheran har Stalin fått visshet for at hans framrykking over Berlin og Rhinen til Atlanterhavskysten ikke vil møte noen hindringer fra Vestmaktens side. Hvis denne plan lykkes er det ingen tvil om at det som alle eu-

ropeere venter, ikke bare i de sentrale deler, men også på halvøyene i nord og sør: en bolsjevisering av fantastisk omfang. Selv om befolkningen i Europa er dobbelt så stor som Russlands, vil det ikke være mulig for europeerne å prege de rå og primitive russiske masser. De vil tvertim bli tvunget ned på erobrerens lave nivå. Parolen vil bli utallige massegraver og deportasjoner til det umåtelige Sibir. For at det bolsjevisiske regime skal kunne leve må den vesterlandske kultur utryddes. I den europeiske sivilisasjons brennpunkter, hvor man tidligere lyttet andektig til Beethovens niende symfoni og Schuberts Ave Maria, vil i framtiden halvville barbarer istemme den nye hymne som forherliger Sovjet-Russlands gryende verdensherredømme.

Det er framtidsutsiktene. For å virkeliggjøre dem ofrer England og Amerika sine sønner, sin flåte og sine fly. For dette programs seierrike gjennomføring er det erkebiskopen av Canterbury, den engelske kirkes overhode, istemmer bønner fra høyalteret, bønner om de bolsjevisiske horder, seier over tyskerne.

Akkurat som i 1914-18 er angelsaksernes høyeste mål, og det deres arbeid og tanker dreier seg om, nøyaktigt som den tese Cato (mutatis mutandis) utrettelig rettet til senatet i Rom: «Forøvrig er det min mening at Germania bør ødelegges». Tyskerne er det dyktigste av alle folk, derfor må de slås ned. Som ingeniører, kjøpmenn og kolonistatorer oppnår de større resultater enn andre folk. Derfor må deres fabrikker og handelsbyer bombes istykker. Deres soldater er de beste i verden. Derfor må de beseires og avvæpnes ved hjelp av Sovjet-Russlands uoverskuelige hærmasser.

Erfaringene fra den første verdenskrig og konsekvensene av den har lært Tyskland at det ved krigsutbruddet i 1939 svevet i den samme fare for sitt liv og sin eksistens som dengang. Dets utsatte stilling til alle kanter tvinger det til straks å besette den kranse av stater som dets fiender ellers vilde ha brukt som oppmarsjrområder. Ser man på den angrepsplan som er forkynt fra alle de alliertes politiske talerstoler for året 1944, vil det vise seg tydelig at tyskernes okkupasjon av nabolandene i høy grad vil forpurre gjennomføring av angrepsplanen.

Vil planen mot Tyskland kunne realiseres i hele sitt fryktelige og dødbringende omfang? Jeg for min del er urokkelig overbevist om at planen er dømt til mislykkes.

Fil. dr. Sven Hedin.

ve
stär
alltj
riks
knäp
skad
förb
segr
värt
ter.
ödel
Balt
och
till
flygt
kust
flygt
holm
den
mot
«Fin
somm

för
mä
nie
der
län
ytt
tar
vä
vi
XI
sa
de
är
be
ur
tl

ri
vi
E
G
O

Mandag morgen, 29. mars 1943

3

FARAN FRÅN ÖSTER

Ett varningsord av Sven Hedin.

Herr Redaktör!

NI BER ATT FA VETA vad jag tänker om kommunisterna i vårt land. Svaret på den frågan kräver inte många ord. Under det läge av stark och obrottslig neutralitet, som alljämt omfattas av Sveriges regering, riksdag och folk, kunna kommunisterna knappast göra vårt land någon större skada. Men skulle Ryssland, det Gud förbjude, i tvekampen mot Tyskland segra, då ljusna i ett slag utsiktorna för vårt lands av Sovjet betalda kommunister. Sedan Centraleuropa då besatts och ödelagts av bolsjevikerna, utplånas de Baltiska länderna och Finland totalt och starka ryska truppförband förläggas till Tornedalen på samma gång som flygplatser anläggas utmed Österbottens kust och på Åland med tjugo minuters flygtid för ryska bombplan till Stockholm. Vill man göra sig ett begrepp om den politik som därpå kommer att föras mot Sverige, bör man uppmärksamtläsa «Finlands blåta bok II», utkommen på sommaren 1941.

Sovjets närmaste mål blir Kiruna, Gällivare och Narvik för att komma över malmfälten och isfria hamnar vid Atlanten. Har man med de svenska kommunistcellernas hjälp väl vunnit fast fot i Norrland, skall apiften efter mera land växa och de svenska bolsjevikagenterna skola med hänförelse visa vägen mot söder.

Sannolikt upplamma de inhemska förrädarnas aktivitet plötsligt till allmänt uppror på samma sätt som i Spanien, Ungern, Rumänien och andra av denna pest vid olika tillfällen hemsökta länder. Utan tvivel skola i Sveriges yttersta ödestimma de verkliga, ädla, tappra svenskarnas patriotism då uppväckas till hjältedåd, vilkas förebilder vi minnas från Gustaf Adolfs och Carl XII:s dagar. Men stridens för oss ogynnsamma karaktär förvärras ytterligare av den inre frontens köpta verktyg, vilka äro väl orienterade på våra vägar, i våra befästningar och fabriker och grundligt underkunniga om våra militära resurser till lands, till sjös och i luften.

Att intet folk förskonats från förrädare bland sina egna landsmän har världen vetat allt sedan den dag, då Eflatens visade Xerxes legioner den enda genväg över bergen, på vilken Leonidas och hans 300 spartaner kunde över

rumplas bakifrån i Thermopyles pass och tillintetgöras. Men att ett sådant folk som det svenska, vilket äger en mera lysande historia än något annat folk i världen, i sina egna led, i sina institutioner, i sin riksdag skall tåla individer av Eflatens släkt är beklämmande.

Lika förvånande är att ett folk med så stolta anor som vårt, ett folk som på sina livfanor kan läsa Breitenfelds, Lützen, Narvas och Klissovs namn, är efter år under detta ödesdigra krig, låter förmå sig att tåligen läsa och förleda sig av en press, som till största delen intar en ovänlig hållning mot den enda makt på jorden, vilken förmår att rädda den västerländska kulturen, Europa, Finland och Sverige från total tillintetgörelse.

Det är tragiskt att vårt svenska folk äger så liten självtukt, eftertanke och kritik, att det icke i vredmod river i trasor den främmande propaganda, som med sitt lögnaktiga tal tränger allt djupare in i och förmörkar dess själ.

HUR MANGA ÄRO ICKE DE, i någon mån lojala, men i tron vacklande svenskar, vilka låta invagga sig i den farliga förhoppningen, att de angelsaxiska staterna aldrig skola tillåta att det går så långt. England och Amerika skola, sedan Tyskland väl blivit krossat, i rätta ögonblicket hejda ryssarnas segeråg mot väster. Vilken bottenlös dårskap och förblindelse! Sedan mer än ett och ett halvt år ha England och Förenta staterna över Murransk och genom västra Persien skickat hektomber av krigsmateriel till Ryssland. De ha med järnhård energi och med offeret av miljarder på allehanda bakvägar stuckit dödsbringande vapen i händerna på den gigantiska makt av barbarer, vars mål det är att nedtrampa Europa.

Om det, trots denna hjälp, ännu icke lyckats ryssarna att fördriva de tyska arméerna från dessas positioner djupt in i hjärtat av det ryska riket och än mindre att krossa Tyskland, så lär det aldrig lyckas Englands och Amerikas samfälliga ansträngningar att förhindra den ryska dödsmarschen genom Europa. Och ändå finns det hos oss dårar som tro på denna «hjälp» och som högljutt glädjas över Tysklands motgångar. «Patrioter» av detta slag vakna icke ur sin dödsdvala förrän de första bomberna förvandlat Riddarholmskyrkan, Konungens slott och Folkets hus till grushögar. De kunna komma lika hastigt som bomberna över Helsingfors den 30 november 1939, Carl XII:s dödsdag, Churchills födelsedag. Skillnaden är blott att finnarna voro klarvakna och fullt beredda på allt då stormen kom.

Om vårt folk och dess predikare i presen kunde förstå, att vi efter ett tyskt nederlag icke kunna lita på något annat än vårt eget försvarsväsen och minst av allt på någon hjälp från folk, vilka genom öppet hav äro skilda från kontinenten, skulle kanske det eviga gnatet mot tyskarna upphöra och de eländiga pennor i en främmande propagandas

tjänst, som nu förgiftar vårt folk, av en samlad folkvilja tvingas att tåga. Då skulde också samma folkvilja kräva att marken gjordes alltför het under fötterna på de inhemska förrädare, som nu ohejdat driva sitt spel.

CHURCHILL OCH ROOSEVELT ha gång på gång öppet förklarat att deras förnämsta krigsmål är Tysklands tillintetgörelse. Hitler har aldrig någonsin talat om sin önskan att tillintetgöra England. I «Mein Kampf» har han skrivit att England är den enda makt i Europa, med vilken Tyskland bör sluta förbund. Och i offentliga tal har han förklarat, att det Brittiska imperiet är en välsignelse för hela mänskligheten. Hur kriget i sin nuvarande gestaltning än slutar, måste England alltid förlora. Segrar Tyskland är Englands makt i Europa bruten. Segra de allierade så blir Förenta staterna imperiets arvtagare. Redan nu har Roosevelt övertagit de brittiska besittningarna på västra halvklotet. Hans krigsmakt samarbetar med Kanadas. En amerikansk general är överbefälhavare i Australien, Nya Zeeland och sydvästra Stilla havet och en annan i Afrika. Amerikanska trupper i hundratalsental äro hemmastadda på Island, i England och Irland.

Det engelska väldet krympar. Det skulle kunna rädda sig självt och hela Europa om det, i stället för att hjälpa Ryssland at förstöra Tyskland och den västerländska kulturen, slöte förbund med Tyskland till ömsesidigt försvar mot Sovjetryssland. Därmed vore världen räddad och av världskriget skulle intet armat återstå än Amerikas hopplösa kamp mot Japan, som förr eller senare måste finna en utväg till fred med Kina.

Det är en olycka för England att dess öden ligga i händerna på män, vilka leva i det förra världskrigets nedärvda föreställning, att tyska folket kan och bör besegras och som icke märkt att de leva i en ny tid med nya problem.

Man påstår dock att en ny rörelse börjat bana sig väg i England, till största delen rekryterad av stormän inom industrien och handeln.

De resonera iskallt och förnuftigt och inse klart och skarpt den fruktansvärda dumheten och det grandiosa vanvetet i att Europas två största germanska folk förblöda i varandras eld till förmån för ett Ryssland, vars enda mål är att förinta en kultur, som uppbyggts under årtusenden och att krossa både Tyskland och England och hela det övriga Europa.

Segrar denna syn på saken, då är imperiet räddat och då är freden i vår världsdal nära. Först då kan man börja det nydaningsverk, som med all sin arbetslöshet och sin brist blir ett nytt problem av fantastiska mått.

Sven Hedin

En liten fødselsdagsprat med Iver Holter, Norges yngste 90-åring og eldste komponist.

Jubile
konse

Ovenstående fotografi blev forleden tatt av Fritt Folk i Iver Holters hjem. Fra venstre sees: Iver Holter, fru Sinding Larsen, Christian Sinding.

I dag — fredag 13. desember fyller Iver Holter — norsk musikkens nestor 90 år, og han er ikke noget redd for å gå inn i sitt 91. år på den dag og dato. Sammen med Christian Sinding og en fotograf avlegger vi en liten fødselsdagsbesøk på forskudd hos den ungdommelige komponist. Det blir et meget belivet møte mellom de to komponister: «Du slette tid — sier Sinding — vi to er jo nesten 200 år gamle tilsammen». Begge er enige om at det er moro å leve og begge har inntatt samme stilling til dagens situasjon. Holter mener det er synd at så mange går rundt og later til å være helt «synkverket». «Jeg legger ikke skjul på min innstilling jeg — forsikrer Holter ivrig. Jeg har været NS like fra begynnelsen jeg — så det nytter ikke å opnå noget hos mig f. eks. ved å snakke ondt om min gode, gamle venn Sinding — som enkelte har trodd!»

Så lenge som det har eksistert musikerliv her — har Iver Holter været en av dets centrale skikkelser.

De fleste kjenner vel Holters vita så her skal bare nevnes noen få trekk. Iver Holter blev født i Gausdal hvor hans far — Caspar Georg Holter var prest. Hans mor var hans første musikk lærerinne —

og hun hadde allerede vakt en sterk hang til musikken i gutten — ved sin død i 1857. Etter morens død var han en tid borte fra musikken. — Først da faren i 1861 blev prest i Gjerpen kirke fikk gutten oppfylle sitt ønske om å fortsette med musikken. Faren valgte fiolinen som instrument — fordi han mente det kunde klare sig med en klaverdyrker i huset. Organist Rojahn i Skien blev Ivers lærer. Samme vei om fiolinen gikk også Christian Sinding's vei til komponistbanen — og de to mestre er enige om at den var god å ta med.

I 1869 kom Iver Holter til Christiania hvor han studerte medicin og tok eksamen i første avdeling — innen musikken helt la beslag på ham. Under studietiden spilte han stadig i Musikkforeningen — først som fiolinist, senere som bratsjist — og han oplevde både Griegs og Svendsens taktstokk og sluttet vennskap med de to komponister. Med Johan Svendsen leste han musikkteori, samtidig med at han fulgte forelesningene — og det var Svendsen som endelig rådet ham til å reise til konservatoriet i Leipzig. Her oplevde han i 79 en praktfull vinter sammen med Grieg, Lammers og Sinding blandt andre.

Våren 1882 gav Holter sin første konsert i Christiania med assistanse av Edmund Neupert. «Den blev nok ingen forretning, men den resulterte da i at jeg fikk avsatt nogen komposisjoner» smiler Holter. Så bar det til Bergen hvor Holter blev dirigent i Harmonien efter Grieg. «Et dårlig orkester — ingen obo' og bare en fagotte. Og musikkinteressen lå nede — enda man skulde tro at personligheter som Grieg og Ole Bull hadde stimulert bergensernes musikkinteresse.

Vinteren 1884—85 dro Holter atter til Leipzig hvor han oplevde sin F-dur symfoni opført som helhet. Høsten 1885 var han atter dirigent i Harmonien og høsten 1886 blev han endelig ansatt som dirigent i Musikkforeningen i Christiania hvor han

virket i 25 år. Under denne tid opførte han slag i slag nye verker og lot sig aldri skremme av publikums forbeholdenhet og mangel på interesse. Han mente at det nettop var hans opgave å opdra publikum til musikkalsk forståelse — og hovedstadens høje musikk-kultur i dag — skyldes for en stor del Holters utrettelige arbeide.

I 1900 var Holter en av hoveddirigentene ved de norske konserter under Paris-utstillingen. I 1910 dirigerte han en konsert i Antwerpen hvor Karl Nissen medvirket som solist, og ellers har han gitt konserter i Frankrike, Tyskland, Danmark og Sverige.

Det optatte liv som dirigent, redaktør av musikktidsskrift etc. har hemmet Holters virksomhet som komponist. Hans verker er få — men gedigne. Orkester-teknikken behersker han fremragende.

Av hans større verker før «Olavskantaten» kan nevnes opus 10 «Göts von Berlinghingens» som med stort hell er opført innen- og utenlands mange ganger.

Holter liker samling. Nasjonal Samling er for ham en naturlig løsning. Innen musikklivet har han også virket for samling. I 1897 stiftet han Holters Korforening efterat Lammers «hadde latt sin korforening i stikken og reist til utlandet». I 1912 var han med på å grunnlegge Norsk Tonekunstnersamfund

Når Holter først begynner å fortelle, er det hele Norges musikkhistorie gjennom de siste 70 år som passerer revy. Så lenge har han været med og ennu lenger tilbake husker han. Vi vil gjerne høre ham fortelle, men synes det er synd å forstyrre ham lenger. «Det gjør ikke noget — sier Holter — jeg liker sånne forstyrrelser!» Han er helt beveget og å ha sin gamle venn Sinding på besøk og forteller om sist de møttes på Karl Johan for noen uker siden. «Jeg hører dårlig og Sinding ennu dårligere. Og så stod vi der og skrek da — så det vakte oppsikt på strøket.»

Da Sinding beklaget sig videre over de alderdommens plager — han tross sitt unge sinn ikke har undgått; trøstet Holter: Det gir sig når du blir så gammel som mig det gutt! — «Ikke for det — koketterer han mens han følger sine gjester til døren: jeg er nu ikke 90 år før om to dager — så ennu er det ikke noget å snakke om!»

igår i anledning Iver
fødselsdag, hadde s
hørere. Det var Ho
som tok initiativet t
sert med opførelse
Olavskantate (Th
tekst). Filharmonisk
kekvartett assister
orkestret og en re
Vi fikk først høre
kvartett, G-dur, og
vellykket verk med
themaer, kyndig o
met i ekte kamme
spilles altfor sjelde
av de beste kompo
tettstil som er fren
ske tonedikttere.
Holst, Brustad og
stod for utførelsen
den med så varm
ket kom fullt til si

Iver Holters Olav
vet i hans 80. år, r
beide bærer ikke
høje alder. Det er
sist og virket kan
nu her i Aulaen e
kom i kirken ve
1930. Kantatetekste
dor Caspar har la
treffelig an for m
ling. Passelig vek
ensener og soli; n
finalevirkninger ef
tre avdelinger. O
og følt for musikal
uttrykt i kultivert

Iver Holter har
hetene med overra
god smak. Alt er
for de solistiske par
også de virkning
kor- og ensembles
orkesterbehandling
klingende — treffsikk
flint ledsagende. —

fortjener, en særlig
sin instruksjon og
av verket. Koret
man måtte tro k
lagt alt tilrette net
mer. Og solistene
Ingerid Traae Jer
dresen, Morten Va
sjø var fremragende
leilighet, både re
samvirke. Jubilant
rigenten hadde all
sig over den skjøn
verket fikk fra alle
hørerne syntes no
bifallet var over
temmelig raske og
lant måtte frem
taler; blomster o

(IX. 37.)

(IX)

verksemda av Gudstru og ellers alt vart spotta og forakta

mannaukyu | Ibsen | Vinteren 1884—85 dro Holter atter til Leipzig hvor han oplevde sin F-dur symfoni opført som helhet. Høsten 1885 var han atter dirigent i Harmonien og høsten 1886 blev han endelig ansatt som dirigent i Musikkforeningen i Christiania hvor han

Jubileums-konserten

igår i anledning Iver Holters 90 års fødselsdag, hadde samlet mange tilhørere. Det var Holters Korforening som tok initiativet til denne festkonsert med opførelse av jubilantens *Olavskantate* (Theodor Casparis tekst). Filharmonisk Selskaps Strykekvartett assisterte sammen med orkestret og en rekke sangsolister. Vi fikk først høre Holters *Strykekvartett, G-dur, op. 18*. Et meget vellykket verk med melodisk lodige themaer, kyndig og vakkert utformet i ekte kammermusikkstil. Det spilles altfor sjelden, for det er en av de beste komposisjoner i kvartettstil som er fremkommet av norske tonediktere. Herrerne Glaser, Holst, Brustad og Karl Andersen stod for utførelsen og gikk inn for den med så varm interesse, at verket kom fullt til sin rett.

Iver Holters *Olavskantate* er skrevet i hans 80. år, men det store arbeide bærer ikke preg av authors høie alder. Det er friskt fra først til sist og virket kanskje ennu bedre nu her i Aulaen enn da det fremkom i kirken ved Olavsjubilet i 1930. Kantatetekstenes mester Theodor Caspari har lagt det hele fortreffelig an for musikalsk behandling. Passelig vekslning melem kor, ensembler og soli, med velopbyggede finalevirkninger efter hver av de tre avdelinger. Og så er det tenkt og følt for musikalsk behandling og uttrykt i kultivert sprog.

Iver Holter har utnyttet mulighetene med overraskende energi og god smak. Alt er melodisk vakkert for de solistiske partier solistene som også de virkningsfullt utarbeidede kor- og ensemblesatser. Dertil er orkesterbehandlingen særdeles velklingende, treffsikkert malende eller fint ledsagende. — Leif Halvorsen fortjener en særlig kompliment for sin instruksjon og fine fremførelse av verket. Koret klang så godt at man måtte tro komponisten hadde lagt alt tilrette netop for disse stemmer. Og solistene Soffi Schönning, Ingerid Traaae Jersin, Theodor Andersen, Morten Vatn og Egil Nord-sjø var fremragende gode ved denne leilighet, både rent solistisk og i samvirke. Jubilanten så vel som dirigenten hadde all grunn til å glede sig over den skjønnsomme utførelse verket fikk fra alle deltagende, og tilhørerne syntes nok det samme, for bifallet var overdådig. Den ennu temmelig raske og røige 90-årsjubilant måtte frem å motta hyldest i taler, blomster og hurraer.

Per Reidarson.

Folkeeven-tyrene omsatt i sang og musikk

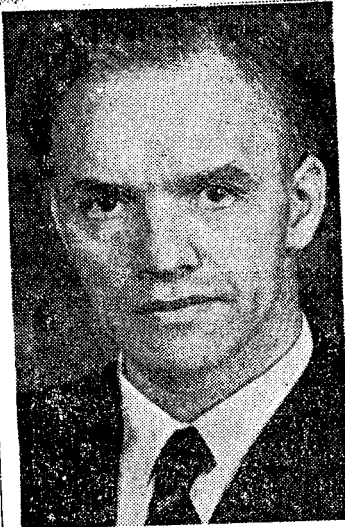
Politiinspektør Schartum etterlyser det norske forlaget.

Foran tre store radiokonsserter

For omtrent 10 år siden kom det ut en beskjeden liten barnenote på Notestikk og Forlag. «Sanger til den som liten er» stod det på tittelbladet den inneholdt fortryllende små vise-stubber med tegninger, de ble samtlige fremført i barnetimen i radio og oppnådde virkelig suksess. Komponistens navn stod nederst på noten med små bokstaver: Johannes Schartum.

Siden har politiinspektør Schartum gitt ut flere fine små ting, han vokste med oppgavene og nå i høst opplevde komponisten en virkelig ære som foreløpig er blitt de færreste til del: hans siste eventyrsuite ble fremført på foreningen Ny musikk sine store møte for et uhyre kresent publikum. Schartum kom i godt selskap, eventyrene ble foredradd av Ola Isene og Amund Raknerud og konserten ble bent fram stor suksess.

Det er forresten feil å si at det er Schartums eventyr, det er gudbedre Asbjørnsen og Moes folkeeventyr som han har omsatt i sang og musikk.

Politiinspektør Schartum.

Verket faller i tre deler, hver med et forspill. Forspillet til første del heter «De tre kongsdøtrene i berget det blå», og så følger første del, der en rekke kjente eventyr er satt i tone og tekster: «Mannedatteren og kjerringdatteren», «De tre bukkene Bruse», «Pannekaken», «Reven som gje-ter», «Den sjuende far i huset», «Smørbukk» m. fl.

Forspillet til annen del heter «En sommernatt på Krokskogen», og så følger annen del med «Jomfru Mari» og svalen», «Gudbrand i Lia», «Væren og grisen som skulle il skogs og oo for seg sjøl», «Hver synes best om sine barn», «Kjerringa mot strømmen» m. fl.

Forspillet til tredje del har navnet «Dukken i gresset», og denne delen inneholder «Soria Moria slott», «Tyrihans», «Veslefrikk», «Kvitebjørn

Kong Valmon», «Vesle Åse Gåsep- pike», «Gullslottet som hang i luften» og andre.

— Hva er grunnmotivet Deres for denne komposisjonen? spør Dagbla- det komponisten.

— Jeg har forsøkt å lytte meg inn til det som synger inne i eventyrene

Da Bjørnstjerne Bjørnson blev kalt landsfor- ræder fordi han forsvarte Tysklands sak.

Erling Bjørnson forteller om sin fars syn på forholdet mellom Norden og Tyskland.

Og erklærer for egen regning at han aldri har følt bedre å ha tjent sitt fedreland enn da han meldte sig inn i Nasjonal Samling

Erling Bjørnson holdt igår et kringkastingsforedrag, som har gjort det aller dypeste inntrykk i vide kretser.

Han tok sitt utgangspunkt i «Signalfeiden», som Bjørnstjerne Bjørnson innledet i 1872 ved biskop Grundtvigs begravelse, hvor han erklærte den hatets ånd som blandt annet foranlediget pastor Birkedal til å skrive: «Ingen dansk mann eller kvinne kan by Bjørnstjerne Bjørnson velkommen i sitt hus». Hertil svarte Bjørnstjerne Bjørnson: «Jeg melder mig ut av hatets forening. Det forbitte, stengende tysk-hat har gjort stor og åndelig ulykke i våre små folk». Er det ikke som striden gjaldt idag? spurte foredragsholderen med rette. Striden som kom, gav voldsomme utslag. De som fulgte ham blev selvfølgelig fraskrevet enhver fedrelandskjærlighet og blev også den gang stemplet som landsforrædere. Mindre kunde jo ikke gjøre det! Akkurat som idag, hvor alle vi som ikke tror på nogen befrielse av vårt elskede fedreland gjennom England, alle vi som ikke tror at Tyskland hærtok Norge av erobrerlyst, men som et nødvendig ledd i sin kamp og seier mot England, — vi blir også kalt landsforrædere, frafalne — og hvad det alt sammen heter.

I sitt videre foredrag nevnte foredragsholderen en del karakteristiske

uttalelser av Bjørnstjerne Bjørnson om Nordens forhold til Tyskland:

«Vi skal utvide vennskapsforbund med Tyskland i felles troskap mot en verdenshistorisk opgave.»

«Vi skal ikke bryte med våre sympatier for Frankrike, men vi skal bryte med vårt hat til Tyskland av hensyn til at dette folk står oss nærmest av alle, både i ytre historie og i indre og åndelig forstand — tysk sprog og ånd fører inn til de rikeste tankesjakter i verden, inn til verdens største videnskap, til en sedelig storartet litteratur, en stor kunst og til et folkeliv i slekt med vårt.»

Vår tid bør også legge merke til en uttalelse av B. B. at «vi av vennskap kan få hvad vi aldri av fiendehånd kan få». Er ikke denne uttalelse som den skulde være sagt for situasjonen idag?

Interessante var også foredragsholderens ord til «de norske menn i London», idet Erling Bjørnson jo også var stortingsmann og således kjenner til både hvad der foregikk under krigen og før 26. september:

De norske menn i London skal også vite, at vil de engang se sitt fedreland igjen, så skjer det aldri gjennom de budskaper de i dag gjennom eteren bringer Norge, men utelukkende gjennom den forsagelige ånd og tone som B. B. tilrådet Norden under forrige oppgjør mellem Danmark og Tyskland.

Det skjer ei heller ved de tiltak som vår forhenværende regjering Nygaardsvold tiltar sig, — nemlig å disponere over Norges gullbeholdning og landets handelsflåte til fordel for Englands ødeleggelseskamp mot Norge, som det dog vitterlig blir, selv om det er tiltenkt de tyske armeer.

Jeg finner det derfor å være min plikt å minne om, hvad for øvrig Reichskommissar Terboven oplyste ved den nye regjeringens tiltredelse, at det forelå erklæring i fra stortingets representanter at de med et overveldende flertall har besluttet å frakjene regjeringen Nygaardsvold regjeringsmakten når en ny norsk regjering var dannet. Og ny norsk regjering har Norge fått.

Til alle de som venter Englands hjelp kan det kanskje være av interesse å høre hvad Bjørnstjerne Bjørnson også uttalte om dette land:

«England, som har sine hender inne i andres eie over hele verden kan vi ikke godt gå i forbund med, som sent eller tidlig vil bringe ufred over all verden.»

Foredragsholderen avsluttet sitt foredrag med blandt annet å uttale:

Aldri har jeg følt i min politiske ferd bedre å ha tjent mitt fedreland enn da jeg meldte mig inn i Nasjonal Samling, ti for mig står det som den eneste vei til vår frihet.

Er slektsfølelsen, norskdommen i vårt sinn druknet i hatet og mistenkeliggjørelsen?

Hvor langt skal forræderiet føres før alle norske øyne åpnes?

Av Erling Bjørnson.

Så er da det forferdelige hendt: I dag står den farligste makt på jorden, den røde armé på norsk grunn.

Har du norske kvinner, du norske mann tenkt over hva dette vil si? At et veldig erobrert folk har fått fotfeste på norsk jord, under seilerstafanfare fra Krenn på flere tusen skudd. Skudd som skulde vekke den mest sovende nordmann til ettertanke og følge den samvittighetens røst som sikkerligen har banket på.

Eller er det kommet en ny slekt i vårt land. En apatisk slekt uten følelse og ansvar? Hvor dette innbrudd i vårt land behandles under frokostprat som var det naboens hest som var stjålet!

Er slektsfølelsen, norskdommen i vårt sinn, druknet i hatet og mistenkeliggjørelsen?

I nattens løp er Kirkenes erobret og arvefjenden står med våpen i hånd for videre landevinnning. Slik omtrent led meddelelsen.

De som søker å stanse denne farlige invasjon er våre tyske fiender, den tyske tapre armé med følge av frivillige norske frontkjemper, gutter med våpen i hånd, jenter som sykesøstre. Disse, som redder litt av Norges ære og kaster storglans over sin mor og far, og den slekt som så ansvar og lot barna følge de vegr som alltid var nordmanns vis. Og faren er overveiende! Verden kjenner nå de rødes metode. Deportasjon av folk til de sibirske sletter. Jeg leser nettopp i bladene at metodene allerede er begynt i Kirkenes.

Vandringen fram til Norge gjennom Finnland skulde også gi vitnesbyrd nok om «frihetsmetodene» og framtiden for Norge, med lukkede grenser, hungersnød og forfølgelse av de som kjempet for sitt fedreland. Ta Polen og «befrielsen» av dette land, Balkanstatene, Bulgaria, Romania, og man finner vår framtid. Den samme ulykke med hungersnød og revolusjon har fulgt alle de land som allianse har fått i sin hånd for å «befrielse». Like stor elendighet overalt!

Ja sannelig er det grunn til bekymring, og det norske folk bgr våkne.

Det som har skjedd Norge, gitt det sin karakter, det er odelsloven, slekten vern av jord og sett. Denne arvelov er gått dypt ned i vårt folk, og var et venge for hele landet, og gav den ånd som samlet oss mot våre fiender. Ingen odelsbæren mann vilde gitt sitt samtykke til det som no skjær. Før gav de sitt liv.

Men i dag er det lagt hånd på Norge, og målet er vel å bringe hele Norge innunder marxismens mørke åk. Men foreløbig er det nok meningen at denne «befrielsens ulykke» skal gjelde Nord-Norge alene. Det tusenårige rike skal rives i stykker, har de flyktende heiter i London gitt samtykke til. Visste jeg det ikke, vilde jeg aldri ha trodd det!

Vårt stolte Nord-Norge med sitt Nordkapp. Sivilisasjonens nordligste utpost. Hvor langt et norsk hjerte har ikke følt en varm glede når turistene fra hele verden stod her i beundring. Midnattsolen over Norge! A, for et syn! Solens oppgang og nedgang i samme stund, i Norskehavet der nordvest. Og innover landet mot øster, fjell i fjell, fjord ved fjord, dype og fiskerike, med hytter og hus langs strandene. Norges store framtid møter vi i mineraler fra fjellene, i befriende hestekrefter fra de svære fossefall, i verdensrikdommer fra de en befolkning øvet i motgang og kamp. De står der med undrende øyne og spør: Har Norge forlatt oss? Har slekten sviktet? Og solen går ned for det evige mørke! Det er som dødens smerte leirer seg i ens ansikt og et dikt som bla streper i en slik smerte, står for meg.

Nei har jeg lært det...
...slektens...
...også...

Doktortutt må det føles, når samvittighetens røst blander seg inn og banker på.

«Hva har du gjort for å hindre denne ulykke? Har du selv vært ved fronten eller er du for gammel til å forsvare Norge? Men du har vel en sønn, kanskje en datter som har erstatet slektenes plikt mot fedrelandet. Da er i alle fall i tide blitt varslet om den fare som truer. Men kanskje, har hatets drypp også bløst din sjel.»
Og i taushet forlot jeg ham.

Hele vår ulykke er en følge av den svik vår generasjon har vist fedrelandet. Der vi midt under all tale om et stort verdensoppgjør, lot det norske forsvaret forfalle, og lot landet åpent for den store fare. Vilke let er vi fra første stund. Og er ikke hatet lagt der hvor ifra ulykken kom; nemlig, oss selv.

Hadde Norge som Sverige hatt en virkelig nasjonal regjering og et storting, hvor ikke partigrenser, og smålig gjenvælgsangst hadde dominert, så

hadde vi hatt et såpass forsvar at vi kunne har forsvart vår nøytralitet. Og ikke gjort oss til narrer da vi utsendte våre nøytralitetserklæringer. Helt ved den visste at Norge ikke evnet å forsvare sin nøytralitet, eller sine grenser, — så langt derfra —! Nei både Tyskland og England var på det rene med at Norge måtte landsettes! Og den som kom først til denne «edle død» var selvfølgelig Tyskland, som fikk besatt landet så å si en time før den angelsaksiske flåte nådde fram. Men at man derfor skal hate Tyskland har alltid vært meg en ubegripelig gåte, som så meget annet er meg ubegripelig i den annen leir!

Tyskland som aldri har krenket oss, men tvertimot delt og beundret vår åndsproduksjon og gjort den verdensberømt, mens England, som alltid har hatt nok med seg selv! Men no skal Tyskland hates, Tyskland som dessuten gjorde alt for å hindre krigen.

England har derimot stadig krysset våre interesser. Jeg skal minne om tremisgrensen mot havet, som vi ønsket utvidet til fordel for våre fiskerier. England fikk hindret det! Tyskland vilde la os få det. England tråtte våre kystgrenser og gang på gang ble det nevnt at de krenket tremisgrensen. Tenk også på Bodo-affæren, som var mindre selvode englendirer når de årlig års besøkte lille Norge, men aldri glad så meget som å lære vårt språk. Fra tysk hold var slikt utenkelig. Jo, man har grunn til å spørre er vi et servilt folk?

Finner der ikke veg ut av dette hatets evangelium? Skal nordmenn vedbli å bekjempe hverandre, og la løgnen og bakvaskelsene råde? Skal heller ikke den ulykke som no har rammet fedrelandet evne å samle oss til en nasjon? Er vi ikke alle nordmenn?

Har den nasjonale dikting, i toner, i ord, i fedres gjerning — intet felles bud til oss? Er ikke enno timen kommen til felles kamp i felles lidelser. Er vi ikke alle nordmenn?

Ja kamp! Hvilken felles kamp kan vi føre? Kjempe med våpen er vi avskåret i fra, for det har det politiske forfall hindret. Man må også her øve kyndighet og kunnskap, og ikke alene overfladisk storaktighet. Men et evig Norge, selv uten våpen i hånd betyr dog noe, er en moralsk styrkelse som vil kunne gagne vårt land i sin skjebnetime og være av historisk betydning. Et slikt budskap utover verden vilde kanskje stanse den fortapte klakk i London, og hindre at Norges navn synker ned i oppgivelens for-

ræderi. En mindre skånsom benevnelse kan jeg ikke bruke, mot disse budskap fra London! Denne hule røst i fra fortiden, fra den tid de satt i kongens råd (med stortingets billigelse) menn som hadde ført russisk gull inn i landet for å underminere vår forfatning. Disse samme «døde menn» for alt som heter norsk, sendte over Nordsjøen den uslesse, og mest foraktelige tale, som noen sinne eberen har brast Norge, nemlig: «Ta godt i mot den røde armé. — Det er Norges befrielse».

Er det ikke grenser for hva disse herrer der over, kan by sine norske disipler? Kan heller ikke den slags tale vekke til ettertanke og forakt, så er det lite håp for Norge. Da fortjener vi den skjebne vårt dyrebare land går i møte.

Norge, Norge,
hytter og hus og ingen borg,
bildt eller hårdt,
du er vårt, du er vårt,
du er fremtidens land.

Denne vakre hymne til fedrelandet skal kanskje synses for siste gang! — «Norges befrielse» er uselddommens slagord fra London og som lakelene her heime bøyer seg for.

Det var kanskje så de tenkte de fiskere i åpen båt som forleden ble overfalt fra det lave fly som spredte død og ulykke. Det var vel så de tenkte de arme mennesker fra hytter og hus og fabrikkene, da brannfaklene ble kastet ned og tok både helmene og arbeidvilkårene fra dem. Og dette kalles Norges befrielse!

«Gud fri oss for våre egne», er det et gammelt ord som sier. Å nei, Russland har nok andre hensikter enn å befri Norge, det viste saluttene i Moskva og de seinere offentliggjorte beretninger.

Og den nye skjendel er vederfaret vårt land, etter det jeg ser i bladene i dag, at en utsending fra London med forfølgende minister Lie i spissen er reist via Sverige til Moskva for å takke Stalin for innbruddet i Norge.

Kan livets redselstulle spill drives lengre?

Ja denne «fullmakten» til erobringen av Nord-Norge er sikkerligen den pris kongen og hans menn i London skulde betale for kanskje atter å få komme inn i landet!

Heller gav en norsk sann sjel sitt liv enn å prisgi sitt fedreland.

Hvor langt skal forræderiet føres før alle norske øyne åpnes, og vi som en nasjon i tradisjon med vår fortid atter kan synge:

Ja, vi elsker dette landet.
Erling Bjørnson.

Digteren Bjørnstjerne-Bjørnson.

I radioserien «til vår egen stamme i verden» talte igår Erling Bjørnson og ga herunder en rekke interessante detaljer om Bjørnstjerne Bjørnsons syn på Tyskland og hans kamp mot det nordiske tyskehat etter 1864 og hans begeistring for den storgermanske tanke. Bjørnstjerne Bjørnson var en av de aller første førende skikkelser i Norden som reiste sig mot den bølge av uvilje som skapte et så dypt skille mellom det unge tyske keiserrike og de nordiske land, og det kostet ham adskillig personlig offer å tre frem med sine anskuelse, sa taleren.

— Med sin sans for dramatisk effekt benyttet Bjørnstjerne Bjørnson en selsom anledning til å advare mot typhatet og å oppfordre til forsøpling og et mer storsinnet syn, på den germanske frende. Han trådte nemlig frem under den danske folkefører Grundtvigs begravelse, som blev overvært av titusener, og sa sine reende ord til de forbitrede dansker fra den manns grav som kanskje hadde vært den ivrigste til å forkynne den chauvinistiske åndelige krig mot Tyskland. «En pleier

å lyse fred ved en manns grav,» sa han, «men denne gangen skal det lysnes til kamp.»

Med sitt profetiske blikk så han det tyske folks store fremtid og holdt frem overfor et nesten uforstående Norden, at Nordens vei gikk til Tyskland, og ved Tysklands hjelp kunde også Norden bli stort og mektig. Bjørnstjerne Bjørnson fikk mange personlige fiender etter denne dag. En fremstående danske skrev, at ingen i Danmark med selvrespekt måtte gi en slik mann husly. Denne strid i Bjørnsons bevegede liv, som gikk under navnet «Signalfeiden», varte lenge. Man prøvde å slå ham over ende med Grundtvigs egne ord og våben og pukket på det tapte Slesvig-Holstein. Striden var akkurat som idag, sa taleren. Bjørnson svarte at danskene hadde selv begått den samme urett og minte om at Slesvig-Holstein oprinnelig var tysk land med tysktalende borgere og at danskene hadde gjort hvad de kunde for å fordanske det og trekke dem bort fra tysk lov og tysk kultur. Men det var ingen som under Slesvig-Holstein-affæren hadde mot eller redelighet nok til å si dette. Bjørnson var også en stor beundrer av Bismarck og hans verk, og så en ny og hittil ukjent kraft i den tyske orden, presisjon og disiplin.

Ved en anledning da den storgermanske sammenslutning blev fremholdt som veien til varig fred og England var nevnt som den førende nasjon i dette sambandet, protesterte han energisk. «Hvorfor England?» spurte han. «England, som har sine fingre i alle fremmede raser.» For han stod Tyskland som det første og det største folk, og dets genier og åndsliv regnet han til verdens ypperste enda han også satte det franske folk meget høit.

Taleren redegjorde så for hvorfor han var blitt tilhenger av N. S. Det var hans opriktige mening, at Norge bare ved Tysklands hjelp kan få igjen sin frihet og selvstendighet — kanskje også sin svunne storhet. Men nå, som i signalfeidens dager, må vi rydde op i vårt følelsesliv og lære oss til å se anderledes og større på det tyske folk og dets kamp. Nå som den gang må vi følge Bjørnstjerne Bjørnsons parole og vende vårt nedarvede syn på Tyskland til forståelse og sympati. Går noen omkring og venter på Englands seier, vil de bli bitterlig skuffet. England har nok med å forsvare sin egen dør. Det burde være en oppgave for prestene på prekestolene rundt i landet å innprente folk denne forsonings tanke. Det vilde være sann kristendom. Vi i N. S. tror på et storgermansk forbund.

Bjørnstjerne Bjørnsons syn på Tyskland og hans kamp mot det nordiske tyskehat.

Erling Bjørnsons tale i Kringkastingen.

— **Et brev från Rom har följande blifvit och meddeladt:**
"Här äro många skandinaver och dagligen komma nya. Svarje lördagsafton är större samling i skandinaviska föreningen. Den 11:te, Märtdensdagen, var stor middag, nära 60 personer; ungdomen dansade och der var ganfsa angenämt. Det höll på att gå litet sönder, ty Bjørnstjerne Bjørnson var der för första gången och dansarne kunna ej tåla honom. Bjørnson var dock ditkommen för att visa sin önskan till försönlighet, och svarade på ett utmärkt humant och genialt vis på ett tal, som en dansk kandidat på ett ensaldigt vis höll med utfall mot Bjørnson och Tyskland."

Vår ære og vår makt.

Av Erling Bjørnson.

DET JEG TENKTE da jeg møtte ham, det var: gutten likner lite på sin far — på alekten i det hele — han lot som om han ikke så meg og hilste ikke, men viste også hermed tydelig at han lever helt utenfor det som hender. Sikkerligen uten savn av noe, men også uten dåd!

Ja, hans far ja! Hvor jeg husker ham! Frisk, sunn og meget opptatt av tiden, sosialt interessert. Av ham må det bli en foregangsmann ventet av alle, men — det gikk nu engang, ikke slik.

Det skal «en sterk rygg til å bære gode dager», heter det. Og heldige spekulasjoner brakte ham opp i helt andre forhold. De sosiale interesser ble glemt i de varme stuer, og da krigen kom — tok London også ham, som så mange andre. Og de indre vanskeligheter klarte svartebørsen!

Det, som kunde være med å bringe litt frisk luft inn i slike heimer, det er skoleet. Men også her kommer det ene og det andre an på hvordan undervisningen forkynnes. Så sterk og personlig kan den være at en slik gutt kan reise seg fra heimens slapphet, dersom det er litt godt arvestoff i ham. Men som regel henger det hele i hop, og hvor man fordrer det usedvanlige, er det dessverre få som bryter ut og blir mere våken for tidens store hendelser.

Historien har i det hele vist at Norge nådde ikke fram til den selvstendighetens æresfølelse, vi trodde 1905 vilde gi oss. Vi kom åpenbart for lett over i det nye. Og det parlamentariske liv førte snart det enestående samhold over i de vanlige partistridigheter, som endte med at den ene store statsmann Norge hadde i de tider måtte ofres på det politiske alter!

Christian Michelsen var en sterk og uavhengig mann. Hele hans livslinje viste de føreregenskaper som gir en sunn og selvstendig politikk. Det, som er nasjonalsosialismens styrke.

Splitt og hersk var kjennemerket på den «gode gamle tid», og det er ikke tvil om at det var den som felte føreren fra 1905, som det er den samme politiske ånd, som i dag er skyld i at det norske folk står splittet i farens stund. Hvor det nasjonale store felles av det splittende små!

I et folks liv er der mange stadier, både de lyse og de mørke.... Og Norge har engang tidligere i sin historie gått igjennom den samme skjensel og smerte som rammet oss så tungt i fjor, da kong Haakon den 7de lot seg lede til å ønske de asiatiske bolsjeviker velkommen på Norges hellige jord. Neppe er en mørkere side skrevet inn i den norske historiebok!

Selve året 1202 var ikke skjenselen større, hvor bisp Nicolas rakte hånden fram mot danskekongen og bød ham innta Norges kongesete etter kong Sverres død. Historiens menn har behandlet også dette mørke blad, og dommen var ikke nådig. Vår store dikter Henrik Ibsen har vist oss ansiktet på denne forræder bisp Nicolas — i sitt mektige drama Kongsemnerne.

Og historiens dom over dette siste forræderi vil ikke bli mindre, om enn kong Haakon var utenlandsk født!

Under alt dette sitter store deler av vår kampdyktige ungdom heime. De melder seg ikke engang på fedrelandets rop om å delta i forsvaret. De fleste trekker på skuldrene, og foreldrene støtter denne ferd.

I sannhet har jeg grunn til å spørre: Hvor er «vår ære og vår rett», som en gang rang oss sammen til det store!

Skal ikke engang denne tid makte å samle oss, er det mere enn vår ære som faller. Da fortjener vi den skjebne som vil ramme hele den siviliserte verden om Tyskland skulde tape dette oppgjør, og de asiatiske horder ble Europas herrer.

Tenk over hva dette vil bety. Et tapt Tyskland og bolsjevikene rådet også over den tyske krigsindustri. Da har likklokkene ringt for siste gang over vår frihet, over vår kultur!

For å dulme den slette samvittighet og forsøke å mildne historiens dom over dette svik mot fedrelandet, påberoper man seg: Norge er i krig med Tyskland! Ja vel, det er mulig det står på en papirlapp, men dette skulde da ikke hindre at de forsvarte Norge, når det i dag angripes av Russland! NS. har de fleste av sine gutter og gjenter ved frontene og denne frivillige tjeneste for fedrelandet gjør ikke gjerningen mindre, fordi vi er i «krig med Tyskland». Dette vås og sludder må en gang opphøre.

Jeg talte forleden med en tysk offiser, som hadde kjempet sammen med de norske mannskaper i Finland. Han hadde ikke sterke nok ord for hvor flinke de var. Utholdende som få. Utmerkede kamerater og var avholdt av alle. Jeg satt der helt beveget, men følte samtidig skammen og det såre i at ikke alle våpenføre norske menn stod på denne æres plass.

«Men vi er jo i krig med Tyskland».

La oss se litt på dette!

Den 10. april 1940, tidlig om morgenen, flyktet Stortinget, regjeringen,

kongen med sitt hus, Norges bank med sitt gull og en rekke av statens embetsmenn fra Oslo med ekstra tog opp til Hamar, hvor det var meningen å overnatte. Men allerede om ettermiddagen ble idyllen brutt og den store forsamling drog videre til Elverum. Tidlig neste morgen var også den tyske sendemann der opp og framsatte for kongen de betingelser, hvorunder Tyskland øyeblikkelig vilde innstille enhver fiendtlig aksjon. De kom ikke som landets fiender, men da Norge hadde forsømt sitt forsvar og ikke selv maktet å forsvare landets nøytralitet, var det en krigs-nødvendighet for Tyskland å overta forsvaret i sin helhet og ikke gi de allierte adgang til Norge. De norske statsmyndigheter skulde for øvrig bli i sin funksjon.

Den ene ulykke er som oftest en følge av den annen. Hadde Norge vært styrt etter ærens lover og prinsipper og ikke vært et objekt i den målbevisste bolsjevismes hånd, hadde Norge eid et forsvar, som i likhet med Sverige kunnet forsvare vår nøytralitet. No var våre forsikringer bare latterligheter, som nærmest understreket vår maktesløshet! Derfor stod den tyske sendemann på Elverum den 11. april og gav Norge dette forsmædelige tilbud.

Som man «reder så ligger man» heter det. Og Norge hadde intet valg. Og var det tyske forslag ikke mer forsmædelig for oss enn for Danmark, som i et og alt var i «samme båt» uten et brukbart forsvar og landet fullt av kommunister. Også der nede ble sikkerligen Englands løfte om hjelp drøftet, men ble «veid og funnet for lett» og Danmark gikk med på Tysklands betingelser.

Krigen gikk videre, og alle som ikke fant sterke nok hatefulle ord mot tyskerne, vårt frendefolk, burde se seg omkring og sammenlikne den norske «erobring» og hvordan tyskerne oppførte seg, med de «befrielser». — (som det alltid språklig heter) — der de allierte trenger inn etter Tyskland. Hvor nakkeskuddene legger tusener etter tusener av landets beste sønner og døtre ned i massegraver. Intet propaganda-sprøyt fra London kan skjule denne jammer. Vi kjenner til den hunger, som følger disse «befrielser» og kaster de vergeløse unge kvinner over i prostitusjonen. Jeg ber atter, sammenlikn tyskerne i Norge med disse horder, som åpeligheten, tankelesheten ønsker inn i vårt land.

Denne «hjelp» fra England ble vel den ynkeligste flokk som noensinne har gjestet Norges daler. Og det samme skjensels ettermæle vil sikkerligen følge denne engelske visitt, som det Skoftertoget fikk i 1612! Skjønt her kjempet hver enkelt til siste mann, og flyktet ikke fra store løfter om å «befri gamle Norge» for seinere helt å overgi oss til den russiske bolsjevisme!

Selv dette forræderi mot Norge, mot vår ære priser våre jøssing-bolsjeviker, som «heimefronten» også aksepterte, at kongen og regjeringen fulgte dette fluk-

Etter flukten var landet vårt både en konge og regjering. Men krigen mot Tyskland opphører i samme ønd, og en annen langt farligere og grusommere begynte! En norske emigranters krig mot Norge.

Og gudene skal vite at den fortsetter. Daglig får vi hilsener fra dem! Og metodene som brukes i denne krig er de samme som «vennene» der øst har tatt inn i kampen. Med snikmord, rengninger av verdifulle bedrifter, angrepninger av våre kystbåter, nekte menneskelig barmhjertighet. De rene angstermetoder. Og alt etter ordre fra London. At det virkelig finnes nordmenn som vil etterkomme alt dette, til og med mord! Atter må jeg spørre, er det i Norge? Selv i julehelgen fikk vi bud på «vennene» i London, hvor sprengbombene ble kastet mot unge mennesker i ublukt mot høydene, og kirkefolket i vandring mot sin kirke. Og mange ganger med velbehag og fortrøstning mot denne «befrielse». Og dette skjer i Norge!

U. Å sommeren en tid, etter at regeringsmakten var rømt, overtok NS. landets styre. Og omenn jeg tidligere har framholdt for et dyktig og fruktbringende arbeid de har gjort i denne tid, vil jeg atter minne om det.

De landskadelige streiker er forbudt. Alle tvistigheter avgjøres av organisasjonene. Arbeidsløsheten som var en landsulykke er fjernet, og den kvelende feld for kommunene etter flertallspringsoppets uansvarlighet er ved å bli beseitnet. Likeså en uendelig stor del privat feld. Særlig har den norske bondestand arbeidet seg sterkt framover. — Alle dem som ikke er glad over dette, kan ikke kalle seg nordmenn, men hører hjemme hos den foraktelige klikk i London som åpenbart har satt seg som mål å få ødelagt gamle Norge.

Denne storframgang på alle områder gjør Norge midt under sin «krig med

Tyskland». Er det ikke utrolig? Men enda rarere må det fortone seg at det er Tyskland — Norges «fiende» — som har hjulpet oss, og i første rekke har holdt hungeren vekk fra vårt land. Vi ser hvordan det går de land som er blitt «befrikk» av de allierte, Hellas, Italia, Frankrike Belgia m. fl. Men det hele Norden særlig må takke Tyskland for, det er at de har holdt Russland utenfor hel erobring av Norge. En hunger, selv med døden til følge, var å foretrekke for et bolsjevikistyre. Det har da til fulle krigen vist! Et gammelt ord sier: «Gud fri meg fra mine venner, mine fiender skal jeg selv passe meg for». Neppe har denne setning hatt større gyldighet enn i dag, hvor de såkalte «venner» i sannhet er landets største fiender!

Under alt dette går store deler av vår ungdom «viljeløs, vimrende, vet ei hvor hen» som Ibsen sier. «En ungdom som er sterk og sunn er hele folkets æressak,» sier en annen stor norsk dikter. Men hvor blir det av denne ungdommen? Skal de ikke engang i dag våkne? Så opp fra denne sløvhet som preger så mange? Dere, unge som skulde verne landets ære og makt, og no stå som første vaktvern i skjebnekampen. Husk, der kommer en dag etter denne! Og hvordan enn kampen vil ende, vil ubønnhørlig den stund melde seg: «Hvor stod jeg? Var jeg med og vernet vårt land og vår kultur, eller overlot jeg denne plikt til andre?» Hvem tror du hedrer mest sin far og mor, sitt fedreland, han som i dag står der hvor vår skjebne avgjøres, — på æresplassen — eller han som i dag går der «viljeløs, vimrende, vet ei hvor hen».

Og dette skal være Norges ungdom? Man føler trang til å synge med Taylor der han satt foran den svake lord Darnley: «Gud hjelpe den som ikke kan, gi kun sin halve sjel!»

Er du bolsjevik? Ja vel! Da har du inntatt den plass i den fortapelse som lyser ut av dine øyne!

Men hvor ærer jeg ikke i dag den ungdom som har inntatt æresplassen. De har for evig skrevet sitt navn inn i den store historiebok, side om side med sine foreldre som sendte i kampen det dyreste de eidel!

Der har vel aldri i noen tidsperiode vært hykle og løyet som under denne krig. Aldri har vel statsmenn noen sinne drevet sine land ned i en slik skjensel som i dag. Fjernt, fjernt fra de moralbegreper de tidligere hyldet og som den engelske premierminister var den sterkeste talsmann for. Ingen så klarere faren av en bolsjevikisk seier enn Winston Churchill, ingen uttalte seg skarpere og advarte mot den store fare.

Og i dag?

Se også på Sveriges fortid og deres menn, hvor Nordens troskap i ånd og gjerning lyste ut av deres handlinger.

Og i dag? Er det bolsjevismen som har endret karakter? Til visse ikke!

Se også hen til kirkens hyrder — prestene — som går her på jorden og skulde preke fordragelighetens evangelium! Hvor blir de av og hvem skulde ha større ansvar? De blåser tvert i mot til hatets lid! De vender seg ikke vekk fra de blodigste dramaer, hvor kirkene blir skjendet, prestene pint og drept! De priser de seirer morderne fra Østen har under Stalins førerskap! De synger Te-Deum når tyskerne taper og bødlene har framgang! Er ikke verden satt på hode? Tyskland, som jeg fornylig så den store verdensoppdager Sven Hedin betegne som jordens største siviliserte rike.

Hva kan dog bygge til grunn for alt dette? Den gangen valget stod mellom Tyskland og England, kan jeg på en viss måte forstå det, særlig innen handelsstanden og de mindre intellektuelle, men i dag, hvor faktisk valget er mellom Tyskland og Russland, er det meg ubegripelig! Tyskland som bygger videre på europeisk ånd og kultur. Hvor menneskene skal få utvikle seg fritt. Imot å bli statsslaver under et system, hvor staten eier alt — jorda og bedriftene — som øyeblikkelig nasjonaliseres, og hvor menneskene i samme stund mister alt det som var dem kjærest — egne helmer, familielev og fri adgang til de livets goder et arbeidsomt liv kan gi! Og her skal normale norske kvinner og menn velge bolsjevismen. Det er meg helt ubegripelig! Det må ha sin årsak i en forbrytersk propaganda, som før eller seinere vil ramme sin opphavsmann Tyskland, som har løst menneskeheten fra de slavelenker som gjennom århundrer har bundet og lammet all ærlig virksomhet, og hvor arbeiderne i første rekke måtte smi disse gull-lenker, som jødene og plutokratene styrte statsklipene, kirken og handelen med, og dermed styrtet verden ut i den krig vi i dag kjemper. No gjelder det å redde lenkene! At ikke den nye tid skal vise verden at menneskene finner større frihet og mere rettferdighet, uten denne dans om gullkalven!

Som jeg også vil ha sagt, at på dommens dag, enten den blir felt av Vår Herre eller av bolsjevikene, så tror jeg neppe at loddet vil synke mere til gunst for dem som i feighet sviktet sine idealer, enn for dem som hadde mot til å stå ranke og ærlige i farens stund. Kampen i dag er ikke en kamp for landevinning, om brutal seier. Men en kamp for den nye tid, en ny ideologi, hvor større rettferdighet mellom menneskene må få råde, og hvor kulturens finhet må seire over bolsjevismens barbari og knebling. — Kan der være mere enn ett valg?

Jeg følger meg lykkelig og stolt over å tilhøre NS. At jeg fulgte den samvittighetens røst som ropte på oss da krigens alvor også omringet Norge, og all partisplid måtte falle. I NS hørte jeg hjemme. Det var bondens parti, det bygde det sosiale og det moralske liv i pakt med det gamle, i pakt med gårdens tradisjoner fra far til sønn i uendelige tider. Og i troskap mot min ætt og den ånd som slektens store sønn lot lyse over vårt folk, er jeg med i kampen.

Våk opp, unge mann! Fedrelandet kaller! La det små være smått, det store stort! Og vis verden at du noe vill! Reis deg fra din dvale, og gå foran i den store fylking.

«Fremad! Fremad!»
Fedres høje hærtag var.
«Fremad! Fremad!»
Nordmænd, ogsaa vi det tar!
Det som hugen trænder, og
hjerte-troen faar.

Dette er et utdrag fra boken...

Finn Halvorsen bekjenner sin tro på vårt folk og vår rase.

For kort tid siden meddelte Gylden- dal at Finn Halvorsen hadde samlet en del av sine litterært-politiske artikler fra de siste årene i en bok, og i disse dager foreligger den fersk fra trykken under den betegnende titelen «I kampens hete».

«Artiklene er blitt til under en kamp, den bitre politiske og sosiale kampen som Norge våknet opp til den 9. april 1940,» heter det i forordet til boken. «Likevel er det mitt håp at de som leser den, ikke bare vil feste seg ved hoggene, men også lytte til det hjertets Gredo, som de er sprunget ut av:

Jeg tror at vi lever under en gud- dommelig naturlov, som fører men- neskeheten fram mot en stadig bedre, rikere og lykkeligere til- værelse.

Jeg tror at kraften i vår rase og vårt folk er uuddelig og uovervin- nelig.

Jeg tror at et folk — på samme vis som et menneske — er sin egen lykkes smed.

Jeg tror, at kjærligheten er ster- kere enn hatet.»

«I kampens hete» faller i fire deler. Første delen, som også er den største, omfatter artikler av vesentlig politisk art, bl. a. de to som vakte slik oppmerk- somhet da de framkom omkring år- skiftet 1940: «Sannheten om Vidkun Quisling» og «Er Norge et fritt land?» Annen del behandler emner fra norsk litteratur, og tredje del presenterer store eller tidstypiske utenlandske for- fattere for den heimlige leseverden.

Fjerde del inneholder «Marsjen mot Roma», som er skrevet på tyveårsdagen for den mest dramatiske og revolusjo- nerende begivenhet i Italias nyere histo-

Finn Halvorsen, tegnet av Øyvind Sørensen.

rie, og «Hitlers ansikt» som er en be- geistret hyldest til det tyske folks fører og munnur ut i disse ordene som gir uttrykk for Finn Halvorsens klippefaste tillit til framtiden:

«Den som har sett Hitlers ansikt under denne krigen, han tror ikke at Tyskland vil seire. Han vet det.»

Dere arbeider jo for tyskerne mens Norge og Tyskland er i krig!

Av høyesterettsdommer Andreas Mohr.

I.

Vi i NS får av og til anonyme brev. De består mest av skjellsord og trusler om straff for våre misgjerninger. Trus- lene smiler vi av, og våre misgjerninger får historien dømme om.

Men her en dag kom et anonymt sir- kulære, som var ganske lurt avfattet. Det framholdt særlig følgende mo- menter:

- 1) Tyskland overfalt Norge den 9. april 1940.
- 2) Siden har landene vært i krig med hverandre, og Tyskland har vært vår fiende.
- 3) NS, samarbeider med en makt, som Norge er i krig med — og følgelig er alle medlemmer av NS, landsfor- rædere.

Oppstillingen synes logisk, og den må virke ganske fortryllende på dem som får sine nasjonale synsmåter diktert fra engelsk eller bolsjevikisk hold.

Jeg vil gjerne gi uttrykk for min personlige stilling til disse problemér:

Ad 1: Var det Tyskland som overfalt Norge?

Nei, det var ikke det. Vår nøytralitet var på forhånd grovt krenket flere gan- ger av England.

Først i Jøssingfjord natten til 17. fe- bruar 1940. Statsminister Nygaardsvold uttrykte neste morgen overfor den bri- tiske sendemann «den sterke forfer- delse og indignasjon som vi føler overfor denne grove krenkelse av norsk terri- torialfarvann — —».

Affæren ble 19. februar referert i Stortinget av utenriksminister Koht, som betegnet den som «ulovlig og folkerett- stridig framferd».

Så kom i mars en rekke engelske trusler i anledning av malmtrafikken fra Narvik til Tyskland. De kulminerte i den berømte note av 5. april 1940 til utenriksminister Koht om at de allierte forbeholdt seg å stanse trafikken på Tyskland, uaktet det — etter Kohts redegjørelse — Stortinget 6. april gikk

«mykje meir svensk jernmalin frå Nar- vik til England enn til Tyskland.» Og så til slutt ble truslene utført. Vi hol- der oss her til selveste Chamberlains offentlige opplysninger i underhuset i begynnelsen av mai 1940. Han meddelte da at «det norske felttog» ble åpnet 7. april, da hovedflåten og første krysser- eskadre gikk fra Scapa Flow og Rosyth. Den 8. april om morgenen ble så britiske minefelter lagt ved Stad, på Hustad- vika og i Vestfjorden. Koht sa i Stor- tinget 8. april blant annet: «Vestmak- tene fører krigen sin på norsk område fordi dei meiner at dei dermed lettare skal vinne krigen. Det er den greie sa- manhengen med dette tiltake».

Ja saken var jo grei nok den. Og Tyskland hadde selvsagt holdt seg å jour, og i god tid truffet sine motfor- holdsregler. Engelsk besettelse av Norge vilde være kniven på strupen for Tysk- land. Og når vi selv ikke kunde verge vår nøytralitet, hadde Tyskland full rett til å angripe sine fiender i det angivelig nøytrale land. At dette er sikker folke- rett framgår blant annet av en utred- ning av dr. Scharffenberg med over- skrift «Norges nøytralitet» i Arbeider- bladet 14. april 1939.

Men istedenfor å gå imot den vir- kelige overfallsmann — England — eller iallfall fremdeles være «nøytral», fant vår halvkommunistiske regjering og høyrejøden, stortingspresident Hambro, at deres felles interesse trakk dem mer til England enn til Tyskland. Og så fikk de det til slik at vårt land erklærte Tyskland krig! De engelske løfter var fete, og vår halvengelske konge var en god støtte.

Og så måtte folket narres til å tro at det var Tyskland og ikke England som hadde overfalt oss! Det lyktes en stund og overfor mange. Men stadig flere får no sine øyne åpnet for nar- reriet.

Jeg skal i neste artikkel gjøre rede for de to andre punkter.

Hva - Hvorfor - Derfor.

Av diplomingeniør Gustav Bonde.

II.

TIDENS TEGN hadde i november 1934 en artikkel om denne åndelige lengsel i tiden og kom inn på de store tilstrømninger til Oxfordmøtene i Calmeyergatas misjonshus. Her nevnes også at noe liknende opplevde man da Nasjonal Samling ble startet i fjor. Alle tidsfenomener møter på et bestemt punkt «lengselen etter noe positivt». Vi vil ikke nedover, vi vil oppover, fram mot noe positivt for enhver pris. Bladet sier videre at det er trangen til positive realiteter som har brakt parlamentarismen i vanry og drevet de borgerlige partier over på defensiven.

I det samme blad kan man i redaksjonsartikkelen for julaften 1934 lese følgende:

«No begynner vi å forstå at krisen ingen krise er — den er en vending i historien, en brytning av kjempemessige dimensjoner mellom gammelt og nytt. Vi føler at vi står ved en av de store korsveger i utviklingen, selv om vi bare har en ubestemmelig fornemmelse av, hvor vegen fører hen. Tilbake fører den i allfall ikke.»

Ja, nettopp fordi det først og fremst er de åndelige verdier det gjelder, så må enhver gå i sitt eget indre, og for igjen å si det med Ibsen:

Nel, dypt må jeg nedder er frød fra evighet.
Bryt meg vegen tunge hammer til det dultgtes hjertekammer.

Hvor forslitt det enn kan høres for den nye tids motstandere, så kan det dog ikke ofte nok presiseres at det i dag gjelder åndsmakten — kristendommens kamp mot materialismen, kommunismen. Dette er ikke løgnaktig propaganda, det er faktiske forhold som

også tidligere er framholdt for det norske folk. I arbeiderens leksikon er professor Hallesby nevnt som den mest innflytelsesrike mann innen den norske kirke, og her sies det også at han i agitasjonen mot Sovjet alltid har stått i første rekke. Jeg har lyst til å sitere hva Hallesby sa på et møte i Sandefjord i juli 1932: «I Finnland ble mange kristne pint til døde i 1918, og kommer de røde til makten i Norge, vil martyriet ikke være langt borte fra noen av oss.»

Tidens Tegn skrev i slutten av 1934: «Russland har ført en fanatisk kamp for å avkristne landet, og på en viss måte vil det antagelig lykkes — kristendommen vil forsvinne, inntil menneskene en gang blir like så trette av å dyrke fornuften som de var blitt av en stivnet og skjematisk teologi.»

I en sterk motsetning til dette går det nye Norge til kamp — for her heter det kristendommens grunnverdier vernes, og når man ser den gigantiske kamp i verden i dag i det rette relieff, så er det rimelig at man igjen kan spørre seg selv: Hva og hvorfor?

Når man ser kristenfolkets uforståelige stilling i Norge i dag, kan man fristes til å gjøre disse hundreårs gamle uttalelser til sine egne:

«Jeg har ofte undret meg over at mennesker som roser seg av å bekjenne seg til den kristne religion — som krever kjærlighet, glede, fred, måtehold, og nestekjærlighet mot alle mennesker, — kan trette med slikt uforsønlige fiendskap og daglig vise hverandre slikt bitert hat, at dette mer enn de dyderne de bekjenner seg til, kjennemerker troens deres.»

Men tross alt, — det som skjer det skjer og alt det gamle falleferdige må gå under og det som gjøres i dag er at grunnstein legges til det Norge som ikke bare skal være ett rike men også ett folk. La oss igjen la Ibsen tale:

Merk hvor du står du dagens norske broder.
Tyd tidens tegn, med den er du i pakt.
I dag er kun en ringe grunnsten lagt til større støtte for vår stammes moder.
Men har du hovedsinn — og vil du seire da ser jeg lys og glad, du seire får.
Da kan en slekt som kommer etter vår den rette samlingstøttes reising feire.

ENHVER som med henblikk på hva der foregår i verden i dag, vil begynner å tenke over de mange forskjellige hva- og hvorforsetninger, vil ganske logisk nå fram til et klart standpunkt. Og slik er det også blant alle dem som i denne tid slutter seg til de nyskapende krefter i menneskelivet. Et standpunkt bør alltid være så klart og solid underbygd at man i alle forskjellige situasjoner har et tydelig og greit derfor som svar på ethvert forekommende spørsmål.

Vel kan man si at man var kommet så langt ut på stupet at det hele endte i et ragnarokk. Men nettopp derfor er det ekstra nødvendig at man noter fatt og løfter i flokk, for derved å nå fram til en bedre dag for vårt eget land og for verden forøvrig.

Alle vi som i dag i dyp og sann idealisme går inn for de nye tanker i tiden, vi gjør det så meget lettere fordi vi alle har både en idé, en tro og en fører å kjempe for. Og med denne lysende trilogi, idé, tro og fører, er vi også overbevist om at det sanne og gode må seire til sist. Om der no til å begynne med, på grunn av mange forskjellige forhold, er megen motstand å møte, så sier vi dog med Ibsen:

Men vær trøstig. Ragnarokk får ende.
Der gryr en fremtidssol bak åsens bryn,
det demrer alt for sletkens friske syn
den bedre morgen er alt grant å kjenne.
Du skal få se at dagens lys kan brenne
hvor trøskene stammer knakk for
nattens lyn,
du skal få se: den høyeste blandt himle
er ikke Valhall, men det unge Gimle.

Folkets vedvarende motstand mot det nye i tiden er basert på den løgnaktige påstand at Føreren og alle de som følger ham, har gjort seg skyldig

i fedrelandsforræderi. Men når det faktiske forhold er at det er tro, håp og kjærlighet til land og folk som er det bærende fundament for såvel Føreren arbeid som hele bevegelsens ideologi, da burde det engang blir slutt på denne ødeleggende påstand. Et fritt og selvstendig Norge som i og med sin egen åndelige tyngde kan gjøre seg gjeldende i det store europeiske fellesarbeid, det er det mål som enhver av oss tilsikker.

At der i dag kan være både det ene og annet å feste seg ved er vel også ganske naturlig. Vi må huske på at vi lever i en stor revolusjonstid og når samfunnslegemet var sykt så måtte der en kraftig operasjon til. Jo alvorligere sykdommen er desto større er som regel operasjonen, og ikke nok med det, man der trengs også en inngående rekonesensid. Oppgavene er uhyre og arbeidet for hel gjennomførelse av det virkelige nasjonalsosialistiske fellesarbeidende Europa er et langt og besværlig arbeid, men så vet vi også at nasjonalsosialismen er i full overensstemmelse med selve naturens livslover og som derfor med selve livets rett skal komme til å stå som den store åndelige makt i det 20. århundre.

At vanskelighetene her er store vil lett forstås når man gjør seg det klart at vårt sinn dessverre motsetter seg orden, hva der jo også tydelig framgår av den verdens kaos vi litt etter litt er kommet opp i, og denne verdens utalelige kaos er det no man skal forsøke å forvandle til enhet og orden. Og jo større sak desto større tak, og før eller siden vil nok det hele mer og mer gå opp for den enkelte. Lenge nok har man både individuelt og samfunnsmessig og nasjonalt arbeidet centrifugalt istedenfor centripetalt, og når man ser på vår egen lille verdensdel Europa med hele menneskehetens kultursentrum, da burde det ikke være så vanskelig å forstå at de samlende krefter her har større positiv betydning enn alle de splittede krefter som i århundrer har ødet kraft og verdi i hel negativ nedbrytende retning.

Det kan vel derfor med full grunn sies at den nye tids kjempere både ute på frontene og også på de heimlige fronter har et mektig derfor å ar-

beide etter, et derfor som for den enkelte står der som et flammende ideologisk banner som litt etter litt vil samle fler og fler jo mer tanke og refleksjon igjen får tak i menneskene.

For mange kan det kanskje synes at man enno ser for lite av resultater og at tilslutningen går smått, men historiens kvern maler langsomt, og dog, det som har livets sanne rett lar seg aldri stoppe. For hele den nulevende generasjon blir det ganske sikkert dessverre både den ene og den annen

som sitter igjen og aner
no strøk noe stort forbi.

Men den nye tid stiller sine folk slik at de er i besittelse av det rette pågangsmot og utholdenhet og alle med glede tar del i den store åndelige kamp men den rette idealisme og seiersvilshet, og da kan man si med Ibsen:

Der er ei så taus en hule
litt gjenyld eier den jo.
Vi er som sjungende fugle
med frøkorn i nebb og klo.
Hvorhelst enn vingene stryker
langs fjellrygg, som lavt over fjord
et frøkorn fra flokken flyker
til trivsel i lengtende jord.

FOR 10 AR SIDEN holdt jeg i Alesund en 17. mai-tale, og jeg har lyst til som avslutning å sitere litt av hva jeg dengang sa. Det er ord som jeg tror i dag kan ha vel så stor betydning som dengang, ord jeg mener skulde ha adresse til enhver nordmann i disse tider.

«Et vakkert, fritt og selvstendig Norge er det dyrebare eie som er gått i arv fra slekt til slekt. Det hjelper lite bare å skape en stemning basert på naturbegeistring og minner om fedres dåd, men hver enkelt må først og fremst bli på minnet om at det no er oss som har tatt denne verdifulle fedrene arv i eie.

Der følger plikter og ansvar med en sånn arv, ti som våre fedre opp gjennom tidene «har hevet det fra nød til seier» og ofte gjennom trengsel og vanskeligheter har ført landet fram til det det er i dag, således hvil det no på oss å ta fatt i samme ånd og føre det videre framover til gjensidig gagn og nytte.

Lik den årlige vekselvirkning mellom

vinter og vår har også det norske folk svinget mellom vinternattens mørke og de lyse vårdager — og skal vi i dag se realitetene i øynene med den internasjonale krise som bakgrunn, hvis refleksjoner på alle felter også gjør seg gjeldende for vårt land, så må vi vel innrømme at det helst er vinternattens mørke som i dag truer over land og folk.

Men Norge har også tidligere døyet harde tider og vanskelighetene er nettopp til for å overvinnes. Nettopp i slike tider er det mer enn ellers nødvendig at vi blir minnet om at den lovpriste fedrelandskjærlighet må gi seg utslag i realiteter og handlinger. Og skal de lyse dager igjen opprinne, da gjelder det først og fremst at vi i alt vårt daglige virke har et positivt byggende arbeid for å gjenopbygge på det kjente motto: «Fred Gud for heim og fedreland».

Kan fedrelandskjærligheten både hos den enkelte og for samfunnet som helhet gi seg slike positive utslag, ja, da vil man trøstig kunne se framtiden imøte med håpets lysende stjerner sikkert forlettende en ny framtidens vår for land og folk.

Når Herren signer det ærlige virke i land og samfunn, i hjem og kirke da er det trygt fra mann til mann Norge, Norge, du er framtidens land.

Hva - Hvorfor - Derfor.

Av diplomingeniør Gustav Bonde.

I.

VI MENNESKER atskiller oss fra alle andre levende vesener derved at vi er åndsindivider. Og det er nettopp qua åndsindivid at vi også vil kunne forstå guddommens siste skapelsesakt, da det heter at så skapte Gud mennesket, i sitt bilde skapte han det. Hva der i og med dette menes er at den store åndelige allbevissthet har gjort det enkelte menneske delaktig i denne bevissthet, slik at der hos den enkelte er lagt grunnlaget for en personlig åndsbevissthet, selv om denne sammenliknet med den store allbevissthet dog er som et uendelig lite mikroskopisk frø i forhold til det store hele. — Men for den enkelte blir det da om å gjøre å skaffe dette lille frø så god grunn som mulig for at den personlige åndsbevissthet kan vokse og trives slik at det som det heter, kan gå fram «både i visdom og alder».

Første betingelse for at dette skal skje er da at man straks er villig til å nyttiggjøre seg åndsmaktens utøvende organer: Tanke og refleksjonsevne. Disse to viktige organer må da først og fremst utnyttes i de to felter som i henhold til naturens egen lov gjør seg gjeldende praktisk talt i alle forskjellige avskygninger av menneskelivet, nemlig årsak og virkning.

Men når man i dag tenker på det norske folk og den merkelige innstilling som i disse tider preger flertallet, da fristes man til å spørre om der er inngått et hellig brorskap med det mål for øye å eliminere tenkning og refleksjon for ikke å tale om så foraktelige ord som årsak og virkning. Nei, no hører man kun den ene innvending at vi dømmes da bare ganske enkelt etter hva vi ser. Altså svært enkelt og liketil — det eneste som interesserer er bare å ta det hele som et fælt accompil og slå om seg med disse lett kjøpte ord: bare se på virkningen. Men at det hele har en årsak det interesserer altså absolutt ikke. Skjønt dette er ikke helt riktig. Det er jo enkelte som også har svar på rede hånd når de blir spurt om årsaken, og da lyder det ganske enkelt og liketil med det ene ord: Tyskerne.

Men en slik mentalitet våger jeg å påstå er det beste bevis for at størstedelen av våre landsmenn i denne tid har elimineret både tanke og refleksjonsevne.

Aldri er det vel viktigere enn i våre dager at ethvert menneskes første plikt er å tenke riktig. Ethvert menneske må forsøke å nå så nær sannheten som det er mulig. Hvis man som no tror på løgn, da vil samvittigheten ikke lenge være den riktige rettesnor, den vil ikke mer være å stole på. Derfor vil man aldri kunne være sikre med mindre vi er helt mottagelige for sannheten, elsker sannheten og er villig til å etterfølge sannheten, hva enn konsekvensene måtte være. Intet menneske kan være sikker med mindre det alltid er villig til å la seg overbevise. At det ikke bare no, men også tidligere har vært, noe galt i forbindelse med vår tenkeevne, det var der flere som på tidlig tidspunkt var helt klar over, men å vinne gehør for den slags varsko har tiden vist i full monn var meget vanskelig.

I 1934 hadde Oslo besøk av den svenske baron A. Walleen, og han ble da av Osloavisene intervjuet. I et sådant intervju kommer han også inn på menneskenes tenkning og sier her bl. a.: «Menneskene har ikke lenger den tro de tidligere hadde. Det er bare intelligens og abstrakt tenkning som sitter i høysetet i vår tid. Vi må lære å tenke konkret — å tenke med hjertet».

Når man utvider sin tanke, så den ikke bare griper det ytre og tilfeldige i tilværelsen, men fatter de dypere liggende bilder, som gir hjertet det varme, levende livsinnhold, da tvinges tanken til å gripe den levende virkelighet, og tankeresultatene føles da så store og dype som man før ikke hadde tenkt. — En slik tenkning gir også viljen impulser til handling. Det det gjelder er at menneskene lærer å kjenne seg selv og de verdier som fins i en menneskesjel.

No lever menneskene på sin abstrakte tenkning, men man må ned på dyppet. Tanken må bli konkret istedenfor abstrakt, og da blir både følelse og vilje som den skal være, man våkner til nytt liv. Vi kommer aldri ut av

det kaos vi lever i i dag før menneskene våkner opp til forståelse av sitt eget vesen.

Ja helt fra forrige verdenskrig kan man vel trygt si at det mest igygnende bilde nettopp er en verden i kaos, fylt av enkeltindivider og mindre menneskegrupper, som alle omgir seg med et nesten ugjennemtrengelig skall av subjektive vrangforestillinger, basert først og fremst på egeninteresse, et skall der dypest sett hindrer oss i å se realitetene som de virkelige er. — Men heldigvis kan man også si at man overalt møter en viss tendens mot avklaring, mot radikal nyordning hvor ånd og tanke stiller absolutte krav til vår redelighet og til vår uavlatelige årvåke selvvirkosomhet. — Men her som så mange ganger før så blir dette en veg for minoriteten, en veg som massene no som tidligere reagerer mot. — Se nettopp derfor har vi også kampen gående i hele menneskesamfunnet, i disse tider kanskje verre enn noensinne.

Ingen skal si at der i den siste menneskealder ikke har vært nok av råd og advarsler både i skrift og i tale, men det sørgelige er at det ser ut til at nettopp marxismen og materialismen har fått et så sterkt tak på menneskene at det i det hele tatt har vært umulig å få dem til å interessere seg for de åndelige og verdifulle almeninteresser. — Og slik er det altså fremdeles. Det er ødeleggende både for den enkelte, det folk han tilhører og den hele menneskehet når man som no virkelig opplever at det er praktisk talt umulig å få den enkelte til å bruke sin tanke og refleksjonsevne om ikke på annet enn de to enkle ord hva og hvorfor.

SER MAN HISTORISK på menneskeslektenes lange utviklingsgang så kan vi vel alle være enige om at den opp gjennom tidene har vært oppdelt i flere store tidsepoker, og mellom disse forskjellige avsnitt har der da gjerne stått tideverv hvor det har knaket og brakket i de enkelte sammenføyninger, idet der har vært kamp mellom det gamle, som har vært modent til å falle, og det nye som har svart mer til øyeblikkets og framtidens krav. — Nettopp et slikt stort tideverv er det vi for tiden er inne i. Og i slike tidsrom er det mer enn noensinne nødvendig at menneskene våkner opp og begynner å tenke, ikke bare på seg selv, men på det hele, det fellesmenneskelige kontra det egosentriske.

Det hører intet steds heime at man hverken her på bjerget eller ute i ver-

den i dag mener seg å kunne la det hele gå upåaktet hen. Med henblikk på hva der virkelig skjer både her heime i Norge og i hele verden forøvrig, kan man trygt si, må man virkelig innrømme at det vilde være rimelig om hver eneste en av oss i alle fall gjorde oss selv den umake å tenke på nettopp disse to ord hva og hvorfor.

Under hensyntagen til hva ovenfor er nevnt kunde der trekkes fram et utall av slike hva-setninger og hvorfor-setninger, og jeg skal her bare nevne noen som jeg syns det vilde være en selvfølge var i enhvers tanke i disse tider.

Hva er grunnen? Hva er meningen? Hva er min personlige mening? Hva gjelder det i dag? Hva er hensikten med det hele? Hva skjer i dag, men også hvorfor skjer både det ene og det annet? Hvorfor er vi kommet i den situasjon vi no er i? Hvorfor kan det ofte syns at alt er så umulig? Hvorfor skal dette være nødvendig? Hvorfor holder du deg selv unna? Hvorfor tror du alt bare er propaganda? Hvorfor vil du intet høre eller lese om det som foregår i dag? Hvorfor er der den store motstand? Hvorfor all denne splid og splittelse? Hvorfor all hat og løgn? Hvorfor ikke heller fordragelighet og tilnærmede? Og slik hva og hvorfor videre framover.

Vi har alle plikt til å gjøre oss opp en mening om den verden vi lever i, om det samfunn vi lever i og som vi selv er en del av. Naturens vilje er at livet skal opprettholdes og livsformene fullkommengjøres, d.v.s. gjøres stadig bedre avpasset etter de forhold hvor livet leves. Vi er alle henvist til å danne et ledd i den kjede vi kaller slekten. Hos ethvert ærlig menneske ligger der en dypfølt trang til en oppgave som kan gi vårt liv innhold. Selve naturen tvinger oss alltid til stadig å gå på igjen. Vi kan ikke sitte rolig under fikentreet og bare dovne oss til lyset opprinner. Vi må arbeide og atter arbeide, og over arbeidet lyser idealene, de som vi kjenner oss samvittighetsbundne til å følge. Under slike forhold får vi også del i den verdifulle arbeidsglede, den som man bør skatte som en av menneskeslektenes edle illusjoner, vurderer dens poesi og utheve den etiske idealitet som den rommer.

Det verdifulle livsinnhold hos et menneske må alltid ha et åndelig grunnlag. Men materialismen har dessverre vist seg å ha meget lettere for å få tak i menneskene, ja gang på gang kan det syns som åndsmakten trekker det kor-

teste strå i den tautrekning som her foregår. Hvor ofte har man ikke sett at ånden mer enn gjerne har stult seg til tjeneste som middel til å fremme det materialistiske mål. Men hensikten ved livsoppgaven må da være den at menneskeånden tar de materialistiske hjelpemidler i sin tjeneste som viktige midler til å nå det store verdifulle mål som ligger i åndens videre utvikling og vekst.

Og er der da noe som skjer utenfor det alminnelige, så er det naturlig at vi har større plikt enn ellers til å tenke over hva og hvorfor. Og det skulde ikke være så innviklet for den enkelte å gjøre seg opp en mening på nøktern sannhets grunn til spørsmålet hva er grunnen?

Vi kan gå tilbake bare til 1930 og framover til i dag, så har man både i foredrag og artikler sett nok beviser på at der har vært reist spørsmålet Hva er grunnen og Hva er botemidlet.

For at det ikke bare skal bli tatt som løgnaktig propaganda fra den nye tid skal jeg plukke ut noen sitater fra Aftepostens kronikker i 1931 og 1932. I en av kronikkene kan man lese:

«Vi lever no i en gjæringens og nyskapingens tid på alle områder, og denne omskaping merkes mest der hvor verdiene er størst, hvilket fra etisk innstillede mennesker vil si på det etisk-religiøse område. Megget ukрут har skutt i været — som om det skulde få lov å vise seg i alle sine fordervelige avarter og derved bli lettere å utrydde. Men ved siden av dette dominerende ukрут begynner man mer og mer å legge merke til at der sås ut en ny sæd, de første spirer til en åndelig organisme, som visstnok kvalitativt ikke er ny, men som viser en oppløftende universalitet og en forgjettende rikdom der er uten sidestykke i vår tidsepoke.» I en kronikk over «Tidsskiftet og de nye åndsretninger» heter det bl. a.: «Det sammenbrudd menneskene i dag opplever av det store kulturbyggerverk gjør det mer og mer klart at vi har en feilaktig innstilling til livet og virkeligheten, — og at de offisielle vitenskaper i stor utstrekning har gått utenom de største og viktigste livsproblemer.»

... annet med hvor livslykken, liv og velsignelse nær behandles, heter det bl. a.: «Det er en usigelig trøstløshet og rædshet

historie, 2014

som preger vår tid. Og hvis der i dag kan pekes på noe fellesønske, da er det ønsket om at optimismen måtte gripe sinnene og legge troens lyse, glade syn inn over livet. En hel verden sukker deretter. Bedring kan det imidlertid ikke bli før grunnskaden er funnet og lægt. Ja, man kan med full rett ha lov til å si med Henrik Ibsen:

Tvilen kommer lindt til orde
er det riktig stort det store?
Ja, hva gjør vel stort et verk?
Ikke verkets store følger,
men personen klar og sterk
som i verkets ånd seg dølgjer.»

Som man ser hadde man på et forholdsvis tidlig tidspunkt øyne og ører åpne for gjæringens og nyskapningens tid, og man var klar over at hele verden sukket etter den nye sæd og det store omskapningens verk som forestod. Men når det gjaldt

personen klar og sterk
som i verkets ånd seg dølgjer,

... var det det samme om han var ute i den store verden eller her hjemme i Norge, ens for dem alle var den samstemmighet som da var å spore den gang som no: «personens selv å døde og hans verk å øde.»

Vår store dikter spør helst, hans kall er ei å svare. Og dog er der vel ingen som han der har gitt menneskene de indirekte svar på de viktigste livsspørsmål. Også han har sin Hvad og Hvorforsetning:

Hva er da skjedd? Hva er vel hendt ombord?

Hva er den gåtefulle grunn til trykket som lamslo sinn og vilje, arm og ord? Er nød påferde? — noen forulykket? Nei ingenlunde. — Allting går sin gang. Men uten håp og mot, og uten sang. Og hvorfor Jo, fordi en lønnlig tvil et rykte sniker seg foruten hvil.

Han var allerede i 1872 klar over menneskehetens forestående tideverv, og han sier klart fra i disse to betydningfulle linjer:

Der er omslag i vente — klem på med talene
Veirhanen på fløyen har forandret signalene.

Spør man videre hva er meningen, hva er hensikten med det hele og hva gjelder det i dag, ja da kunde man vel gjerne holde på time etter time hvis man her skulde få gitt de nødvendige klarlegninger og opplysninger. Men vår fører har sagt oss et så

enkelt ord at «det gjelder å forstå sin tid og ville det gode».

For meg personlig er det ufatelig at en sådan appell til det norske folk ikke skulde gripe den enkelte. For ethvert menneske som ikke bare har rent selviske interesser, skulde det være en klar sak at det er en plikt å følge med sin egen tid og da må jo første betingelse være å forstå denne tid og når dertil presiseres at vi alle skal stille oss i det godes tjeneste, ja da er vel det minste man kunde vente at man tok de livsviktige spørsmål som menneskeheten i lang tid har lengtet etter, opp til undersøkelse slik at man i alle fall på et reelt grunnlag kunde gjøre seg opp en mening om man her hadde funnet det rette livsfundament for å kjøre videre i det godes tjeneste.

I 1875 nede fra München lød det til det norske folk fra den store landsforviste åndshøvding:

Der går vi og drømmer og vet ikke råd til en bristende — eller bærende jord. Hvi tier den eneste myndige munn som bryter alt blendverk og vekker av blund.

Slikt tog som suser deroppe i nord har sutt over hele den tyske jord. De vilde sin drøm, så kom seiren siden.

Europa er voksent — og våken er tiden.

Men når endelig den eneste myndige munn har opplatt sin røst og det norske folk gjennom år fra vår fører har fått både advarende ord og de rette retningslinjer angitt, og når man dertil tar i betraktning at tiden er våken så er det jo bittert å konstatere at mesteparten av vårt folk fremdeles går og drømmer og vet ikke råd.

Hvor ofte har ikke Vidkun Quisling med Ibsen ropt ut til det norske folk: Men er det i råttenkapens sumpe vi går jeg roper ei ak og ve

over hver en brammende giftbolmst som står

i fylde av tidens tre. La ormen kun hule. Før skallen er tom før brister ei vegg og tak. Og la kun systemet få vrenget seg om dess før kommer hevnen og holder dom på tidslovens yderste dag.

Gang på gang er det blitt framhevet at det er en åndelig fornyelse og en åndelig frigjørelse som må til. Ellers for igjen å ty til Ibsen:

Hvisk dem til at folkets gård bygges ei av døde stene minn dem om at år for år høynes den med ånd alene.

Interessant Verden og Vi-kåseri i Kringkastingen igår av Kristen Gundelach.

Kristen Gundelach kåserte i kveld i Kringkastingen under programposten «Verden og vi» om sanglysten hos det norske folket. I sitt friske og originale kåseri uttalte han bl. a.:

Er vårt folk umusikalsk? Nei, Edvard Griegs, Johan Svendsens, Christians Sindings folk er ikke umusikalske. Vår folkeveiseskatt og vår skatt av folketoner forteller ikke om et umusikalsk folk. Og i våre foreldres eller for de yngstes vedkommende — besteforeldres ungdom, da var det fremdeles skikk og bruk å synge høyt for sig selv, i friluft, uten blussel for å utlevere sig slik, i en vakker sangs tekst og tone. Og de som har været meget rundt i Norge, de forteller at på tilstrekkelig avstand fra byene, der lever fremdeles den uforbeholdne sang, den velmente sang fra et ærlig hjertes overskudd. På Sørlandet må man f. eks. helt til Valle i Setesdalen, påstod en jeg snakket med — så langt vekk fra Kristiansand. Byene skremmer sangen vekk. Ja, slik ser det ut. Men merkelig nok er ikke den vakre melodi skremt vekk av disse arnesteder for kynisme. Nei, den lever i plystringen — overvintrer — kan man næsten si. Ofte blir det plystret riktig pent på landeveiene, for plystringen formes bare av lebene med litt pust innenfra for å få låt i den. Det er noget forbeholdt ved plystring. Man liker melodien, lar den gjenlyde i landskapet — men bare med munn. Man er for genert til å la den ljome med lungenes fulle kraft, man utleverer ikke sitt indre ved å prøve å synge pent i edru tilstand. Er man i den tilstand at det skal synges, må det skje parodisk, brølende, stygt, med en gjeip.

Gjeipen, gjønnet, karikaturen og parodien har tatt kvelertak på meget av det som synger i vårt folk. Og nu tenker jeg ikke bare på selve sangen, men på alt positivt talent, på den sunde livsbejaende gleden over det som er godt vakkert og rent. En kynisk jargon har altfor lenge fått gjøre sig gjeldende i vårt åndsliv. Vi har for eks. sett en anseti dikter slippe å bli slaktet av kritikken for virkelig ubegavet gymnasiastvidd på bokform som vårt enkle og trauste folk holder hellig. Ja, vi kjenner de makter som har skremt sangen bort fra sine aksjonssteder — og vi har gjennomskuet deres motiver for denne oppløsning og forvrengning. Men vi har satt oss som oppgave å frigjøre vårt folk fra gjeipens og gjønens og spottens terror. Vi skal befri vårt folk for den åndelige tvang som bl. a. næsten gjorde det flaut å synge pent i friluft — uten å vri på kjeften. Og når denne kvelende mare av kynisme er fjernet fra folkebrystet — da vil det synge av sig selv som alltid før i skogen i de tider — med sunde lungers fulle kraft, så det høres vide i verden.

Tale ved slutten av året 1943.

Av dr. Eyvind Mehle.

Ved en tilstelning for kringkastingsmedarbeidere holdt dr. Eyvind Mehle nedenstående tale, som imidlertid ved sin framstilling av vårt lille folks sosiale og nasjonale problemer angår alle nordmenn.

HVA VAR DET som gjorde at vi en overveielens og beslutningens morgen ble nasjonalsosialister?

Og hva er det vi mener å ha rett til å vente og kreve av tider som kommer?

Disse to spørsmålene melder seg naturlig i dag — siste gangen vi møtes i året 1943. Når vi igjen samles, er det et nytt år, med nye saker som dukker opp, nye hverdagsproblemer som skal løses, nytt strev med å få gjort det best mulige ut av tingene.

I dag skal vi se på selve grunnlaget for arbeidet vårt, — det edle, faste fundament som gjør at vi ikke egoistisk søker å slå oss opp til en slags gammel-dags fagforening med pamper og parvenykultur og bastante fordeler for medlemmene, og med lukkede dører for andre. La gå at vi ikke har nådd så langt som det var vårt ønske. Det er ikke det vi spør om i dag. I dag vil vi vite hvorfor og hvordan dette vårt ønske ble til i vårt eget sinn.

La oss da slå fast at gang på gang har gruppen vår i sine små saker tatt standpunkt til tidens største problem. Vår linje er klar. Det er en nasjonal linje, men det er like meget en sosialistisk linje.

Sosialist eller proletar.

Innenfor disse veggene, innenfor vår gruppes sammenkomster, hersker sosialismen. Ikke den marxistiske sosialismen med sippenselue, med klassekampen manifestert som mangel på press i buksene. Her lager vi ikke maskerade av hverandres økonomiske forhold. Nasjonale sosialister ønsker under alle omstendigheter det motsatte av å bli proletarer, de vil karaktermessig, kulturelt og økonomisk nå opp til en personlig form for liv. Derfor dyrker de i sitt vesen de egenskaper som proletarer følger, og hvis mangel gjør proletaren til proletar: ære, stolthet, slektkjensle, tradisjonsfølelse, ordensans, ridderlighet, viljestyrke, troskap.

Vi sier ikke at vi har disse egenskapene. Målt med absolutte mål vilde vi bli små. Men det er retningen det kommer an på. Menneskene i proletarstaten må, for å tilpasse seg, søke nedover. I det samfunnet som er vårt mål, må de, dersom de vil hevde seg innenfor en slik statsform, gjøre sitt beste for å tilpasse seg statsformens krav, selv om disse kravene til å begynne med synes aldri så anstrengende og uoppylletlige.

Vi kan ikke vente at folk flest med det samme skal forstå oss. Noen er i det hele tatt avskåret fra å anerkjenne idealismen i vår holdning og i våre mål fordi de ikke har noen idealisme selv. En kan ikke snakke med en blind om farger. Det er fra dette hold den blinde forfølgelsen mot oss stammer.

En metode som slo feil.

Har Dere hørt om noe som kaltes den historiske materialismen? Det var den metoden som like til 1940 her i landet ble brukt til å forklare endringene i samfunnet. Det var så å si fløten ovenpå den marxistiske sosialismen. Også ved vårt universitet ble den historiske materialismen brukt som metode når en skulde forklare det norske folks harde og heroiske utviklingssgang. Vi kan i dag smile av denne hule læren som lot hvert enkelt menneske være hjelpestøtt priggitt den plassen det hadde fått i det som ble kalt produksjonsprosessen. Noen appell til positive personlige egenskaper, til de egenskapene som vi søker å kalle fram i lyset, var det ikke behov for. Et studium av historien hadde overbevist Karl Marx og hans disipler om at det som måtte skje, det vilde komme til å skje. Vi kan smile desto tryggere av den historiske materialismen, fordi vi i årene før 1940 opplevde i land etter land at historiske materialister rev seg i håret fordi de ikke fikk togtabellen til å stemme med virkeligheten. Det som etter den marxistiske tabell måtte skje, det skjedde ikke. Det motsatte skjedde.

Et menneske med alminnelig folkevett vil straks kunne si seg selv at folk som levde etter en historisk metode og bare så bakover og tillitsfullt avventet begivenhetenes komme, måtte bli slått ut av folk som så framover, og hadde vilje, tro og handlekraft.

Hadde en i Russland forsøkt å gjen-nomføre marxismen på samme måten, vilde vi også ha kunnet nevne bolsjevismen i vår gravtale. Også den vilde ha omkommet av mangel på vilje, tro og handlekraft. Men i Russland over-tok en tidligere prestelærling fra Tiflis, Josef Dsjugasjvili, hele handlekraften, og slo under navn av Stalin i hjel alle som ikke delte hans tro og vilje. Han er no familiefar i den demokratiske folkefamilien, hører vi, og da forstår vi lettere at barna i den familien er så flinke til å snakke om frihet og men-neskerettigheter. Vi for vår del tror at

frihet først må skapes i fri menns sinn. Når vi er overbevist om at vår nasjonale sosialisme kommer til å seire, er det fordi vi alle sammen har kunnet opp-levde den marxistiske sosialismes indre sammenbrudd, og den historiske mate-rialismes fiasko. Kronen på flasken er jo nettopp diktaturet i Russland. Vår vanskjele er at nordmennene ikke som så mange andre folk, fikk oppleve marxismens sammenbrudd heime hos seg selv. Utviklingen ble kuttet for brått over i 1940. Her kan bare opplys-ning, mere opplysning og stadig mere opplysning hjelpe. Så får de ytre be-givenhetene, krigen og verden forøvrig gå sin gang. Tiden skaper vanskelig-heter som vi ikke kan rå med. La ikke noen få gjøre den nasjonale sosialismen ansvarlig for disse tidsbestemte van-skeligheter.

Det nye samfunn — en sosialistisk folkestet.

La oss ikke et eneste øyeblikk glemme at det som vi er gått inn for, er å skape et nytt samfunn, en so-sialistisk folkestet, der vi i virkelig kameratskap og interessefellesskap skal søke å forstå hverandres vanskelighe-ter og løse dem, der ingen skal føle seg truet fra dag til dag av angst for sin økonomiske framtid, men der sær-lig arbeid, ja, forsåvidt selve viljen til ærlig arbeid alltid betyr det samme som rede penger, og der alle skal ha samme rett, til sin sjangse i livet.

Denne vår sosialisme er nasjonal, fordi vi vet at den bare lar seg gjen-nomføre i et folk som også har ekte nasjonalfølelse, og i motsetning til marxistene har vi lært av virkelighe-tens verden at den innerste drivkraften til å skape gode sosiale forhold er kjærlighet til folket sitt. Hadde en ikke denne kjærligheten, vilde en bry seg pokker om hvordan det gikk alle de andre, bare en selv fikk sitt på det tørre og hadde det godt. Med den inn-stillingen som vi representerer, kan en

i det hele tatt ikke ha det godt, der-som en ser at andre landsmenn har det vondt, og vi kan ikke være stolte av vårt folk når det er noe i folket som vi må skamme oss over. Vi vil kunne se hver eneste anstendig lands-mann i øynene og kunne si: Vi er begge av norsk rot. Dette landet er ditt like meget som mitt. Du skal aldri oppleve at jeg med uærlige midler tjener på din svakhet. Utbytternes tid i Norge er forbi, og pampenes dager er talte.

Vel, slik vil vi ha vårt samfunn, men vi har gått gjennom en hard virkelig-hets skole, og vi vet at menneskene ikke i øyeblikket er modne for tusenårsriket. I virkelighetens verden må vi ha en statsmakt som med streng rettferdighet sørger for at resultatet blir gunstig for alle som viser folkefellesskap, og ugun-stig for alle som søker å leve som ego-istiske parasitter.

Vi kan undre oss over alle nord-menn ikke er enige med oss i dette. Jeg har forklart hvorfor de ikke er det. Den historiske materialisme er som fluelim, og selv de som kanskje aldri har hørt navnet på denne besnærende læren, er allikevel blitt hengende fast i en eller annen utløper av dens propaganda.

Tre og et halvt år i programledelsen.

Av programdirektør, dr. Eyvind Mehle.

VI STAR FORAN et lite vakskefite i Kringkastingen. Vel er det viktigere ting som hender, og endringer som finner sted som har siden vakskefittet denne gangen gjelder meg selv, har jeg gitt etter for et naturlig ønske om å kaste et blikk tilbake på de årene jeg har ledet Kringkastings programvirksomhet, — først sammen med Sjou-Creutz som tok seg av musikken, og det siste halvannet år alene.

Den syvende desember 1943 søkte jeg om å bli løst fra min stilling som programdirektør, og i et imotekommende brev den sekstende desember innvilget ministeren min anmodning. Jeg forlater Kringkastingen den første februar.

Ikke lenge etter at jeg var tiltrådt som programsjef, ser jeg at jeg den tiende oktober 1940 har hatt et intervju. Her kan en lese disse ordene: «Vi begynner i dag i Kringkastingen med fedrelandssangen. Innenfor denne rammen ligger vårt arbeid.»

Når jeg no forlater Kringkastingen, er det ialfall ikke fordi jeg har forlatt det standpunkt jeg for tre og et halvt år siden gav uttrykk for. Riktignok vet alle, og ikke minst de som i sin tid hørte på våre morsars drosingender, at det skal mere til enn patriotiske gramfonoplater. Under felttoget i Norge våren 1940 fantes det en sender i Paris som også leverte programmer på norsk. Det er blitt regnet ut at denne senderen utover våren spilte «Ja, vi elsker» gjennomsnittlig nitten ganger i døgnet. Så feilrikt har vår nasjonalsang aldri vært anvendt og så plutselig har den aldri forstummet.

Her møter vi noe som vi som lever i den norske virkeligheten ikke har så lett for å forstå, — noe hektisk, noe overdrevent i ytelsesformene. Det Heim kann dir die Welt ersetzen doch nie die Welt dein Heim, står det over enkelte tyske dørbjelker. Vi husker mange av stemmene fra London, — mennesker som stundom skitnet seg selv til i tennerskjærende hat og hevnhøst og på samme tid prat inn i mikrofonen av patriotisme. Hva vilde ikke et kjellig drag av ren norsk fiellivd ha vært for en helsebot her! Og hvor meget virkingsfullere vilde det ikke ha vært om disse stemmene hadde medgitt at ikke all idealisme, all godhet, all intelligens i Norge hadde tatt vegen mot vest sammen med dem selv. Litt har vi jo tilbake her landet. Men vi har jo vært nødt til å bruke det i vårt daglige strev for å få tingene til å gå.

Det er blitt meddelt meg at en radio-

krøniker i London nylig ironiserte over den siste årsberetningen fra Kringkastings programvirksomhet. Beretningen inneholdt så mange detaljer, det var så lite av fanfare over den. Det er riktig nok, det. Vår siste årsberetning forlante om en rekke småting som er blitt brakt i orden, småting som i hr Øksnevads tid henlå i romantisk uorden. — Biblioteket har for eksempel fått katalog, så medarbeiderne selv kan finne ut de bøkene de har bruk for. Det er blitt utarbeidet en uttaleordbok for haldommøener. Aktualitetsavdelingen har fått et arkiv som plutselig har gjort vår skatt av gamle opptak levende og tilgjengelig. Programmedarbeiderne har fått høve til å ta del i opplæringskurs. Programvirksomheten fikk endelig en brukbar instruks som trekker opp klare linjer mellom de enkelte avdelingens virkefelter. En søkte i det hele å skape en mekanisme som ikke knirker hver gang et hjul tok en omdreining. Jeg skal medgi at i hele årsberetningen på ni og firta sider finnes det ikke en eneste frase «Ja, ikke engang noe som kunde formodes å være tenkt som propaganda. Det er 49 sider renvasket og renskurert saklighet. Men bak denne sakligheten lar det seg kanskje gjøre å skimte en viss idealisme, en viss ren «viss fedrelandskjærlighet, Og dessuten muligens også en viss sans for en større kontinuitet enn ens egen personlige betydningsfulhet i verdensammenheng, en sans for noe som går ut over ens egen interesse og kan tenkes å ville fortsette videre enn ens eget begrensede liv. Dette er uten til åbra-kadabra og nasjonalisme for Øksnevad. Jeg skal søke å si det i en for London forståelig form. Personlig forlater jeg i nær framtid Kringkastingen. Jeg får altså for min personlige del ingen glede av de tiltakene som er gjort. Andre kommer til å følge meg, og det er formodentlig i hans egen tenke også hr. Øksnevad. Hvorfor da så ironisk over at jeg har søkt å bringe orden i sakene? Burde det forresten ikke for enhver som hører til et folk med så mange sjøener og skipper, være en nasjonal eiendommelighet til enhver tid å kunne forlate skuten i god stand. Gjorde hr. Øksnevad det?

Men la os vende tilbake tilbake til vårt eget, til vår norske virkelighet. Kanskje vil man tillate meg å nevne det største og lykkeligste øyeblikket i disse tre og et halvt år i Kringkastingen. Det var da jeg i januar 1941 hentet ut av rotasjonspressen det første nummeret av Norsk Programblad. I dette bladet ble til virkelighet noe som jeg som gammel journalist lenge hadde tenkt på. Som kulturmedarbeider i Tidens Tegn hadde jeg til år tidligere vært med på å grunnlegge og selv vært redaktør av et ukelblad vi gav ut om kringkasting og kringkastingsforhold. Jeg skrev sommeren 1940 en motivert innstilling om et programblad for alle lyttere, en innstilling som i alt vesentlig ble fulgt. Merkkelig nok var det bare et lite folk som kunde tillate seg et tiltak som dette. Selv vi, med vårt forholdsvis beskjedne lyttertal, kom jo ut i et opplag av nesten en halv million eksemplarer. I et av Europas store land vilde et liknende programblad støte på meget store, rent tekniske vanskeligheter. Vi hadde lykken med oss på alle måter. Den forretningsmessige ledelsen lå i gode hender. Våre journalistiske medarbeidere talte noen av de beste og mest kultiverte penner som overhodet skriver på vårt språk, foruten at de var glimrende kamerater. Hele virksomheten var fylt av ubetingelig tro og vilje.

Og lytterne ved bladet, — ja, de kunde synes store fra et fantasistisk hokersyn. Men vi hadde den trøsten at utgiftene nesten ble dekket ved den plutselig økende strømmen av nye betalende lyttere som gjerne vilde ha bladet også. Ute fra Europa kom det mange lovdord inn til oss. Noen av de største i tidens kulturliv ytet oss sin anerkjennelse. Det var som om vi midt på mørke vintrene var med på å løfte Norge opp i lys. Norge som kulturland gjennom tusen år. Kunstnerne og økternes Norge. Polarforsknings Norge. Det verdensberørende Norge i skipsfart og hvalfangst. De dristige villars, den tapre utholdenhet, de stulle gavelers Norge. De første linjene som stod i bladet, formet jeg slik: «Dette bladet kommer som en tillitserklæring til det norske folk, til vår kultur, vår livsevne og vår framtid. Er ikke etter til å finne fram til noe nytt nettopp det vi kan kalle livsevnen i folket vårt? Akkurat slik mente vi det. Og slik har vi også, så langt forholdene tillot det, søkt å drive Kringkastings programvirksomhet. Og på den måten søkte vi på vårt beskjedne felt å være et lite folks selvstendighet da det hadde mistet sine kanoner og sett sine kjoldater bli avvæpnet, og var uten fysisk makt. Slik er det vel også at vi skaper rom for det norske folk i et nytt samvirke i Europa, der man blir dømt etter sin verdi, og ikke etter sine pretensjoner. Og hvorfor skulde nordmenn tempe for Norge med våpen i hånd, dersom vi ikke kunde holde noe opp for dem som det var verd å kjempe for, — vår norske kultur!

Jeg får kanskje i dette tilbakeblikket lov til å gjengi noen linjer jeg høsten 1940 skrev i en publikasjon om kringkasting: «Vi har opplevd følger av at det norske folks viten om seg selv og om verden ble forfusket. Vi må finne fram til vår egen virkelighet. Vi skal søke å være saklige fedrelandsvenner. Med redelig vilje skal vi gå ut i vårt folks hverdag. Vi har et vanskelig land for et virkelig folkefellesskap. Vi har ikke lett for å nå fram til hverandre. Skal vi fra vår nordligste stasjon sende et program inn til Oslo, må vi ha en overføring på langt over to tusen kilometer den uten sammenlikning leneste høyfrekvenskanal i hele Europa. Og skal vi fra Oslo rekke ut til alle som bor i landet, har vi med våre seksterdere langt fra nok. Mektige avstander har vi altså å overvinne. Stengende fjellmasser må vi omgå. Meget trolskskap av forskjellig art har vi å slå tilbake.»

Disse ordene gjelder like meget i dag som for tre og et halvt år siden. De motsetninger som finnes, er mer naturbeting enn tidsbeting. Et sosialistisk Norge på nasjonal grunnlag kan overvinne dem. Snakket om den kloften i folket vårt som denne tiden har slått, har som ikke kommer til å lukke seg mer, har sikkert ikke meget med kjensleringene å gjøre. Nvlig fikk jeg ved et tilfeldig stadfestet dette. Under eksplisjonsulykken like før jul måtte jeg inn til en av kringkastingsbygningene som lå i det truede området. På vegen tilbake kom jeg i forholdsvis nær berøring med begivenhetene. Det var mange som noen som tenkte på politisk oppfatning. Personlig hialp jeg i sikkerhet to barn, som, så vidt jeg oppfattet det, stod i slektskapsforhold til en mann som no lever utenfor Norge og stundom skal være å høre i fremmede sendere.

Under mitt virke som programleder fra 1940 til i dag har jeg søkt å se ut over øyeblikkets situasjon og møte den affektbetonte innstillingen hos store deler av folket med å vise til de verdier som et lite og i selve sin eksistens truet folk ikke har råd til å miste. Det finnes ialfall en krig der det ikke finnes noen seierherre, men bare slagne, og der ingen erobringer kan skje, men bare ruiner vlnnes. Og om noe folk i verden skulde sitte inne med uutsettelig historisk erfaring om nettopp dette, må det da være vårt norske folk som trykte de beste etene sine i århundrelange borgerkriger, og siden la seg til hvile under enda flere århundres fremmedvalde.

Det er først og fremst gjennom eteren at hat blir sådd. Det er mulig at forskning kan skapes gjennom eteren. Ialfall finnes det ikke noe kulturredskap som på tilsvarende vis gjør det mulig å tale fra menneske til menneske.

Her i landet må det, slik som forholdene no engang ligger an, først en betydelig teknisk utbygging til for å er modne for de kommende oppgaver. Når Norsk Riksringkasting i nær framtid skal bli aksjeselskap og bli ledet etter mer forretningsmessige linjer, må en håpe at det kan tjene denne tekniske utbyggingen.

Som i avslivet over hele verden, er det også i kringkastingen slik at personene gjerne veksler hurtigere enn i andre yrker. Det henger kanskje sammen med tempoet. Formodentlig er det også heldig. Nye synspunkter og nye menn får sin sjangse, og erfaringer som allerede er gjort i pressen og i Kringkastingen, tilflyter andre felter av samfunnslivet, og virker befruktende på det enkelt vakskefite skal en derfor ikke gjøre for meget av. Mine medarbeidere i Kringkastingen, disse gode og trofaste kamerater, har erklært at de skal ta seg dette til etterretning. Står det til oss, skal det knapt bli lagt merke til at et enkelt ansikt ikke er her mer.

Fra spøk til alvor.

Det er vår plikt å støtte opp om Nasjonal Samling, sier programsekretær Einar Schibbye.

Einar Schibbye.

Programsekretær Einar Schibbye uttalte i et kåseri i Kringkastingen igår: Jeg har aldri vært politisk interessert. Jeg har aldri stått i et politisk parti. De enkelte gangene jeg brukte min stemmeseddel var det bare ut fra en uklar følelse av at jeg også måtte gjøre min borgerplikt på en eller annen måte. Og da jeg ikke var enig med noget parti, gjaldt det å finne ut det partiet jeg var minst uenig med. Det var ikke lett, og jeg var alltid usikker. Nasjonal Samlings program kiket jeg også igjennom en gang, men det gikk i papirkurven — som de

andre programmene. Jeg gikk ut fra at det vilde bli samme rotet der også.

. Dette er min politiske fortid. Dette er vår politiske fortid. Vår — jeg sikter til alle oss som har tenkt og følt på samme måten, almindelige folk som ikke hadde tanke for politikk uten kanskje foran valgene når propagandaen fra de mange partier hamret løs på oss. Men også da var vi avgjort interesseløse, det var ikke en sak vi trodde på, det var ikke en idé som fenget, det var ikke en mann vi så op til.

Et av de uhyggeligste minner i mitt liv har jeg fra et besøk i Stortinget. Det var Kringkastingen som skulle behandles, og her regnet jeg meg etter fattig evne for sakkyndig. Jeg møtte full av respekt og forventning på galleriet i den ærverdige hall, her var makten i landet samlet, herfra rådet man for landets velferd og fremtid. Her var summen av folkets innsikt og omtanke. Vi satt virkelig og følte noget slikt vi på galleriet, men så begynte stortingsmennene å snakke. Den første timen var jeg fullstendig i villrede. Jeg visste jo hvad sakene gjaldt, og de var jo forsåvidt innpå dem, men de måtte mene noget mere enn det de sa, og noget annet enn de sa, noget som jeg ikke skjønnte, for det de sa — det var det løseste og omtrentligste ordgyderi i store buer utenom sakenes kjerner, og spekket med misforståelser og direkte uefterretteligheter. Slik avløste de hverandre i en lang rekke, og tilslutt var det ingen tvil mulig: det kunde med bestemthet sies at denne forsamling, som folket hadde gitt den høieste myndighet, og som nu skulde

treffe en endelig avgjørelse av vidtrekkende betydning, denne forsamling var uten enhver kompetanse i saken — Nu hadde vi i Kringkastingen en trumf i bakhånd. Vi hadde i siste liten fått informert en av stortingsmennene, og en av dem man kunde vente sig mest av, og han skulde nok greie å sette tingene på plass. Og til slutt kom da han også til orde, og han talte meget godt, han var utmerket utstyret med alle nødvendige fakta, våre øine hang ved hans leber — inntil vi opdaget at han stod omtrent alene dernede. Omtrent halvparten av stortingsmennene var kommet sig ut på gangen, og resten satt og skrev brev eller leste aviser. Den eneste virkelig riktige fremstilling av saken blev avlevert for døve ører til ingen nytte. Så blev det ringt på en klokke, og så kom stortingsmennene inn igjen, og så blev det avstemning — og ferdig med det.

Jeg tenkte: Kan det være mulig at den mangfoldighet av saker som kommer op for denne forsamling, får samme behandling? Det var ingen grunn til å tro at akkurat denne saken blev behandlet spesielt uforsvarlig. — Og når de er åpenbart usakkyndige på ett område, hvordan er de da på de andre? Og hvordan greier de de virkelig store sakene, f. eks. i utenrikspolitikken, når det gjelder selve landets skjebne, når vi deltar i det store internasjonale spill som krever vidsyn og takt og internasjonal innsikt, diplomatisk rutine, handlekraft? Har de også her den samme selvsikkerhet og den samme mangel på kvalifikasjoner?

Den 9. april har gitt svaret. — Men det er oss selv som får ta ansvaret. Vi var interesseløse og giddeløse og likeglade. Når vi en enkelt gang kom våre politikere på nært hold og hadde anledning til å kontrollere deres virksomhet, og spørsmålet var om vi skulde le eller gråte — da lo vi. Vi tok det som en god spøk. Det er neppe den nasjonalforamling i verden som i den grad har været gjenstand for nedlatende munterhet som det norske storting. Og det er visst meget i det som har været sagt, at da Stortinget blev opløst gikk det verst ut over våre revyforfattere, de mistet sitt beste stoff.

Når jeg har bedt om å få snakke om dette i Kringkastingen, som en røst fra de tidligere partiløse og interesseløse og likeglade, så er det for å spørre om ikke tiden nu er inne til å la spøken falle og gå over til Alvoret.

Før jeg bestemte meg for å gå inn i et parti drøftet jeg saken lenge og vel — både med meg selv og andre. Jamen, vi har jo aldri vært i et parti før, het det gjerne. Nei vel, men Norge har heller aldri vært oppe i en situasjon som den vi har idag. Også disse fra NS het det gjerne videre, de hilser så rart, de hilser med armen. Da tillot jeg meg å være av den opfatning at i det øieblikk det er selvsinnlysende klart at landets gjenopbygging og hele landets fremtidige eksistens er avhengig av folkets samlede aktive innsats, da har man ikke lenger rett til å opfatte sig som en enkeltperson, som n ta standpunkt etter gamle, sløve bekvemmelighetshensyn.

Nu vet hvert menneske i landet, at det, som skjer her i Norge idag, det skjer gjennom Nasjonal Samling. Å være utenfor NS er å være utenfor folkets daglige mp. En ting er at man lojalt gjør sitt arbeide og holder maskineriet igang, det dekker behovet akkurat i øieblikket. En annen ting er den større, ideelle innsats som enhver kan gjøre, og som er en nødvendig forutsetning for at Norge skal få sin frihet og selvstendighet tilbake. Denne innsats kan bare gjøres gjennom Nasjonal Samling. Den er tilslutning til Nasjonal Samling. Vi har Reichskommissars ord for at det forholder sig slik, og vi må bygge på det. Vi har overhodet ingen annen realitet å bygge på.

Jø! sier så mange, mange. Vi håber på England. Og til alt man ellers kan anføre av realiteter, lyder svaret: vi håber på England. Håbet på England er blitt et farlig giftstoff for folket i denne en. Den som håber på England, sitter med hendene i skjødde og bare håber. Man nekter å se virkeligheten i øinene, han nekter å godta det som er skjedd, han er lammet i sin virketrang. — I det øieblikk man håber på England, føler i sig berettiget til å la alt svive og gå som det kan, og overlate alt til de andre.

Man kan forsøke å forklare dem at

hvis England, mot formodning, en gang i fremtiden allikevel skulde vinne, vilde resultatet være et knust Tyskland, et utmattet England, et utmattet Europa. Hvad med Norge da? Det vilde ligge åpent for nye invasjoner, hvis omfang og karakter vi helst vil slippe å utmale oss.

Men de som håber på England, vil ikke høre på det. Håbet på England oppfatter ikke bare Englands seier, men også at England med rund hånd skaper et fritt og lykkelig Norge uten skader og skavanker med høikonjunktur og velstand, og uten minnelser eller mén fra den verdenskrig som nu herjer. Håbet på England er blitt en ønskedrøm som store deler av folket gjemmer sig inn i, for å slippe å ta standpunkt til den barske virkelighet.

Og de understøttes i dette av røstene fra London. Derfra harselleres alle nye tiltak og roses passiviteten og sabotasjen. Som Nationen ganske riktig skrev forleden: «Man får ved å følge disse utsendelser en bestemt følelse av at vi som sitter igjen herhjemme, er gjenstand for en daglig refselse på flere bølgelengder, og man må uvilkårlig spørre: hvad i all verden er det de forlanger av oss. — Disse dirrende prekener må da ha en hensikt. Er herrerne fornærmet over at vi forsøker å oprettholde livet så godt vi kan under de nye forhold? Er det meningen å arbeide for kaos i Norge? Er det meningen å undergrave de menn som søker å bote på den ulykke flyktingene har bragt oss op i?»

Ja, man må virkelig få lov til å spørre slik.

Det er en av sprogets styggeste gloser som er blitt på mote i det siste: forræder, forræderi. Det er blitt en utbredt vane å identifisere sitt eget standpunkt med fedrelandssinn, og motpartens standpunkt med forræderi. Vi hører det ofte her i landet også, men vi hører det daglig fra London. I og med at de flyktet fra landet og overløst oss til vår skjebne, tok de monopol på fedrelandskjærligheten. Vi, som etter evne forsøker å arbeide for Norges sak herhjemme, vi er forrædere. Og jo mere tiden går, og jo mere de kommer på avstand de som gikk i landflyktighet, og jo mindre de er å jour med utviklingen i landet — jo ivrigere forlanger de å være Norges egentlige røst.

Men her hjemme er vi kommet langt forbi 9. april. Vi har fått et konstituert statsråd som har tatt på sig den kjempeoppgave å styre Norge i en bitter og vanskelig tid. — Det skulde være vår plikt å slutte op om det. Røstene fra London kan kritisere, de har i det heletatt ikke annet å gjøre, de har satt sig utenfor arbeidet for Norges fremtid. Men de mange herhjemme som ennå holder sig borte, de har virkelig en annen oppgave enn å kritisere.

rådene greier det da, sier de gjerne. Ja, for det første har de på kort tid greiet forbausende meget, det vet vi. Men vi må ikke glemme at Norge deler skjebne med det meste av verden idag, det er den vanskeligste krisetid nasjonen har gjennomlevet, det er klart at ikke alt kan være som i fredstid. Og vi er, mere eller mindre selvforskyldt, blitt et okkupert land, vi kan neppe vente å bli overlatt til oss selv igjen før den endelige fred engang skal etableres. Det er en situasjon vi må bøie oss for, den nytter det ikke å kritisere. Men i det heletatt er det uredelig å kritisere, når man selv holder sig borte og direkte og indirekte virker som en hemske på alle dem som setter sin arbeidskraft og sitt pågangsmot inn på å skape gode forhold i Norge igjen.

For vi skal huske på en ting: allerede

nu arbeides det støtt og godt for Norges sak innenfor rammen av NS.

Vi skal huske på en ting til: Det er vår store chance.

Vi skal huske på en ting til: Det er vår eneste chance.

Det kan naturligvis tenkes at det kan herske forskjellige meninger om forskjellige spørsmål også innenfor NS. Men den som holder sig utenfor, han får iallfall holde munn. Men den som går inn for bevegelsen, han har både retten og plikten til å arbeide videre for bevegelsens styrke og fremgang og gjøre Nasjonal Samling til et parti for hele folket.

Det går en rekke merkelige og sjofle historier både om NS' medlemmer og om partiets fører Vidkun Quisling — ikke minst om hvad disse har foretatt sig i dagene omkring 9. april. — Etterhvert som nu ansvarlige folk går disse historiene kritisk og metodisk efter i sømmene, oppløses de for alles øine og ører til tomt prat og rykter grepet ut av luften. Men nye historier opstår, og verserer inntil man får has på dem. Det er grunn til å regne med veritable rykcentraler her i landet, som fabrikerer denslags løgnhistorier i sabotasjens tjeneste.

Det finnes ingen undskyldning for dem som går omkring og tror eller later som de tror på de historiene, og tar sitt standpunkt derefter.

Men det er et godt påskudd for alle som vil holde sig i bakgrunnen for å vente og se. De klammer sig til selv de løseste rykter og nekter å tvile på dem. Det er deres form for flukt fra virkeligheten.

Det er nu på tide at vi alle føler ansvaret — at vi iallfall denne gang føler ansvaret. Og ikke gjemmer oss bort lenger. Det er vår plikt å slutte op om NS. — Det er vår eneste chance. Enkeltvis kan vi kanskje ikke utrette så meget. Men samlet danner vi den opinion som er en nødvendig bakgrunn for at Norge igjen skal bli fritt og selvstendig.

Røstene fra London vil kalle os både det ene og det annet. Det får ikke hjelpe. Vi er sterke når vi kan leve i bevissheten om at vi gjør det vi kan for landet vårt — dette landet som vi gudskjelov bor i, og som vi aldri vil flykte fra, og som nu ber om vår hjelp.

Onkel Einar tar hånd om

Som ny direktør for Oslo kommunale Kinematografer er utnevnt tidligere programsekretær i Norsk Rikskringkasting, Einar Schibbye.

Noen nærmere presentasjon av den nye kinodirektøren skulde være overflødig. I den tiden kringkastingen har bestått her hjemme har meget få, kanskje ingen av dens funksjonærer oppnådd en slik popularitet blandt lytterne som Einar Schibbye, onkel Einar, og Kanonikoff. Hans kåserier som alltid har vært fylt av intelligens og et frodig, sprudlende humør, hans uforglemmelige barnetimer, eller hans levende reportasjer og uforlignelige konferansiertjenester hørte til perlene innenfor kringkastingsprogrammene. Hans veldige opkomme av ideer og hans fin-kultiverte måte å utarbeide dem på, har bragt glede og hygge inn i tusener av hjem landet over i løpet av de siste tolv-fjorten år.

Det kan derfor synes beklagelig at vi for framtiden må innrette oss på å måtte savne Schibbye i radio, men kjenner vi ham rett, så er han så sammenvokset med mikrofonen at han sikkert vil la sin «Norges beste radiostemme høres også i framtiden når anledning gis.

Etter en iherdig klappjakt igår fant vi omsider den nye kinodirektøren på «Victoria», hvor han sammen med sin hustru og et par venner «krumpejobbet» over spikkesild og landsøl.

— Gratulerer med stillingen; men hvordan kunde De ha hjerte til å si kringkastingen farvel?

— Forholdene har jo ført med seg at programmet i kringkastingen blev innskrenket, svarer direktøren. Det blev ikke så god anledning til å arbeide på så mange felter som før. Enn videre blev det innsatt en rekke nye «stemmer», slik at det blev mindre behov for oss gamle. Det var kanskje også på tide et vi sluttet. Lytterne kjente oss ut og inn til slutt, så de måtte vel nødvendigvis bli trett av oss til slutt. Nå kan de nye stemmer få fritt spillerum. De anbefales på det beste til lytterne.

Vårt forsøk, på samtlige lytteres vegne, å overbevise ham om at man langt fra kan gå trett av ham resulterer bare i et nytt, men charmerende direktørsmil.

— Men blir det ikke litt rart for Dem selv å forlate det De har arbeidet med i mange år?

— Jeg vil nok savne de hyggelige stundene foran mikrofonen og alle de gode medarbeiderne. Mine aller beste minner har jeg fra mitt virke i kringkastingen, og særlig fra tiden i Bergen med Kalle-mann og Amandus og med Oscar og Truls her inne i Oslo. Det var moro.

— Moroen var vel helst på vår side. De fikk vel mange hilsemer fra Deres små

og store venner utover landet den tiden De drev på med barnetimen?

24. februar 1942.

— Ja, det var nok helt enormt. Jeg fikk opptil 4—500 brev for uken, og dessuten sendte barna en mengde presanger til oss, som f. eks. sukkertøi og sjokolade, og en gang fikk jeg en sløife til skjegget, for barna trodde jo vi var akkurat slik som vi forsøkte å være.

— Er barnetimene kommet ut i bokform?

— Der foreligger et par bøker, og kanskje noe vil følge etter, skjønt det som er skrevet spesielt for mikrofonen ikke alltid gjør seg like godt på trykk.

— Når vi først er inne på onkel Einar, hvordan står det til med Kanonikoff for tiden.

— Kanonikoff er taus, men ikke død. Han ligger i dvale, og hvis det viser seg et passende sugett så er det ikke umulig at han lokkes fram av hiet.

— Har De tidligere vært i direkte berøring med film og kinoarbeid?

— Jeg har vært borti og pirket litt med et filmmanuskript som dir, Lunde for tiden arbeider med å få plasert hos Ufa. Det er forresten et forsøk på å tilrettelegge Øvre Richter Frichs «Polarnattens favn» for filmen. Dessuten var jeg jo også med på disse kringkastingsfilmene som har gått som forfilmer rundt om i landet, men erfaringen derfra har sagt meg at mikrofonen er ett, kameraet et annet.

— Det påstås at De gjennom alle år har vært en av landets ivrigste kinogjengere. Hva mener De om europeisk film i sin helhet og norsk film i særdeleshet?

— For å svare på det siste spørsmål (først, så kan jeg si at norsk film har idag sitt vårbrudd, og Oslo Kinematografer vil

kino-
publi-
kumet
i Oslo.

3

med all mulig interesse støtte op om den slik den har krav på. Norsk film har nådd et høit nivå, og den står fullt rustet til å løse større og mer kunstneriske oppgaver enn «pølsemakere» og den slags. Og hvad importfilmen angår, må man glede seg over at tysk film har det nivå den har nå. De tyske storfilmer som er blitt vist her hjemme hører utvilsomt til de beste filmer som har vært framvist.

— Kommer De til å legge an på artistoptreden foran flimforestillingerne?

— Om sommeren er disse utvilsomt på sin plass, men ellers må selve filmene være hovedsaken.

På vårt spørsmål om den nye kinodirektøren, som har hatt anledning til å sette seg inn i storbykinoenes apparatur, er fornøyet med de tekniske hjelpemidler vi råder over her hjemme, svarer han at våre kinoer stort sett er utstyrt med et første klasses apparatur og at kinoene i tide har sørget for å ha reservedeler liggende på lager om noe særlig skulde inn-treffe.

— Mener De at lokalene som Oslo Kinematografer råder over tilfredsstillende behovet?

— Kinoene har idag en glimrende søkning. Riktignok er de blitt litt beskåret i kapasitet på grunn av forordninger som luftvernet har vært nødt til å sette ut i livet, men stort sett tror jeg at vi skal kunne klare å dekke behovet.

Den nye kinodirektøren slutter med å si at hans framtidige mål i den nye stilling vil være å gjøre publikum tilfreds, slik at de inntrykk man får når man ser en film helst varer litt lenger enn selve forestillingen, og at Oslo Kinematografer må tjene så mange penger at de må komme det offentlige til gode, og at kinoenes samlede virksomhet vil inngå som et naturlig ledd i den nye tids kulturarbeid.

På bakgrunn av dette må vi, selv om det kan føles vemodig å miste «onkel Einar», uttale vår glede over at hans store arbeidskraft, hans kultiverte kunstneriske smak og hans rike kunnskaper for framtiden vil komme Oslo Kinematografer til gode.

Det vil uten tvil interessere lutherske kristne å lese hva Martin Luther, den store reformator, mente om jødene. Hans friske, uredde måte å si tingene på vil sikkert finne mange meningsfeller i vår tid, som opplever jødernes forsøk på å sette seg i besittelse av verdensmakten ved å sette en krig i gang som stiller alt annet i skyggen. «Englands krig er vår krig», sier jødene i Palestina, og den jødiske presse i England, Sovjet og U.S.A. stemmer med i dette. Jødiske bankyrster og ammunisjonsfabrikanter arbeider bak kulisserne på å hisse landene mot hverandre. Jødiske politikere taler åpent om «verdens forenede demokratier» hvilket vil si et jødisk verdensdiktatur. Vi kjenner jødernes redselsstat i Sovjet-Russland og deres massemyrderier. Vi kjenner deres løgnpresse og deres nervekrig, som har gjort verden til et galehus.

Hva Luther skrev om dette folk i 1543 har idag ikke bare sin fulle gyldighet, men enno langt mere enn det. Det Luther forutsa og forutså er til fulle gått i oppfyllelse og jødene er verdens svøpe.

Jesus Kristus sa til jødene: «I har djvelen til far!» (Johs. 8. 44.). Luther er således i god overensstemmelse med evangeliene i sitt syn på jødene.

Den evangelisk-lutherske kirke har syndet meget ved å drive humanitet og veldedighet overfor djvelen.

Og ikke minst har den norske kirke, som ved grunnloven er forpliktet til å forbli ved den evangeliske lutherske konfesjon, syndet ved å undertrykke og neglisjere den store reformators advarsler og sannhetsord om jødene og deres løgner.

Oslo i desember 1939.

Hans Egede-Nissen.
Sokneprest.

Luthers anklage: (Ordrett oversettelse!)

JØDENE OG DERES LØGNER

Nødvendigheten av kamp mot jødene. Jeg har utgitt denne lille bok for å stå sammen med dem som har advart de kristne mot jødene.

Jødene er fulle av hat til de kristne, hele deres lengsel, trang og håp går ut på at de engang måtte få behandle oss gojim*) som de behandlet folket i Persia på Esters tid. Solen har ikke skinnnet på blodtørstige og hevngjerrigere folk enn dette som mener seg å være Guds utvalgte folk for å kunne myrde og drepe gojim. Det var da også det som de venter av sin Messias at han skal myrde og slå ihjel hele verden ved deres sverd. Dette har da også jødene vist oss gojim fra begynnelsen av og gjør det gjerne fremdeles hvor de kommer til.

Derfor pass deg kjære kristen for slike folk som Gud har latt synke ned i så dyp en avgrunn av redsel og løgner at alt er idel last og ondskap med dem, hvor vakkert det enn høres ut det som sies. Gjennom hele Israels og Juda's historie hører vi intet annet enn om gudsbespottelse, forfølgelse av Guds ord og mord på profeter. Et slikt folk må man uten videre kalle profetmordere og fiender av Guds ord. Derfor pass deg kjære kristen for dette folk av hvilket du ikke kan lære annet enn løgn og forvrengning av Gud og hans ord. Jødene forakter i overmot alle andre mennesker på jord. De er fulle av ondskap, gjerrighet og hat seg imellom, misunnelse, overlegenhet, åger og forbannelser mot oss gojim, så en jøde måtte ha meget skarpe øyne for å oppdage en from jøde. Løse kvinner, tyver og røvere kunne med den samme rett rose seg av å være Guds utvalgte hellige folk!

SYNAGOGEN — ET DJEVLEREDE.

Derfor pass deg for jødene, og du må vite at hvor de har sine synagoger der er det intet annet enn djvelens reder, hvor deres selvros, overlegenhet, løgn og synd, deres bespottelser mot Gud og mennesker blir bedrevet: på det aller giftigste og skjendigste, slik som bare djvelen selv gjør det. Hvor du hører eller ser en jøde så tenk bare på at du har for deg en giftig basilisk — et fabeldyr — som med sitt blikk forgifter og dreper folk.

Jødernes begjær etter gojims gull og sølv kjenner ingen grenser. Ti intet folk under solen har vært mere begjærlig enn jødene er og alltid vil forbli, som man ser av deres skammelige ågervirksomhet. De trøster seg med at når deres Messias kommer, skal han ta all verdens gull og sølv og fordele mellom dem. For jødene har et sterkere begjær etter gull og sølv enn noe annet folk på jord! Fy dere fordømte jøder både her og der!

Derfor pass deg kjære kristen for jødene som er overgitt til djvelen ved Guds vrede.

De elendige gojim skal være deres slaver, gi sitt gull og gods til jødene og la seg slakte som fe.

De har et slikt innari hat til gojim fra sin ungdom av, innpodet i dem av deres foreldre og rabbinere, og suger dette hat i seg uten opphør, så det er gått dem til marg og ben, kjøtt og blod og er blitt ett med deres natur.

Og like lite som de kan endre kjøtt og blod, mang og ben, like lite kan de forandre sitt overmote og sitt hat. De må bli som de er og gå fortapt. Derfor må du vite kjære kristen at du ingen farligere og mere pågående fiende har enn den riktige jøde. Derfor forteller historien at de beskyldes for å være brannförgifttere og barnrøvere og for å schächte barn. De sier vel nei til det. Men la det være som det vil, jeg vet at det ikke mangler viljen til slikt.

Gjør jødene noe godt, må du vite at det ikke skjer av kjærlighet eller skjer til beste for deg, men fordi de må ha plass til å bo hos oss, må de gjøre godt av tvang. Men deres hjerte er og blir som jeg har sagt: De bor hos oss, under vår beskyttelse, bruker vårt land og våre gater, markeds plasser og veier. Konger og øvrighet sitter mens dette skjer og snorker med åpen munn, lar jødene stjele ut av deres åpne pung og

pengeskap og lar dem røve og ta hva de vil. Kongene lar seg og sine folk flå og utsuge av jødernes åger, og gjøre til tiggere ved hjelp av sine egne penger.

Jødene er et fremmed folk og skulle ikke ha noe. Det som de har er bevislig vårt. De arbeider ikke, og vi gir og skjenker dem ingenting. Allikevel har de vårt gods og gull og er dermed herrer i vårt eget land. Når en tyv stjeler 10 gylden blir han hengt, gjør han røveri på gaten mister han sitt hode. Men når en jøde stjeler 10 tønner gull og røver folk ved sin åger, så er kongen mere glad i ham enn i Gud selv. Og dette skryter jødene selv av til bevis for at det er slik. «Vi arbeider ikke, vi har gode dager! De elendige gojim må arbeide for oss. Vi får deres penger. Dermed er vi herrer og de våre slaver.»

(Fortsettes.)

*) Gojim, «urene dyr» — jødernes betegnelse på det ariske menneske.

(Første artikkel stod i forrige nr.)

JØDISKE LØGNER

Hvilken fet, tykk løgn er det ikke at de klager over at de er fanget hos oss! Vi har ikke ønsket å få jødene inn i vårt land! Vi har ikke hentet dem fra Jerusalem! Ingen holder dem heller tilbake her. Land og gater står åpne for dem. De kan når de vil dra tilbake til sitt land. Jo, vi vil gjerne gi dem gaver til det, så vi kan bli dem kvitt. Ti de er oss en utålelig byrde og en plage og idel ulykke for vårt land. De lar oss arbeide i vårt ansikts sved for at de kan vinne gull og gods. Imens sitter de bak ovnen og dovrer seg og steker frukt, fråtsler, drikker og lever i herlighet av vårt arbeide, spottes dertil og spytter på oss fordi vi arbeider. De skal altså være herrer og vi deres slaver med vårt eget gods, arbeide og sved. Hvor må ikke djvelen le og danse når han kan ha et slikt fint paradys hos oss, så han oppeter alt vårt ved hjelp av sine hellige jøder. De hadde det ikke så godt i Jerusalem under David og Salomo med sitt eget gods, som de har det her med vår eiendom som de daglig stjeler og røver. Og allikevel klager de over at vi har fanget dem!

Det er vår skyld at vi ikke hevner så meget uskyldig blod som jødene har utgytt fra Jerusalems ødeleggelse inn til no, ved å drepe kristne og deres barn og ikke minst fordi de har myrdet vår Herre og Frelser. Det er vår skyld at vi ikke slår dem ihjel, men lar dem sitte trygt blant oss tross deres mord, skjendsler og løgner og beskytter deres synagoger, hus, liv og gods.

Deres Talmud og deres rabbinere skriver at mord er ikke synd hvis en jøde myrder en av gojim*, men er det bare hvis en gojim dreper en jøde. Hvis en jøde bryter en ed til gojim er det ikke synd. Likeså er tyveri og rov en gudstjeneste når det drives som åger mot gojim. Jødene gjør som sine fedre og forvrenger Guds ord, åger, stjeler og myrder hvor de kan, og lærer sine barn å gjøre det samme alltid og alltid.

En kunde tenke jeg sa for meget. Ikke for meget, men for lite! Jeg har lest deres skrifter. De forbanner oss gojim og ønsker oss all ulykke i sine synagoger og bøtter. Og det er det slemmeste, de vil på denne måte gjøre Gud en tjeneste.

De er fulle av svart magi og trolldom, fulle av hat og overmote. Og de vil ikke spise en bit mat som de ikke har tatt fra oss gjennom sin skammelige åger.

A omvende djvelen og hans folk er ikke mulig, heller ikke påbudt. Det er nok å avsløre deres løgner og åpenbare sannheten.

Vi har noen fine gjester hos oss i jødene. De lærer at deres Messias skal slå oss alle ihjel for at de skal få all verdens land og gods i sin makt. De ønsker at sverd og krig, redsel og all slags ulykke skal komme over oss elendige gojim.

Slike forbannelser utstøter de hver sabbat i sine synagoger og daglig i

sine hjem. De opplærer og venner sine barn fra yuggen av til å bli onde og giftige fiender mot de kristne.

BORT MED JØDENE!

Hvad skal vi dog med dette forvorne folk? Det er ikke til å fåle ettersom de bor hos oss og vi kjenner deres løgner og laster. Ellers gjør vi oss delaktige i deres løgner og skjendsler. Vi må øve en skarp barmhjertighet med bønn og guds frykt.

Jeg vil i troskap gi mitt råd:

I. Brenn deres synagoger og skoler, og hva som ikke vil brenne helt opp skal bli dekket med jord så for evig ingen kristen får se sten og slagg av dem. Og dette skal man gjøre til Herrens og kristenhetens ære. Ti hva vi har tålt av uvidenhet (jeg har selv intet vist) det vil Gud tilgi. No vet vi det og skulle vi da allikevel beskytte jødene, de som belyver Kristus og oss, det ville være som om vi gjorde det selv!

II. Bryt ned deres hus av samme grunn. De bedriver det samme der som i synnagogene. La dem bo i et skjul eller i en stall som sigøinere, for at de kan vite at de ikke er herrer i vårt land som de har skrytt av.

III. Ta deres bibel Talmud og alle deres bønnebøker fra dem, hvorfra de har lært sin ondskap og sitt hat til de kristne.

IV. Forby deres rabbinere, hvis de vil beholde liv og lemmer, å være lærere.

V. Forby jøder å bruke våre gater. Der har de intet å gjøre. La dem bli hjemme. Blir man ikke kvitt deres åger, må man kanskje engang samle en hær mot dem fordi man ikke forbød dem å vise seg på gatene og ikke beskyttet seg mot dette uvesen.

VI. Gi de unge jøder og jøddinner øks og hakke, spade, rokk og vevstol i hånd så de kan tjene sitt brød i sitt ansikts sved.

VII. Forby deres åger og ta fra dem alt gull og gods. For alt har de stjålet fra oss.

La oss da holde avregning med dem for hva de ved åger har røvet fra oss og la oss for alltid drive dem ut av landet. Guds vrede er så stor over dem at de ved human behandling blir verre og verre; men ved skarp lut lite bedre. Derfor ut med dem for evig og alltid!

Jeg hører si at jødene gir bort store summer og dermed er nyttige for samfunnet. Ja, hvorfor gir de, og hvis penger er det? Ikke sine egne, men samfunnets, hvorfra de har stjålet det ved åger. Hvor må de fortapte jøder skratte, at vi lar oss narre ved apekattstreker så skammelig, så de blir i vårt land og kan drive sin trafikk uforstyrret!

(Fortsatt.)

*) Gojim, «utrene dyr» — jødene betegnelse på det ariske menneske

(Fortsatt fra forrige nr.)

FORMANING TIL PRESTER OG PREDIKANTER.

Og dere mine kjære venner, prester og predikanter, vil jeg minne om det embede dere innehar, at dere advarer menighetene, at de kan vokte seg og sky jødene! Ser du en jøde, si med deg selv: Denne jøde har hver lørdag forbanne og lyst i bann og spottet min kjære Herre Jesus, dertil bedt og bannet overfor sin gud at jeg med kone og barn og alle kristne skulle bli stukket ned og gå under på jammerligste måte. Han ville gjerne gjøre det selv — for vår eiendoms skyld. Og jeg skulle allikevel, tross dette, spise, drikke eller tale med jøder? Da gjorde jeg meg medskyldig i all den ondskap som bor i disse jøder!

Så er det å forhindre at vi ikke styrker dem i deres løgner og onde forehavender, og ikke ved å gi dem ly, mat, drikke, herberge og annen godhet gjør oss medskyldige i deres raseri og vrede.

I 1500 år har dette fortapte folk vært en plage, en pestilens og en ulykke for oss kristne.

Er dere forkynnere på steder hvor der er jøder, så tilhold konge og øvrighet at de tvinger jødene til å arbeide og at de forbyr åger. Tenk på, hvortor skal vi gjøre et slikt unyttig og skadelig folk rikt? Pukker de på privilegier, la det ikke nytte dem noe. For ingen skal gis frihet til å utsuge og utplyndre folk.

Skal vi ikke være medskyldig, må vi jage jødene av land og rike og bli skilt fra dem. Det er nærmeste og beste råd. Men her trøster man dem da de så høyst ugjerne flytter av landet, med å fortie alt, og dertil tilbyr de øvrigheten penger for å få bli. Ve over dem som mottar slike penger! Og forbannet være slike penger!

STATENS PLIKT.

Jeg ber vår konge som har jøder i sitt land om å øve en skarp barmhjertighet overfor dette elendige folk, slik som de virkelige læger gjør. Når der er kommet sykdom i knoklene går de på med ubarmhjertighet og skjærer og sager, brenner i kjøtt, årer, marg og ben. Gjør slik her også! Brenn deres synagoger, forby alt om hvad jeg har fortalt ovenfor, tving dem til å arbeide. Hjelper ikke det, så må de jages som hunder ut av landet.

Jeg har gjort mitt, enhver må se til å gjøre sitt. Jeg står uten skyld. Til slutt vil jeg si: Om Gud ikke ville gi meg en annen Messias-Frelser enn den jødene begjærer og krever, så ville jeg heller være en purke enn et menneske. Jødene forlanger ikke annet av sin Messias enn at han skal være en verdslig konge som slår oss kristne ihjel, fordeler jorden blant jødene og gjør dem til verdens herrer.

DET FORTAPTE FOLK.

Noen kunde tenke at jeg gjorde det for grovt mot de elendige jøder, når jeg taler så hånende mot dem. Herre Gud, jeg er for ringe til å spotte dem! Jeg vilde gjerne gjøre det, men jødene overgår meg langt i spott, de har en gud som er mester i hån og spott, og han heter djevelen og den onde ånd. De nuværende jøder er en suppe av løse knekter, skyllet sammen fra hele verden og som har sammenrottet seg og utbytter landene med sin åger og sitt forræderi, forgifter sinnene, tvinger sine varer frekt inn på folket og gjør alle slags andre skjendige skader. (Om Schem hamora og om Kristi familie 1543.)

Vårt blad har fått anledning til å offentliggjøre sokneprest Egede-Nissens oversettelse av kirkens reformator, Martin Luthers bekjente anklageskrift mot jødene:

«I har djevelen til far, og I vil gjøre eders fars lyst; han var en manndraper fra begynnelsen og står ikke i sannheten; ti sannhet er ikke i ham. Når han taler løgn, taler han av sitt eget; ti han er løgner og løgnens far.»

Kristus til jødene (Johs. 8, 44).

Edvard Munch

Av Knut Hamsun

Aftenposten bad i går Knut Hamsun om noen minnerord om Edvard Munch. Vi fikk disse linjer:

Dit Mot var stort naar Hopen stod og gapte
og Liv og Kunst slog op sit trolske Spil.
Vi ringer nu for alt du vandt og tapte,
for alt du levet i din Ensomhet og skapte.
Vi ringer, Du vil evig være til!

Edvard Munch: Knut Hamsun.
Radering fra 1896.

Död 25/1-1944.

Knut Hamsun

Hamsun om Vigeland.

Det kunne ikke være sørgeligere. Ogsaa han, ogsaa han. Saa er det Munch igjen av vore umistelige. I ungdommen var jeg noksaa ofte ute og gikk med Gustav Vigeland. Det begyndte paa Skeibroks atelier og holdt paa lenge efter, men alt den gang var Vigeland en stor begynnelse. Han var god at være sammen med. Jeg hadde jo ikke meget kunstnerisk vett paa hans omraade, men det gjorde ikke noget. Han var halvt sjøgutt og helt kamærat og støttet mig. Saa efter flere reiser og utenlandsophold kom Hammersborgtiden, men da var han alt den store kunstner med Abel og allverden ellers. Jeg hadde inntrykk av at han ikke hadde tid til annet enn at arbeide og skape. Overalt i atelieret vrimlet det av figurer og hoder og skikkelser. Men han vilde gjerne prate litt. Han var i grunnen en ensom mann. Jeg husker bare to ganger han blev med mig ut i byen i den tiden. Engang avskjediget han modellen og tok sig fri. En annen gang sa han han var sulten og blev med.

Kjære Vigeland, du var baade geniet og et ikke altfor lykkelig menneske. Du var god at være sammen med.

Han leste meget og hadde overblikk. Han visste meget, men han grasserte ikke, som jeg har lest om andre, naar han skapte. Han gjorde det stille. Hans tiltagende nærsynthet lukket nesten igjen øinene paa ham, men han var synsk. Han saa innvendig.

Og nu skaper du ikke mere, men du efterlater dig en stor og vid verden av byster, statuer, relieffer, grupper, og den lykke hadde du ialfald at dit veldige livsverk er ferdig, nu naar du forlater det.

Död 12/3-1943

Knut Hamsun.

Prolog

ved Nationaltheatrets festforestilling i anledning av riksmøtet
den 25 september, 1942, hvor Bjørnstjerne Bjørnsons
skuespill „Maria Stuart i Skottland“ ble oppført

Det er en gammel tro, at just når tiden
beherskes av demoner, vil en ånd
gå seirrik fram og døyve dem i striden
og binde dem med deres egne bånd.

Da hylér de fortapte, jorden bever,
den onde vrir sig i sitt eget garn.
Men solen gir sitt lys til alt som lever,
og håpet gryr for jordens arme barn.

En verden tærr fram i sagn og syner,
gir sig til kjenne for en seers blikk.
Natur blir kunst, hvor åndens ildsverd lynér,
det utsigelige blir musikk.

Fra tid til annen skjer det at en dikter
har syner, som de andre ikke ser.
Det gjør ham sterk. Det manér og forplikter
hans ånd til å ta del i det som skjer.

Han gransker det forgangne til han finner
det frø hvorav det nye spirer fram.
Han kjenner tiden på dens menn og kvinner
og værér ulven, selv om den er tam.

Han ynker de troskyldige og svake,
som kun er brikkér i de klokes spill;
men ser han nedriighet få overtaket,
da må han handle, koste hvad det vil.

Tidt bæres han på fantasiens vinger
til fjerne land, til svunne tiders strid.
Et lødíg kunstverk er den skatt han bringer
fra det forgangne til sin egen tid.

Slik gikk det til, at han, vår store mester
Bjørnstjerne Bjørnson kom til Skottlands kyst
og deltok ved den skjønne dronnings fester
og preget hennes billed i sitt bryst.

Berust av tonene som bølget om ham
besang han hennes kvinnelige prakt.
Som en allé av tidsler forekom ham
den franske liljes skotske æresvakt.

Han gjennomskuet Lethingtons intriger.
Han kjente masken. Hadde møtt den før.
Han skalv for dronningen, da hennes kriger,
den tapre Bothwell, viste sine klør.

Han fattet hennes sjeleangst og kvide;
da Knox med gammeltestamentlig glød
besverget skyggene ved hennes side
og varslet hennes undergang og død.

Men avskjeden med Darnley var kan hende
det tyngste møte han ble vidne til.
En farlig gåte skjulte seg bak denne
fortvilelse og sorg — et hav av ild —.

Han stred for hennes ære til det siste.
Da Bothwell svek, ble dronningens sorti
en seir — som ingen kronikør kan vriste
fra Bjørnsons sterke strålende geni.

Mer ridderlig, mer varm enn noen skotte
fornam han hennes vesens trylleri.
Han fulgte henne — ikke til skafottet,
men opp til stjernene — forklaret, fri.

På ny fortrylles vergeløse hjerter,
og dansen går — og tiden, tiden går — —.
John Knox er gravlagt mellom strenge kjerter,
men om Maria er det evig vår.

En vår som blomstrer enn i høstens dager,
en klang som døyver selv en vinterstorm,
en duft som bølger gjennom hegn og hager,
et lys, som gir det svunne liv og form —.

I dag er gledesfest tross bitre tårer.
I dag er høytid midt i nødens tid.
I unge hjerter spirer det og vårer —.
En aner frøden — tross all jordens strid.

I dag står nordmenn samlet om sin fører.
En ånd går seirrik fram i solens tegn!
Snart vil det skje, at selv de døde hører
den røst som manér skrømt og troll i stein.

Ved neste gry vil solens gylne skive
på ny spre lys og fjerne nattens tvil.
Stem opp da, musikanter! Spill om livet!
Maria Stuart skjenker oss sitt smil.

Cally Monrad.

Kristen Samlings møte for kvinner i går samlet fullt hus.

Aftenpostens fotograf tok dette bilde fra møtet. På første benk ses fra venstre: Fru Kathrine Holter, fru Ellen Folkvord, fru bispinne Zwilgmeyer, fru Birgit Hallan, og fru prost Feyling.

Kristen Samlings møte for kvinner går avtes ble et meget stemningsfullt og vakkert innslag i den kjeden av møter foreningen i løpet av de tre år den har bestått har kunnet gi sine medlemmer. Vi som var til stede i går, fikk et lite innblikk i det kolossale arbeidet som ligger til grunn for foreningens bredde i dag.

Det store fram møte viste med hvilken interesse de norske kvinner er gått inn for Den Kristne Samlings sak og fremme. Blant de tilstedeværende merket vi oss personligheter som landsleder i NSK, fru Olga Bjoner, kontorsjef i NSK's landsledelse, fru Prag Magelsen, fru bispinne Zwilgmeyer, fru prost Feyling og fru Ellen Folkvord m. fl. Fru Kathrine Holter som ledet møtet, uttalte i åpningstalen håpet om at dette møtet måtte bli til oppmuntring og vegledning for enhver som står tilsluttet Kristen Samling i dens arbeid framover på ferden.

Aftenens hovedtaler, fru Birgit Hallan, som talte over emnet «Våre barn — vår ungdom — kristendommens grunnverdier vernes», kom blant annet inn på hvordan foreldre skal kunne gi sine barn den rette forståelse av Guds trygge, kjærlige omsorg, lære dem naturens store billedbok, og plante det inn i barnesinnnet så de tidlig kan få den rette kjærlighet til fedrelandet. Men

— sa hun videre — for å kunne gi våre barn dette, må vi selv eie det. Hvor mang en lovende liten livsspire visnet ikke fordi far og mor ikke var hverdagskristne. Her gjelder det å være våken og ansvarsbevisst. Barna er våkne, de ser og hører, alle våre ukontrollerte, tankeløse ord, alle våre uoverveide handlinger.

Det er mange skipbrudd, mange bitre erfaringer, før barna blir voksne. Skal vi foreldre oppgi vårt ansvar no. Nei, sier fru Hallan. Selv synes jeg oppgavene blir større med årene.

Fru Hallan avsluttet sin gripende tale med de ord: Ungdomstiden er valgets tid. Dere skal mer enn vi gamle være med å fremme, bygge og trygge den nye tid for folk og land, velg det som har evige verdier, da vil dere aldri angre.

Programmet fortsatte videre med nydelig sang av Gamle Akers damekor. hvorefter fru Else Bang oppfordret alle mødre som selv har sønner ved fronten til å ta seg av de frontkjemper som kommer heim uten å ha noen av sine kjære til å ta imot dem. Fru bispinne Zwilgmeyer leste opp. Med sin vakre klangfulle stemme og prektige ord fikk hun oss til mer enn noen gang å føle sannheten i Guds kjærlighet til menneskene og naturen.

Etter en kortere pause fortsatte møtet med et vekslende og rikholdig program, hvorav særlig må nevnes det gripende budskap fru Ellen Folkvord brakte. Fru Betzy Feyling avsluttet det helt igjennom vellykte møte.

Følgende opprop ble opplest og enstemmig vedtatt av den store forsamling:

Kristne, nasjonalsinnede kvinner, samlet til stort møte i Oslo, sender en hilsen til alle norske kvinner. Vårt ansvar i dag er større enn noensinne. Verden står foran valget mellom to helt motsatte livsanskuelser — det gjel-

der no for alle som vil det gode å danne en front mot en gudløs bolsjevisme som søker å velte seg inn over Europa. Norske kvinne, har du truffet ditt valg? Hvis du vil kristendommens seler i vårt folk, da slutt opp om en kristen samling, hvor vi kvinner som først og fremst skal verne om den kommende slekt, vil rekke hverandre hånden.

Else Bang, Jenny Barby, Betzy Feyling, Ellen Folkvord, Signe Gjelstad, Kathrine Holter, Elisabeth Hougen, Berta Weding.

Ønsker vår tids mødre en hevnfred — eller en fred i nyskapingens ånd?

Gjennom alle tider er det mennene som har gått i krig. Kvinnene — hustruene, mødrene og søstrene har holdt seg til teltene. Selv om de også har gjort en spesiell innsats for sitt folk i krigstid, har denne vært preget av fredens sysler.

På landet har kvinnene foruten sitt vanlige innestell med hus, mat og ugeflokk, påtatt seg mannens arbeid ute — ploid og sådd, stelt dyr og holdt regnskaper; kort sagt drevet bruket eller gården alene. Og når den dødstrette kriger kom heim på permisjon, har hun tatt imot ham om mulig med enda større omsorg og kjærlighet enn i fredstid.

I byene, i de moderne samfunn har kvinnen gjort sin innsats i det daglige maskineri. Hun har erstattet mannen ved livsviktige bedrifter, kontorer, sporveger og jernbaner, restauranter o. s. v. Som den barmhjertige samaritan har hun meldt seg til lasarett-tjeneste heime såvel som ute ved fronten.

Og alt dette skulde jo mer enn i fredstid utdype hennes edleste karaktertrekk, og kalle på hennes offertrang og barmhjertighetsfølelse.

Kvinnen lider når hennes kjære blir rammet av krigens jernharde lov i landet, eller når noen av hennes faller ute i kampen som soldat. Hun lider også når hennes nasjon kommer i trengsler. Og tanken på at barn lemlestes og helmer går i grus, hungersnød setter inn og mennesker pines verden over, gjør henne fortvilt av sorg. Men intet av dette behøver å fylle hennes hjerte med hat eller hevntørst! —

La oss i dag først kaste et blikk utover f. eks. alle jordens mødre, innbefattet våre egne norske, og derfra et blikk framover mot den fredstid som forhåpentlig må komme innen en overskuelig tid.

Hvordan lever no en norsk mor i sin heim i dag? Tenker, taler og handler hun slik at innflytelsen på mann og barn er positiv og god, eller negativ og ond? Forbereder hun barn og ungdom på en hevnfred eller på en fred hvor den kommende generasjon bedre enn oss skal være med i et skapende og trygget arbeid for land og folk? Det hele avhenger av hvor hun selv står. Har matstrevet gjort henne egoistisk, grisk og nytelseslyk — grinete og misfornøyd? Eller har det gjort henne oppfinnsom og dyktig, medlidende og hjelpsom mot dem som har enda mindre, glad og takknemlig når en sjelden godbit dukker opp? Raser hun som en furie mot alt hun synes er ubekvemt, taler hun bitre ord om den verlost hun eller hennes har måttet lide på grunn av krigen; lysér hun av hevntørst over de annerledes tenkende, og lærer hun sine opp til hat og lumske gjerninger? En mor som er blitt slik, har kanskje litt etter litt, uten kanskje selv å merke det og reflektere nærmere over det, begått sjelemord mot de barn og den ungdom Gud har gitt henne i sin varetekt, og har glemt at der kommer en fredstid etter denne krig, som etter alle andre. En fredstid da våpengnyet kanskje er opphørt, men ikke den ondskap som hun har sådd i sine barns hjerter!

I og for seg har det lite å si hvor meget en kvinne, hustru, mor eller søster har bidraget til å bringe freden til verden. Men det er en forskjell mellom den som har begått i Øst-Trensensens søkelse av de forbyttelser som bolsjon som har foretatt en nærmere ut (NTB) Den internasjonale kommand. Berlin, 1. november.

Fire amerikanske trans- på P. H. H. Japans landgang

Til mine AT-kamerater.

Av general Frølich Hanssen

ULEKVELDEN OG ARSKIFTET nærmer seg atter en gang. Julekvelden med pyntet gran, med lyse lys og høyt i toppen den blanke jærne.

Denne kvelden som gav oss uenlig meget så langt tilbake vi kan uske. Ung eller gammel har den sagt oss, og alltid lokket fram den samme følelse — Jeg er så glad hver ulekveld.

Også i denne for oss alle så alvorlige og tunge tid tvinger den samme tillitsfullheten til julens forsonende evne seg fram i våre sinn. Den kjempende menneskesjel er villig til å la våpnene falle — la det gode være enerådende — føle godhet — og vise godhet.

De små og de unge — ja, de voksne kan ikke tenke seg julekvelden annet sted enn i heimen, far og mor og slekten må være sammen, — og mor tenner alle lys, så ingen krok er mørk. Det er heimens fest, slektens samkjensle trer plutselig så underlig forgrunnen. Og vi gamle sender tankene våre til dem som ikke er mere, men som gav oss våre barne-minner å leve på, tradisjonens sikre grunn å stå på.

De tusen lys som tennes, kaster sin glans ut i mørket fra heim til heim, med bud om at menneskene en stakket stund har fred, føler ens og vil det gode. Langt ut over landets grenser vet vi at alle våre skyter alt annet til side for i stillhet å gi plass for det de har kjærest, — der heime, hvor julenattens stjernehimnel lyser over fedrelandet

A. T.-kamerater. Kan vi ikke betrebe oss for å føre denne trang til

godhet, denne dype slektsfølelse, denne samkjensle og kjærlighet til fedrelandet julen gir oss — med i vårt daglige virke. Da vil selvgodheten og egoismen få mindre tak på oss, og vi får også helg over vårt virke, — den diktende trang gjennom arbeidets gang.

Julen er årets største høytid. Her i Norge er den først og fremst en heimenes fest, — men fordi heimen er det sentrale i vår livsanskuelse, er julen også en nasjonal fest.

Vi vil feire den slik.

Trass i krigen vil vi nære det som er godt og skapende i oss, og vite at det er de gode gjerninger som redder verden. Du som la godviljen til under arbeidsløftene ute på A. T.-feltene, har fått bedre betingelser enn andre for å forstå dette. Vær glad for det. Svik ikke ditt kall, gjør din plikt for folk og land. Det er først og fremst innenfra Norges frihet vil komme til oss.

Jeg takker Norges Arbeidstjenestes førere og den norske A. T.-ungdommen for årets innsats, for A. T.-kameratskap og mange gode stunder, og ønsker dere alle en god jul og et godt nytt år!

Vi ser målet der framme i horisonten, det er Harald Hårfagres Norge — fedrenes Norge, fars og mors Norge, landet som vi elsker, — landet som skal fram fordi du og jeg vil det.

Vår far det er Norges fjell som stiger mot himlen selv med furu og bjørk til stav.
Vår mor er den myke jord, alt levende — venn og bror, vårt storrom det åpne hav.

Gud signe Norge!

I Stockholmstidningen for 11. april dette år finnes følgende referat:

«Uten de falne hadde vi stått der i svik og skam, gjennom sitt mot viste de oss den riktige vegen. De har ikke falt forgjeves», sa den norske professoren dr. theol. Einar Molland i sin preken ved den norske legasjonens offisielle minnehøytidelighet i Engelbrektskirken påskedagen. Professoren uttalte videre sin forhåpning om at nordmennene snart skal få leve i et fritt land, mere enig og lykkelig enn noensinne.

Kjære embetsbror og tidligere med-studerende. Det var vakre ord du uttalte der. Ære være de falne. Ære være de som er villige til å ofre sitt liv for å verge sitt land. Men et lite spørsmål med det samme: Hvor var du egentlig den 9. april for 4 år siden. Jeg har ikke hørt om noen som så deg i kamp for folk og land. Satt du kanskje i Oslo og lot deg okkupere?

Om ett spørsmål til: Hvordan i all-verden er du kommet til Uppsala? Du hadde jo en kjempesjangse til å føre kamp her heime, jo. Til å komme med i den flokken som du selv sier reddet deg fra svik og skam og viste deg den riktige vegen? Hvorfor gikk du ikke denne riktige vegen da? Eller var det vegen over grensen de falne viste dem som den riktige, kanskje?

Eller er du dratt østover for å komme på nærmere hold av den skrekkelige marxismen? Ja, vi har ikke glemt dine glødende utleggelsler om den truende

fare fra øst, og ditt og dine læreres slagord «Kampen mot marxismen», som var så brennende aktuelt fra 1930 og utover. Det var din alvorlige mening dengang at den norske kirke hadde en oppgave, den å gå foran i denne kampen. Mener du det samme enda, mon? Men hvorfor har du så smurt haser og dratt østover til Jødeland, hvor du ikke eler sjangser?

Jeg kan til slutt hilse deg fra en annen av dine studiekamerater, nemlig Per Wang. Han mente det samme som du, og han tok konsekvensen av det. Han reiste til Russland for å kjempe mot marxismen og falt der. Jeg kan forsikre deg at han til sitt siste åndedrett foraktet både deg og dine like, som feigt flyktet både fra sine meninger og fra sin ære. Når du blir gammel og skal gjøre opp ditt livs status, kan du dra på pilegrimsferd til Leningrad og bøye deg ved hans grav, og «ære de falne» som du sier i din påskepreken.

Men fordi Norge enno har menn som han, kommer også ditt fromme ønske til å gå i oppfyllelse, slik at nordmennene kan få bo i et fritt og lykkelig land. Og jeg forsikrer deg, meget lykkeligere og mere enig enn før.

Men det blir ikke din fortjeneste. Det skyldes de falne som du har flyktet fra, det skyldes de som er villige til å ofre det velvære du har gjort deg til flyktning for å beholde.

Oslo, april 1944.

Konrad Rudberg.

44 Åpent brev til flyktning
dr. theol. Einar Molland, Sverige
Fra lektor Konrad Rudberg, Oslo.

av demokratiet idé i mellomfolkelige forhold.

— Det er jo noe vi i Norge alt lengre har fått å føle. Er det ikke så at professoren har viet en stor del av sitt liv til arbeidet med å klarlegge hvordan norske interesser har måttet lide under den engelske voldsplottikk på havet?

— Jo, ikke bare Norge, men alle stater av betydning på kloden har ut fra sin frithets- og rettstrang krevd rettigheter på havet, men den britiske politikken har ikke funnet grunn til å ta hensyn til dette folkernes frithetskrav, som gjalt det viktigste bindeleddet mellom nasjonene: forbindelsen over havet. Den britiske maktstilling var for avhengig av å opprettholde voldsstillingene i dets imperium, som representerte dets viktigste inntekter. At slike og andre beviser for den britiske politikken har ført til det forferdeligste sosiale og internasjonale despoti i verden ikke er klart oppfattet av store deler av vårt folk, er den hensynsløse unnskyldning for at disse kretser vedblir å føle seg bundet til Anglo-Amerika.

— Men hvilket resultat venter De Dem så av den ny ordning, som De arbeider for, professor? Hvilke praktiske følger vil det få, at disse alminnelige prinsipper for det nye livsyn klarlegges?

— Planen er at man bør søke å få prinsippene for menneskehetens kultur klarlagt, og om mulig også lagt til grunn for skoleundervisningen i alle land, er selvsagt ikke noen ensidig oppstilling. Noenlunde samstemmig anerkjent, vil det også være for tidlig å gjøre dem til faste læresetninger. Min tanke var at resultatene av de prisoppgaver jeg nevnte, selvne skal samarbeides, og av de sannheter som kunde anses for gyldige, skulde trekkes ut som kvintessensen av alle nasjoners syn på spørsmålet. Men så meget lar seg allerede i dag hevde, at de grunn tanker som vitenskapen verden rundt er kommet til, og om hvilke det i virkeligheten er så temmelig alminnelig enighet, av seg selv vil gjøre seg gjeldende som lover for alle nasjoner, og dermed bygge bru mellom viljene. Fram for alt går jeg ut fra at prinsipp overalt vil bli fastslått: Det at sannheten må være grunnlaget ikke bare i forholdet mellom de enkelte mennesker, men også for samvirket mellom folkene.

— Ja, her tror jeg alle vil dele professorens håp om at sannhetsprinsippet

blir lagt til grunn for den nye politiske ordning i det Europa som går ut av krigen. Den mellomfolkelige ordning som besto, bygde jo ikke etter professorens mening på rettferd og vilje til å se tingene som de virkelige var?

— Nei, også fra engelsk-amerikansk hold er det blitt erklært at enten, til tross for sin militære underlegenhet, vant den forrige verdenskrigen på sin overlegenhet i kunsten å lyve. En rettsorden mellom folkene kan bare bygges på sannhet, like så visst som det enkelte menneske må bygge sitt livsyn opp på vilje til sannhet. Men det er nødvendig at dette grunnlaget ikke skapes ved ferdige sannhetsseter, som vil utvikle seg til nye dogmatiske lærdommer, men ved forskningen etter alltid mere sannhet, altså viljen til sannhet framfor godtatte sannheter.

— Mener ikke professoren at den beslutning som det nuværende styre har fattet om å gi kulturtanken en så framstående plass, hvilke på liknende overveielser og er ikke de nyopprettede kulturrådet et viktig steg i riktig retning?

— Det er et overordentlig verdifullt tiltak vårt styre har gjort ved opprettelsen av en egen organisasjon som representant for kulturtanken, og det vilde være beklagelig om dannelsen av og striden som en så mektig brytningstid som denne historiske epoke fører med seg, skulde overstrøme erklæringen av de overordentlig betydningsfulle tiltak og omordninger fram mot store mål som vi nå opplever.

— Men tror De så, professor Aall, at det vil lykkes å skape en sådan sannhet og bedre rettsorden mellom folkene bare ved at der oppnås enighet om disse kulturelle grunnprinsipper? Det er ikke en forutsetning at det nye europeiske system også fullt ut tar hensyn til alle de enkelte nasjoners berettigede økonomiske krav, så for eksempel en liten stat som Norge får seg sikret et materielt livsrom som svarer til folkets anlegg og muligheter?

— Jeg går ut fra at skal nasjonene kunne komme til å leve fredelig sammen, må alle ha sine næringsmuligheter sikret. Det blir et nødvendig prinsipp i den europeiske samordning. Det må også tas fullt hensyn til hver enkelt nasjons egenart og anlegg på det økonomiske område. For de anleggene vi har fått, er uttrykk for det aktivitetsprinsipp som til syvende og sist betinger at et menneske eller et folk føler seg tilfreds her i verden. Når det gjelder vårt eget folk, har vi utpregede egenskaper som sjofatende nasjon og egen skaper av nye sjofater. Den ene skaperen av den harde kamp med naturkreftene og som følge av vår iver og ånd har vært mot nord. Disse anlegg fører det til en naturlig sak at det ikke må bli truffet noen innskrenkning i vår førerstilling i så måte. Vår rolle som sjofatende nasjon er forøvrig langt større enn den alminnelig oppfattes. Den er ikke bare knyttet til den flåten vi har hatt. Tilknyttet til den flåten har også vært utnyttet til den engelske og den amerikanske skipsarten. Trafikken på de store nordiske sjøer har mest vært drevet med norske sjømenn. Og det var vesentlige momenter, som besørget hele den amerikanske frukttransporten, enten med helt norske skip eller med amerikanske båter med norsk mannskap. Det samme gjelder farten på Japan, China og over til ellers i verden. Vi hadde 4-5 millioner tonn, England hadde 19 millioner på disse 19 millioner tonn engelske skip var det ikke så få nordmenn.

— Det er jo mange som er engstelige for at vårt folk ikke skal få den

sterke stilling i det nye Europa som dets anlegg og tradisjoner tilsier?

— Jeg leste for noen tid tilbake i et tidsskrift at Norge tidligere hadde en andel i verdenstrafikken og verdenshandelen som på ingen måte motsvarer vårt folketal, og at vi ikke måtte regne med å få en sådan del igjen. Det er en tankegang som er plutokratisk bestemt. Det amerikanske syn på saken er aldeles utilstrekkelig. Vi har disse anleggene, og de er en del av vår natur. Å krenke et folks anlegg, som det gjennom årtusners utvikling har brakt fram, det vilde være å krenke selve den beste kulturaktoren. Det vilde være å bryte ned det som vi nå må søke for å sette som mål. Å finne de faktorer som kan redde menneskeheten og den enkelte folkene, ikke bare fra en voldsstilling med sosial og internasjonal vold, men også fra den fare at den freden som kommer, skal bli verre enn krigen.

— Men for å gjennomføre denne materielle og kulturelle verdensorden med rettferd til alle sider, trengs det vel en gjennomgripende mentalitetsforandring, først og fremst, og tror De ikke at grunnlaget for en sådan endring i de europeiske folks innstilling til våre felles livsproblemer allerede er lagt, — tror De ikke at den voldsomme kraft-

utfoldelse som hele Europa viser under denne krigen, tyder på at en ny livsform, en ny livsstil blir til?

— Jo, jeg tror nok grunnlaget for folkens nye samliv alt er skapt. Men jeg mener at det må en helt ny religion til — eller en ny oppfatning av vår religion. Slik som vi har hatt dem, har våre religioner vist seg å føre til den ene galskap etter den annen, den bare på verdenskrigen. Det har ikke kunnet hindre slike resultater, — det kan vi jo fastslå som historiske fakta. Helt forferdelige er det at galskaper som inkvisisjon og heksebøl og liknende har kunnet eksistere i religionens navn. Det er ikke ganske brakt på det rene om det er 8 eller 13 millioner mennesker som har latt livet på denne måten. Og disse stakkarer, som således ble drept i Guds navn, de representerte som oftest folk med aresefølelse og vilje. I våre egne dager opplever vi slikt som at erkebispene av Canterbury kan holde på med å sende sine velsignelser ut over bolsjevikene, enda disse låde ut teorier og praksis går inn for å utrydde enhver religion. Vi har ikke brukt for en sådan tolkning av våre religiøse følelser. Ved Gud må vi heller ikke tenke på en fremmed makt som vi skal tjene, — vår gudsynderske etter å sammen med vår egen lærsete etter å fullkomme oss selv. Jeg har den oppfatning at den guddom man har arvet fra jødene, den hevnjerrige Jahvé med hele hans nedskattning, stor stil, og hans gjentagte teologiske uttrykk, ikke svarer til vår religionsgjærning mer.

— Og når freden kommer, vil en sådan ny religionsoppfatning måtte bane seg veg?

— Ja, hvis vi bevisst arbeider oss fram mot det. Freden seg så er færlig. Så snart man kommer i fredesforhold igjen, er den enkelte tilbøyelig til å vende tilbake til sitt, til sin kjøpmannstand og til sin daglige verden fra før. Betingelsen er fram for alt at man ser faren og ikke står seg for seg berettiget trang til å hvile, kaha forferdelige følger. Den fredesperioden som vi hadde fra 1905 og utover, var kulturelt sett en opphøpsperiode. Oslo var til slutt den av alle europeiske hovedsteder som hadde den laveste fødselsprosent; innbyggertallet ble bare rundt opp ved innflytning. Og samtidig var det busensivert og utrygghet i fosterfordragslag. Vi hadde slått inn en dødslinje for vårt folk. Verre enda var det forresten med Sverige, som heller ikke hadde hatt krig i de siste 100 årene. I 1939 sto svensken med det laveste fødselskrudt av alle nasjoner. Freden holdt på å bli så færlig at befolkningen var i ferd med å dø ut. Under denne krigen har det fått

en skrekk i seg, så det er blitt litt bedre; — men ikke meget forresten....

Det som no blir oppgaven for nyordningen, er å finne fram til de livsfaktorer som kan redde den kulturen som vil nå opp til igjen fra å gå under på nytt. Alle tidligere kulturer har regelmessig hatt dødsperioder i seg alt fra ferlig stund. Så lenge man søker målene, så lenge man ikke hengir seg til å nyte dets frukter, så lenge vokser kraften. Det gjelder derfor for folkene å få en verdensordning som vil beskytte seg mot sin egen undergang. Det vil si at den må sette seg mål som er så høye at de aldri vil kunne nås. Det er betingelsen for at kulturen ikke skal begå selvmord. A verne om de skapende krefter er en side av saken, men de skapende krefter selv må sette seg mål som er så opphøyd at en bare i utrydning kan bli til. Og det er mitt politiske krav. Og det går jeg ut fra er betingelsen for at man kan hevde seg som folk og få rang mellom nasjonene. Velstanden som man søker, må bare være midlet, aldri målet.

— Ja, med disse ideelle retningslinjer må vel Norge med stolthet kunne melde seg til den edle kappstrid mellom nasjonene for å oppnå for seg den plass og den anerkjennelse i det nye fellesskap som vi berettiger oss til. Og når det nye Norge nettopp i den politiske betone tiden har tilkåret Dem kulturprisen, professor Aall, da er det vel ikke bare som påskjennelse for Ders arbeid med utformingen av disse ideelle målene, men også samtidig i anerkjennelse av at De dermed alltid og som ingen annen både bevisst og ubevisst har arbeidet for Norges sak — sier vi til slutt.

— Det vilde glede meg meget om det var tilfelle, at andre også hadde den samme tankegang som Dem — svarer professor Aall med et beskjedent smil.

Men denne gangen har vi heller ikke spurt for å få noget svar. Med denne uttalelse har vi bare tolket det som vi vet er alle ærlige og tenkende nordmenns mening i dag. — Kaare Kellhaug.

LIVETS MORGON

Av KÅRE BJØRGEN

Livsdagens morgon i eldande emning
 bak høgder og hav,
 lyfter med ljósband og solrennings-stemming
 og gry over grav.
 Over all jord
 lyder som nye dei evige ord:
 Høyrer mitt bliv!
 Vakna forgjenglegdoms frø or det myrke!
 Statt opp til liv!

Vakna då vårdraum i frø og i fargar
 og menneskjesinn,
 natt er til ende og blånane bjargar
 inn livsdraumen din.
 Voni sin vår
 gjeng over landet, all livsvilje rår.
 Komen er Han frå dei unemnde tider,
 ta mot Hans trøyst,
 myrkret er over og morgonen lider,
 høyrer Hans røyst!

Ormen som opnar sitt hjarta for ljøset,
 fraus meire enn du,
 sjøl lyt du fagna, kor sårt du hev frose,
 oppattstandingens tru.
 Groande glad
 tindra som barnet og tårøygde blad.
 Unntest du enno ein vårsong å vera
 i menneskjeskrud,
 tru då din tone og bed han å bera
 takken til Gud.

Fylgjer vi honom, den største av søner,
 som livet sitt gav.
 Ånd over Ånder som høyrde hans bønner
 spreng ogso vår grav.
 Vårdagars sol
 er oppattstandingens gylne symbol.
 Er oss vår trøyst mot dei isnande tonom
 at Din vilje rår,
 er all forgjenglegdoms vårglade vonom
 den evige vår.

Kåre Bjørgen.

Her er vår hugnadoms heim, fell oss denne
 for liten og grå,
 aldri vi finn ein der hjarta kann kjenne
 att barndomen blå.
 Knuppar i skygd,
 brest gjenom susande skogar av frygd.
 Her steig kvar dagen di sol over topp att,
 her rann ditt gry,
 her skal du leva og døy og stå opp att
 til livet på ny.

Ingen hev skoda den fyrste av dagar,
 ingen skal sjå
 ævordoms ende for livsvårens hagar
 kann aldri forgå.
 Herlege heim,
 nør oss og nær oss du helsing frå deim,
 sym som ein vårflaum av solvengde-ternur,
 tindrande ljon,
 over vår strid som dei evige stjerner
 von over von.

Tykkjest deg lenge fyrr natti vil kverve,
 kom, gjev meg di hand
 frende av ånd og av blod, vi skal erve
 dei evige land.
 Frys du mot kveld,
 kom, lat meg verme di sjæl med min eld.
 Lyfte deg opp av det nattkalde svarte,
 anda deg varm,
 fülle din hug og ditt liv og ditt hjarte
 med eld av min barm.

1200) forekommer f. eks. følgende hilsen: «Kom heilli ok
 sall, frændi» (kapitel 117 i Ólafvís utgåve fra 1772).
 Det eldste vi kjenner om denne hilsen er innledertid
 den forkortede form «Heilli» som forekommer i de urgamle
 Eddakvæd. Til eksempel følgende fra Vafþrúðnismál:

Hellerskulpturer fra bronsedderen (minst 2500 år gamle).
 1. Brastud, Bohuslän, 2. Kalleby, Tanum, 3. Skobberovall, Kvitte.
 Alle tre figurer er hentet fra professor Almgrens verk «Hällrist-
 ningar och kultbruk», Stockholm 1927. Figur nr. 3 trekker en
 kultisk båt efter sig.

«HEIL OG SÆL!»

Den gamle hilseform i Norge, som i en rekke andre land, var å *heve høyre arm med åpen hånd* mot den man møtte. Det var med høyre hånd man førte våpenet i kamp, og den åpne hånd tilkjennega derfor sannsynligvis at man kom med fredelige hensikter. Oprinnelig var dette neppe en høflighetsform, men bruktes som et nødvendig sikkerhets-tegn til helt op i middelalderen. Skikken har i den grad gått vårt folk i blodet gjennom årtuseners bruk, at man like til våre dager har kunnet finne den igjen, omenn i mindre markert grad, og tildels ubevisst som en instinktrefleks. Ifølge sagaene brukte våre forfedre også å ledsage sin hilsen med ordene «Heill ok sæll!» («Lev — vær usåret — og vær lykkelig!»)

«Heill ok sæll» som hilsen forekommer stadig i sagaene. Bare i et enkelt gammelt verk som *Mariu Saga*, skrevet ca. 1230, finnes hilsenen «Heill ok sæll» tre gange, nemlig i kapitlene 18, 21 og 358 (i utgaven ved C. R. Unger 1871). I *Njåls Saga* (oprindelig skrevet ca. år 1200) forekommer f. eks. følgende hilsen: «Kom heill ok sæll, frændi» (kapitel 117 i Olavius utgave fra 1772).

Det eldste vi kjenner om denne hilsen er imidlertid den forkortede form «Heill» som forekommer i de urgamle Eddakvad. Til eksempel følgende fra *Vafprúðnismál*:

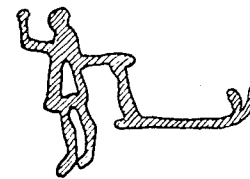
Hellemaling ved Nisservand i Telemark, antagelig meget over 2500 år gammel. «Figuren forestiller en mann. Den høire arm sees tydelig løftet, mens den venstre antagelig har været senket.» skriver underbestyrer ved Kunstindustrimuseet Eivind S. Engelstad om denne figur i «Østnorske ristninger og malinger av den arktiske gruppe» utgitt 1934 av Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Figuren er den siste av en gruppe på 5 menn, alle i antagelig kultisk symbolske stillinger.

1.

2.

3.

Helleristninger fra bronsealderen (minst 2500 år gamle). 1. Brastad, Bohuslän, 2. Kalleby, Tanum, 3. Skebbervall, Kville. Alle tre figurer er hentet fra professor Almgrens verk «Hällristningar och kultbruk», Stockholm 1927. Figur nr. 3 trekker en kultisk båt efter sig.

Frigg sier til Odin:

«Heill þú farir, «Far vell,
heill þú aptr komir, kom levende tilbake,
heill þu á sinnum sér.» vær trygg på veiene.»

og disse skjønne vers fra *Sigrdrífumál*:

«Heill dagr, Heilir æsir,
heilir dags synir, heilar ásynjur,
heil nótt ok nipt! heil sjá in fjölnýta fold!
óreiðum augum mál ok mannvit
litið okr þinig gefit okr mærum tveim
ok gefit sitjöldum sigr! ok læknishendr meðan lifum!»

En av våre største lyriske diktere i den senere tid, *Olav Aukrust*, utga i 1916 boken «Himmelvarden». Her har han et dikt betitlet «Heil og sæl!». Et av de andre diktene, «Viljen», slutter sånn

Ver no ofse og eld, mi sjæl!
Slaa al otte med elsk i hel!
Lyft deg ørn over Ormegarden,
og upp og fram imot Himmelvarden,
der soli helsar deg: Heil og sæl!

Så fast var endnu tradisjonen at våre kunstnere i forrige århundre, i nasjonalromantikkens tid, lot de historiske skikkelser hilse med den gamle norske og nordiske hilsen. Bl. a. har Bjørnson og Ibsen ofte brukt utropet «Heil og sæl!» i sin diktning, riktignok litt fordansket til «Hil!» og «Hil og sæl!». På det gamle Christiania Teater, og ved våre andre scener, blev denne hilsen kombinert med den hevede høire arm ved opførelse av de norske historiske skuespill. Det samme gjelder de historiske amatørskuespill rundt om i ungdomslagene. Også de bildende kunstnere gjenga den.

At hilsenen med hevet høire arm i tidlig tid også

Billedøve fra Osebergfunnet, vevet i Norge omkring år 800. I midten Odins tre. Øverst til venstre sverdbærende mann. Bak ham to personer (antagelig kvinner) med hevet arm og åpen hånd. Øverst til høire også en person med hevet arm og åpen hånd. Reproduksjonen fra H. Dedekams studie «Odins tre» i skriftet «Nordiske studier».

Det øverste av en billedsten fra Hammars i Lärbro (Sverige). I næst øverste rekke sees to menn som har satt sverdene fra sig og hever armen — i antagelig symbolsk hensikt (som på Osebergteppet fra samme tidsalder).

Det øverste av en billedsten fra Tängelgarda i Lärbro (Sverige). Helt øverst mellom to fugler, figur med magisk hevet arm. Antagelig Odin mellom sine ravner. Også denne sten skriver sig fra omtrent samme tid som Osebergteppet.

Billedsten fra Ardre på Gotland (Sverige) fra omkring år 800, altså fra samme tid som Osebergfunnet. Ved nærmere studium vil man finne flere figurer med hevet arm. Professor Montelius mener at den høie bygning øverst til venstre med tre hvelvede porter og høie smale vinduer, skal være Valhall. Den ottefotede hesten er Sleipner, Odins hest. For øvrig scener fra Eddadiktet Völundarkvida.

Disse tre billedstener fra Gotland i Sverige er tatt med her fordi de understreker betydningen av figurene på Osebergteppet, samtidig som de underbygger teorien om at den oprakte hånds hilsen for våre forfedre opprinnelig har vært en religiøs symbolsk gest.

Som bekjent var der en nøie sammenheng mellom kulturen i store deler av Sverige og Norge i bronsealderen og så sent som op til Osebergskibets tid.

har hatt en symbolsk religiøs betydning, må man med sikkerhet kunne gå ut fra. Vi vet at høire side og hånd for de gamle germaner hadde særlig betydning ved religiøse ceremonier. I vår tid lever ennå i rettslivet den urgamle edsavleggelse med hevet, åpen høire hånd. Enkelte forskere mener endog at den symbolske armbevegelse var det *vesentlige* ved edsavleggelsen. Vi vet også at våre forfedre tilla enkelte stillinger og bevegelser magisk betydning.

Gjengivelsene av helleristninger og -maling fra steinalderen på side 3 er alle hentet fra kultiske scener. Ingen stilling, intet motiv på disse religiøse ristninger, var tilfeldig. Alt hadde sin mening. De to norske fra Telemark og Bohuslen, og de to svenske fra Tanum og Kville viser menn med oprakt høire arm. Mannen fra Kville trekker en kultisk båt, samtidig som han hever høire hånd magisk besvergende. Enkelte forskere mener stillingen betyr at man påkaller gudernes velsignelse og beskyttelse (og at derfor «n»-runen † som gir samme billede, senere blev tillagt samme magiske betydning. På hellemalingen fra Telemark kommer denne runestillingen klarest frem.) Er denne teori riktig, kan det videre tenkes at den kultisk religiøse håndbevegelse er gått over i dagliglivet som hilseform med betydningen: «Guderne beskytte dig», eller som det senere het: «Heill ok sæll!», for ytterligere å understreke ønsket eller kanskje fordi man hadde glemt at selve håndstillingen betød det samme ønske.

Vi har i runerne fra våre forfedre en parallell til dette at noe *samtidig* kan ha magisk religiøs og praktisk dagligdags betydning: «Runeskriften har nedgjennem hele den førkristelige tid en side, som vender mod det overnaturlige. Runerne er først og fremst trolddomsskrift, og denne deres anvendelse kan vi følge helt tilbake til det tidspunkt, da den germanske runerad på 24 tegn, fordelt på 3 grupper, skabtes (for ca. 1800 aar siden) og forsyntes med navne, som tildels

Marsk Stig hilser Kong Erik. Kongen befaler ham å dra av landet.
Historisk tegning av Lorenz Frølich, 1853.

er gudenavne.» Samtidig var runerne «et skriftlig meddelelsesmiddel.» (Citert fra professor Magnus Olsen i «Fordomtina II»).

Den åpne hånds hilsen kan også idag sies å ha en symbolsk religiøs betydning ved siden av bruken mann og mann imellem, nemlig når høyre hånd heves ved avsyngelsen av fedrelandssangen og ved flaggheising.

Denne hilsemåte er den eneste naturlige for høireiste, frie menn og kvinner. Orienterne kaster sig nesegrus til jorden, de kysser støvet. Den oprinnelig franske hilseform: å ta hatten av for å blotte sitt hode i ærbødighet for den man hilser, opstod først på overgangen mellom det 15. og 16. århundre. Også denne skikk var til å begynne med religiøs symbolsk og gikk via hoffet til menigmann. Den kom først til Norge i det 17. århundre og er altså bare ca. 300 år gammel her i landet.

Det har aldri tidligere virket støtende på oss når vi så den gamle norske hilsen fremstillet i illustrasjoner eller på scenen eller i våre mest nasjonale dikterverker. Vi har aldri tidligere falt på den tanke at vi her stod overfor en utenlandsk, en unorsk, fremmed hilsemåte. Tvert imot! Den virket tiltalende på oss, denne hilseformen. Den virket norsk. Den var verdig og høvisk. Det er først i de siste årene agitasjonen har grepet fatt i denne hilseformen, at det er gått politikk i den, at den er blitt et stort agitasjonsnummer for alle motstandere av en aktiv nasjonalisme, at man hevder at den ikke er norsk. (Nasjonal Samling gjenoptok som bekjent den gamle norske hilsen allerede i startåret 1933.)

Det som til en viss grad kan ha villedet dem som ikke har kjent til sakens virkelige sammenheng, er at denne hilseform også har vært benyttet av nasjonale organisasjoner i andre land. Det henger imidlertid sammen med at denne hilsen ikke bare var norsk, men nordisk.

Helge Hundingsbanes Søn.

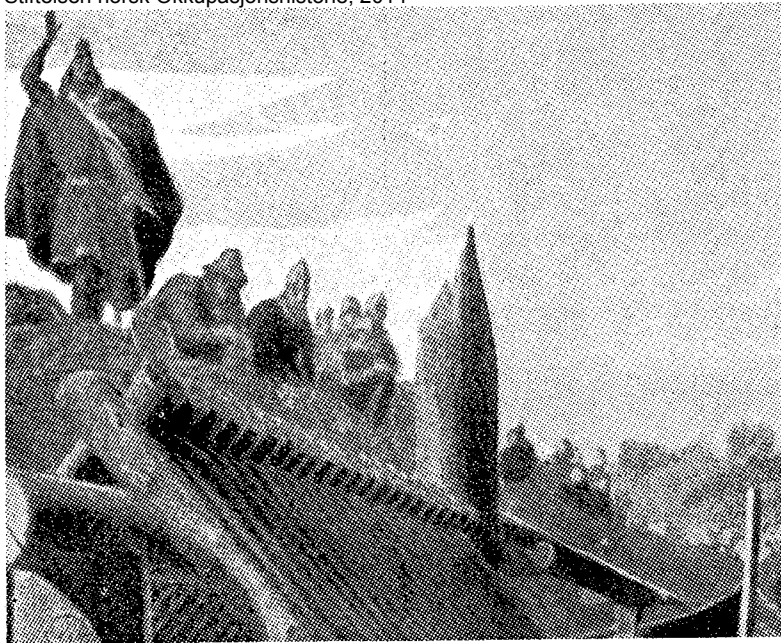
Tegning av Otto Bache, 1865.

Valkyriene kommer ridende fra himmelen mot Helge og Sigrun hilser ham efter kampen.

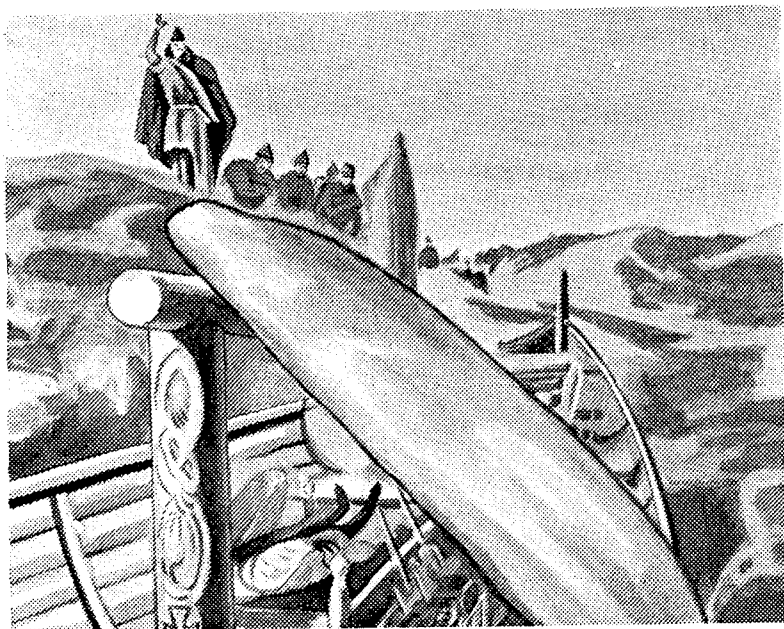
«Heill skaltu, visi!	«Leve skal du, fører!
virða njóta,	aktelse nyte,
áttstafr Yngva!	Yngves etling!
ok una lifi.»	og være tilfreds med livet.»

Fra Helgakviða Hundingsbana i «Edda».

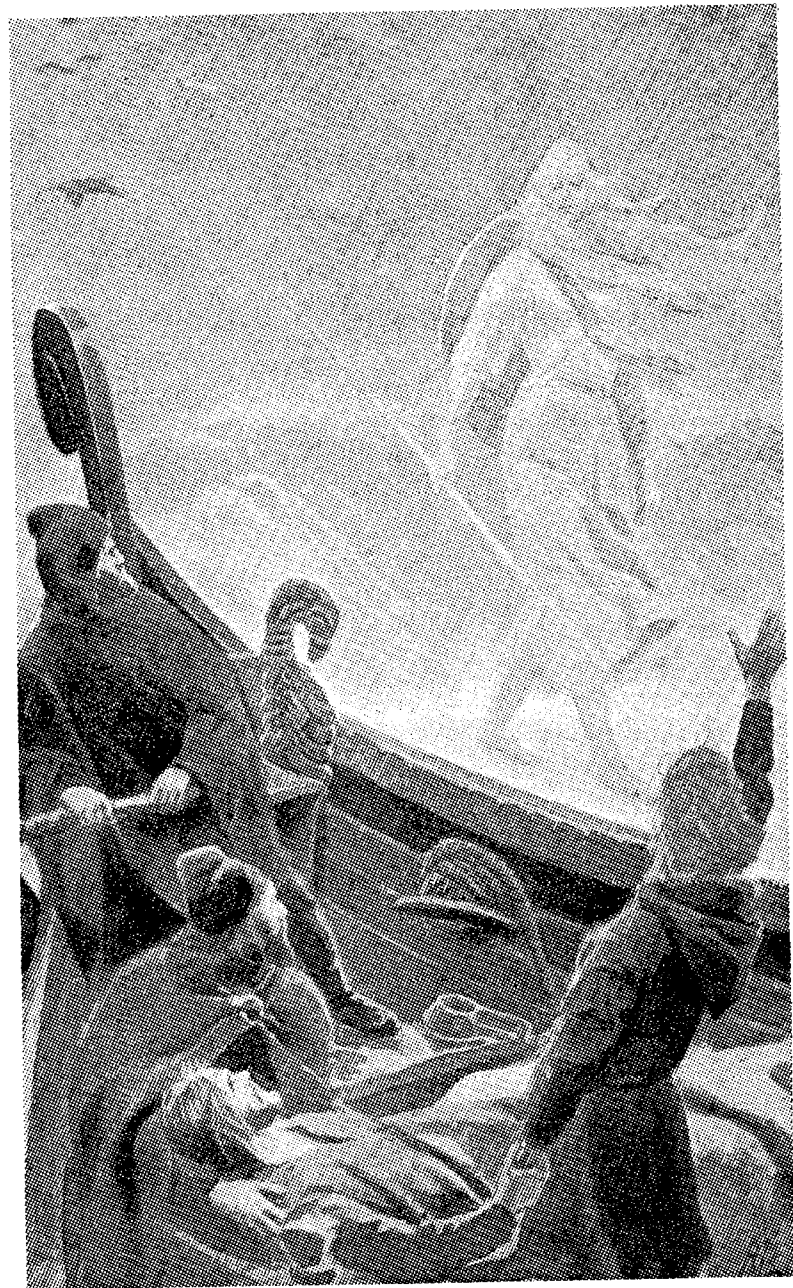
Overs. e. Erik Jonsson, 1863.

Ingemund i Vatsdalen hauglegges i båt på stormannsvis. Illustrasjon av A. Bloch til Vatsdølasaga i Nordahl Rolfsens bok «Vore fædres liv», 1898.

Harald Hårfagre hauglegges. Illustrasjon av A. Bloch til «Norges historie i billeder og tekst» ved Olaf Gjems-Onstad, 1914.

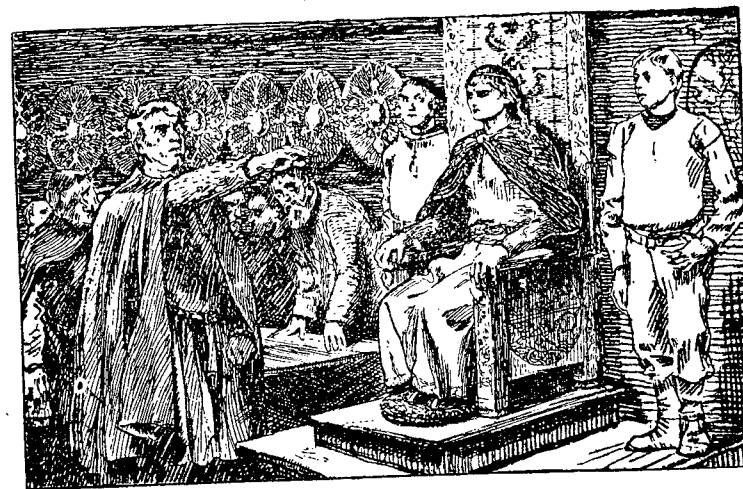
De så en stor brynjekledd kvinne komme efter skipet. Hallfred så på hende og forstod at det var hans fylgje. «Imellem oss er det forbi,» sa hun; «vil du ta imot mig, Torvald?» Han sa nei; men Hallfred den unge sa at han vilde. Så forsvandt hun. — Illustrasjon av A. Bloch til sagaen om Hallfred Vandrødaskald i Nordahl Rolfsens bok «Vore fædres liv», 1898.

Professor Troels-Lund skriver ca. 1880 i sitt store verk «Dagligt Liv i Norden» om hattehilsenen bl. a.: «Hvorledes den i det 16de Aarhundrede begyndte Bevægelse paa Hilsenens Omraade vilde have udviklet sig, hvis den kun havde bestaaet i den blotte Hatteglæde, er vanskelig at sige. Under almindelige Forhold vilde den vel være endt med at løbe sig træt. Men her var mere end blot Glæde ved en ny Hovedbeklædning. Hatten var kun Paaskud, den mere tilfældige Ytringsform. Under den laa det egentlig Virkende, Renæssansens spirende Kraft, dens Trang til ogsaa paa Hilsenens Omraade at frembringe noget selvstændigt og nyt. Bevægelsen blev derfor ved.» Man kan her trekke en parallel mellem den gjærings- og nyskappings-tid verden oplevet under renæssansen og den revolusjonære tid vi nå gjennomlever. Likesom den mer *sydlandsk* betonte renæssansen valgte hattesvingen som et ytre symbol på sin spirende kraft, velger nåtidens nyskapere å gjeninnføre den *nordiske* hilsen som tegn på sin kraft. Re-naissansen, «gjenfødelsen», bygget på det gode i det klassiske. Det samme gjør vår tid, bare med den forskjell at renæssansen bygget på det klassiske *Syden* (Hellas og Rom), mens vi bygger på det klassiske *Norden*! Som presten og folkehøiskolebestyreren Christopher Bruun skrev i sin bok «Folkelige Grundtanker» 1878:

«Men arven fra de norrøne folks fortid kan nok faa værd side om side med den klassiske, saa vist som den afspeiler oldtidslivet hos en stamme, som hverken i egen adel eller i fremragende stilling inden menneskeslægten staar tilbage for Grækenland end sige for Rom.

Thi det er hele den store germaniske stamme, som i disse skrifter finder det oprindeligste billede af sig selv. De andre grene af stammen har lidet levnet fra sin hedenske tid imod det, som findes hos os. Vil denne stamme kjende sig selv, som den var, uafhængig af kristendommens omdannende magt, vil den

forstaa sig selv fra grunden af, saa maa den fremfor alt ty til de norrøne folks gamle skrifter, til det, vi har taget i arv som vore fædres efterladenskap. Og denne germaniske stamme er det jo, som nu staar fremst inden menneskeheden. Den indehar foruden vore fattige nordiske lande Tyskland, Holland, England og Nordamerika. Og halvveis eier den Frankrig med. Thi Frankrig er frankernes rige, og frankerne er germaner af blod. Italien og Spanien har folk af romansk æt. Men ogsaa de fikk ved folkevandringen en stærk indsprængning af germanisk blod. Uden den skulde vel disse folkeslag neppe have hævet sig op af den slappelse, de var sunkne ned i ved oldtidens slutning, og faat

«Magnus var vakrere enn alle andre menn som dengang var i Norge,» forteller Snorre. På bildet ser vi Magnus Blinde i Bergen. Han har rådført sig med høvdingene i byen. Sigurd Sigurdsson har gitt ham flere råd, men Magnus forkastet dem alle. «Da stod Sigurd op og laget sig til å gå bort», er sagateksten til illustrasjonen, som viser høvdingens avskjedshilsen, sån som vår kjente historiemaler Eilif Peterssen i 1899 gjenga den gamle norske hilsen, da han illustrerte «Snorre».

kræfter til igjen at gribe virksomt ind i verdens historie. Selv rækken av de romerske paver har rimeligvis faat sin mest stor-slagne skikkelse, Gregor den 7de, fra den germaniske stamme; hans døbenavn Hildebrand tyder stærkt paa det. Og meget af Italiens og Spaniens storhed i middelalderen er uden tvil flydt fra den samme kilde. Siden oldtidens slutning er det saa, at alle andre europæiske folkeslag træder rent i skyggen for dem, som er af germanisk æt eller forynget ved germanisk blod. Denne stamme har aabenbart lige fra middelalderens første aarhundreder og til den dag idag siddet inde med menneskeslægtens stærkeste og bedste kræfter.»

Dette er skrevet for over 60 år siden av en av Norges mest klarsynte menn, han som bl. a. var den første til å prøve å få innført praktisk arbeid for all norsk ungdom: Arbeidstjeneste!

Chr. Bruun har rett i at vi må søke å levendegjøre arven fra våre forfedre.

I hårde tider er det nødvendig for et folk å finne tilbake til sitt opprinnelige, nasjonale grunnlag. Som et *ytre* symbol for denne trang til å være i pakt med vårt folks storhetstid, er det staten nå offisielt gjeninnfører den gamle norske hilsen.

Det er et uttrykk for norsk nasjonalfølelse og tro på en ærefull framtid, når man hilser med oprakt hånd og ordene

«Heil og sæl!»